ଚିତ୍ର ଚୀନ

ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର

3169
5.9.75

ତିମିର ତୀର୍ଥ

—ନାଟକ—

ଶ୍ରୀ ବଜନ୍ଧୁ କୁମାର ମିଶ୍ର

ପ୍ରକାଶକ :

ସାଥୀ ପ୍ରକାଶନୀ
• କଟକ-୨ •

ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ୧୯୭୩

ମୁଦ୍ରଣ :

ପୁଷ୍ପଗିର ପ୍ରେସ
କଟକ-୨

ମୂଲ୍ୟ : ତିନିଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ପ୍ରାକ୍‌କଥନ

ଏ ନାଟକରେ ହୁଏତ କୌଣସି ମୁଖବନ୍ଧର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥିଲା । କାରଣ, ଏ ନାଟକର 'ବିଜୟ' ଚରିତ୍ର ମୋର ଅନେକ କହିବାର କଥା ସଂଳାପ ଛଳରେ କହିସାରିଛି । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଚରିତ୍ରଟିର ଅବତାରଣା ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନା କେତେକ ଦର୍ଶକ ଏବଂ ସମାଲୋଚକଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିନାହିଁ । ଅନ୍ତତଃ ନାଟକୀୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ସେଇଥିପାଇଁ ମୋର ଏ କୈଫିୟତ୍ ଲେଖିବାର ପ୍ରୟାସ । ସେମାନେ କହନ୍ତି, ଏଇ ଚରିତ୍ରଟି କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ନାଟକୀୟ ଗତିଶୀଳତାକୁ ବ୍ୟାହତ କରିଛି ଏବଂ ସେଇଥିପାଇଁ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ନାଟକଟି ବିରକ୍ତିକର ହୋଇଉଠିଛି । ଅଯଥା ତାକୁ ନାଟକ ଭିତରକୁ ଟାଣି ଅଣାହୋଇଛି ।

ଦର୍ଶକ ଏବଂ ସମାଲୋଚକମାନଙ୍କର ଏଇ ଉପଦେଶକୁ ମୁଁ ନମ୍ରତାର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । କାରଣ, ସେଇମାନଙ୍କର ସମାଲୋଚନାହିଁ ମୋ'ର ଭବିଷ୍ୟତ ନାଟକ ରଚନାର ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଉଥରେ ନାଟକ ପଢ଼ିବାକୁ ବା ସୁବିଧା ହେଲେ ଦେଖିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି । 'ବିଜୟ' ଚରିତ୍ରଟିକୁ ଆଉଥରେ ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି । ବିଜୟ ଚରିତ୍ର ଏଠି ଖାଲି ଗଳ୍ପକଥକର ଚରିତ୍ର ବୋଲି ଭାବିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ସେ ଦୂରରେ ଥାଇ ରୂପାବାଈର ଚରିତ୍ର ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ନିଜକୁ ଜଡ଼ିତ କରି ପକେଇଛି । କାରଣ, ସେ ସାହିତ୍ୟିକ ହେଲେ ବି ଜଣେ ମଣିଷ । ନାୟିକାର ସୁଖଦୁଃଖରେ ଜଣେ ନୀରବ ଦର୍ଶକ ହୋଇ ନାଟକର ଉପାଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ବି, ନାୟିକାଠାରୁ ନିଜକୁ ସେ ଦୂରରେ ରଖିପାରିନାହିଁ ଏବଂ ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ଏକ ସକ୍ରିୟକର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛି । ତା'ର

ସାହିତ୍ୟିକ ମନ ଏବଂ ପୁରୁଷକାରର ସଂଘର୍ଷ ଭିତରେ ଏ ଚରିତ୍ରର କ୍ରମବିକାଶ ଏବଂ କ୍ରମପରିଣତିର ପରିକଳ୍ପନା ମୁଁ କରିଛି ।

ବିଜୟ ତା' ନାଟକ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ନନ୍ଦିନୀ ଚରିତ୍ରକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି । କିନ୍ତୁ ସାହିତ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ତା ପାଖରେ ଅଛି ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ମନ ଏବଂ ସେଇ ମନର ତାଡ଼ନାରେହିଁ ସେ ନନ୍ଦିନୀକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗେଇଆସିଛି । ସେ ଭାବିଛି, ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବେଶ ଏବଂ ସହଯୋଗ ପାଇଲେ ନନ୍ଦିନୀ ନିଜକୁ ଉନ୍ନତ କରିପାରିବ । ଏଇ ଆଶା ନେଇ ସେ ନନ୍ଦିନୀକୁ ତା'ର ଅତୀତ ଭିତରୁ ଟାଣିଆଣିଛି ଏବଂ ସେଇ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଚରିତ୍ରକୁ ସେ ତା' ସାହିତ୍ୟ ଭିତରେ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । କିନ୍ତୁ ସାହିତ୍ୟ ଭିତରେ ସେ ଯାହା ଦେଖିବାକୁ ବା କହିବାକୁ ଚାହିଁଛି ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ହୋଇପାରିନାହିଁ । ପୋଥି ବାଇଗଣ ଆଉ ବାଡ଼ି ବାଇଗଣ ତଫାତ୍ ଭଳି ନନ୍ଦିନୀ ଚରିତ୍ର ତା'ର ସାହିତ୍ୟରେ ଅଭିନନ୍ଦିତ ଏବଂ ସମାଜରେ ନିନ୍ଦିତ ହୋଇଛି । ଏଇଟାହିଁ ହେଉଛି 'ତିମିର ତୀର୍ଥ' ନାଟକର ଇଙ୍ଗିତ । ସାହିତ୍ୟ ସହିତ ସମାଜ ବା ବାସ୍ତବତାର ସଂଘର୍ଷ ହେଉଛି ମୋ'ର କଥାବସ୍ତୁର ଉପଜୀବ୍ୟ । ନନ୍ଦିନୀ ଚରିତ୍ର କେବଳ ଗୋଟାଏ ଉଦାହରଣ । ଖାଲି ନନ୍ଦିନୀ ନୁହେଁ, ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଜଡ଼ିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରିତ୍ର ଖାଲି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଉଦାହରଣ ଏବଂ ନାଟ୍ୟକାର ବିଜୟ (ନାଟକରେ) ଏକ ପ୍ରତୀକ । ଅବଶ୍ୟ ନନ୍ଦିନୀ ବା ବିଜୟ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତୀକଧର୍ମୀ ହୋଇପାରିଛି କି ନାହିଁ ସେଟା ମୋ'ର କହିବାର କଥା ନୁହେଁ । ବରଂ ନାଟକରେ ବିଜୟ ଚରିତ୍ର କହିବା ଭଳି 'ଏ ଦେଶର ଦର୍ଶକ, ପାଠକ ତଥା ସମାଲୋଚକମାନଙ୍କର' ବିଚାର କରିବାର କଥା ; ତେଣୁ ସେଇମାନଙ୍କ ବିଚାର ପାଇଁ ପୁଣି ଥରେ ଏ ନାଟକ ଅର୍ପଣ କଲି ।

ଏ ନାଟକ ରଚନାକାଳରେ ମୁଁ ଅନେକଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଛି । ବିଶେଷତଃ କଟକର ମାନସିକ ଚିକିତ୍ସାଳୟର ସୁପରିନ୍‌ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ୍ ଡକ୍ଟର ପାର୍ଥ ଗୁପ୍ତ ମୋତେ ଯୋଉଭଳି ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଚନ୍ତି ତାହା ଭୁଲିବାର ନୁହେଁ । ଏଇ ନାଟକ ରଚନାରେ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଦାନ ରହିଚି । ତାଙ୍କର ସୁଚିନ୍ତିତ ଉପଦେଶ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍କ ସାହାଯ୍ୟ (ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ) ମୋତେ ଆଗେଇଯିବାକୁ ସାହସ ଦେଇଚି । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ଋଣୀ ।

ଏ ନାଟକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାମୁଏଲ ସାହୁଙ୍କ କଥା ଅଧିକ କହିବା (ମୋ ମୁହଁରେ) ହୁଏତ ଶୋଭା ପାଇବ ନାହିଁ । କାରଣ 'ବାବି' ଓଡ଼ିଶାର ନାଟକ ଇତିହାସରେ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର । ଖାଲି ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ନୁହେଁ, ପ୍ରେରଣା ମଧ୍ୟ ମୋତେ କଲମ ଧରେଇଚି । ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଯୋଗୁହିଁ ଏ ନାଟକର ସଫଳତା ପେଷାଦାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଚି ।

ତା'ପରେ ଏ ନାଟକର ବିଶିଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର ନିଧିମା ଭୂମିକା-ଭିନେତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଲୀଳା ଦୁଲାଲୀଙ୍କ କଥା । ସେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ପେଷାଦାର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚମାନଙ୍କରେ ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ଅଭିନେତ୍ରୀ ଏକଥା ତାଙ୍କର ରୂପାବାଳି ଏବଂ ନିଧିମା ଅଭିନୟ ଦେଖିଲେ ଯେ କେହି ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ।

ଏ ନାଟକର ବାକି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରିତ୍ର ଏଇ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର କୁଶଳୀ କଳାକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତି ନିପୁଣ ଭାବରେ ଅଭିନୀତ ହୋଇପାରିଚି । ତେଣୁ କେଶବବାବୁ, ପିରବାବୁ, ମଧୁବାବୁ, ବାବାଜିବାବୁ, ମଧୁବାବୁ, ହରିବାବୁ, ରୁକ୍ମଣୀ ଦେବୀ, ମେନା ଦେବୀ ଏବଂ ଟୁକି ଦେବୀ—ସମସ୍ତେ ମୋର ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ।

ଭଦ୍ରକ, ୧୧-୩-୭୫ ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା 'ବ' ଗ୍ରୁପ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ

ଭୂମିକା

—ପୁରୁଷ—

ଡାକ୍ତର—ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟନାଥ ମିଶ୍ର   Judge—ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ପଲାଇ

ବିଜୟ—ଶ୍ରୀ କେଶବଚନ୍ଦ୍ର ଶତପଥୀ   ଡାକ୍ତର ଦାସ—ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତ

ବିକାଶ—ଶ୍ରୀ ସାମୁଏଲ ସାହୁ (ବାବ)   ଭୂଷଣ—ଚୌଧୁରୀ ବଳରାମ ମିଶ୍ର

ସଞ୍ଜୟ—ଶ୍ରୀ ବାବାଜିଚରଣ ସାହୁ   କନଷ୍ଟେବଲ—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ସାହୁ

ଯାକୁବ—ଶ୍ରୀ ମାଧବାନନ୍ଦ କର   ଭାବଗ୍ରାହୀ—ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହ

ରୂପଲାଲ—ଶ୍ରୀ ଜୟରାମ   ପୋ: ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର—ପଦ୍ମଚରଣ

ଶେଠଜୀ—ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ତ୍ରିପାଠୀ   ଚାକର—ଭୋବନୀ ପାତ୍ରୀ

Big ben—ଶ୍ରୀ କୈଳାସଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ

—ସ୍ତ୍ରୀ—

ରୂପା ଓରଫ ନନ୍ଦିନୀ—ଲୀଳାଦୁଲାଲୀ   ମନ୍ଦିରା—ରୁକ୍ମିଣୀ

ଯମୁନାବାଈ—ଉମାଶଶୀ   ବିନ୍ଦୁ—ମାନଦା

ସଙ୍ଗୀତ—ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଓ ହରେକୃଷ୍ଣ

ଅନ୍ତରାଳ କଣ୍ଠସଙ୍ଗୀତ—ଉମାଶଶୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର

ଆବହ ସଙ୍ଗୀତ—ଧନେଶ୍ୱର, ବୃନ୍ଦାବନ

ସ୍ମାରକ—ବଳରାମ, ବାବାଜି, କେଶବ

ଆଲୋକ—ପଦ୍ମଚରଣ, ପଞ୍ଚାନନ

ମଞ୍ଚ ଓ ରୂପସଜ୍ଜା—ନରେନ୍ ସର୍କାର ବ୍ରଦର୍ସ

ମଞ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତୁତ—ଶ୍ରୀବତ୍ସ ମହାରଣା

ମଞ୍ଚ ସଜ୍ଜା—କୈଳାସ, ଭୋବନୀ, ଆଗୃଧି

ପରିଚ୍ଛଦ—ଭୋବନୀ ପାତ୍ରୀ

ମ୍ୟାନେଜର—ରାଜକିଶୋର ମହାନ୍ତ

ସତ୍ୱାଧିକାରୀ—ଲିଙ୍ଗରାଜ ନନ୍ଦ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା : ସାମୁଏଲ ସାହୁ (ବାବ)

ରଚନା : [illegible]

ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
3169
୯:୨:୮୬

ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

[ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଭୁବନ ଡାକ୍ତରଙ୍କ private clinic—ଟିକିଏ ଉତ୍ତେଜନା ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ଡାକ୍ତର— ଖଣ୍ଡିଏ ଚୌକିରେ ବସିଚନ୍ତି ବିଜୟବାବୁ ।]

ଡାକ୍ତର—No, No, it is impossible । (ନୋ, ନୋ, ଇଟ୍ ଇଜ୍ ଇମ୍ପସିବ୍‌ଲ୍) ।

ବିଜୟ—କାହିଁକି impossible (ଇମ୍ପସିବ୍‌ଲ୍) ଡାକ୍ତର ? କ'ଣ ତା'ର ଦୋଷ ?

ଡାକ୍ତର—ତା ଦୋଷ କଥା ମୁଁ କହୁନି ବିଜୟ ; କହୁଚି ମୋ' clinic (କ୍ଲିନିକ୍) କଥା । ତମେ ତ ନିଜେ ଦେଖିଚ, ଏଠି କୋଉଭଳି ଲୋକମାନେ ମୋର patient (ପେସେଣ୍ଟ୍) । ସେଭଳି ଜାଗାରେ ନନ୍ଦମା ଭଳି ଗୋଟାଏ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକକୁ ରଖି......

ବିଜୟ—ଡାକ୍ତର ! ! (ହତାଶ ଭଙ୍ଗୀରେ)

ଡାକ୍ତର—ତମେ ହୁଏତ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହଉଚ । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ମୋ clinic (କ୍ଲିନିକ୍)ରେ ଗ୍ରହଣ କରି ମୁଁ ମୋର ସୁନାମ ନଷ୍ଟ କରିପାରିବି ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ କିଏ ଦାୟୀ ଡାକ୍ତର ? ତମର ସେ ତଥା-କଥିତ fake society (ଫେକ୍ ସୋସାଇଟି)ର ରୁଚିବୋଧ, ସେମାନଙ୍କ ମନୋବୃତ୍ତି କ'ଣ ତା'ର ଏ ସ୍ଖଳନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହେଁ ? ସେ ବି ଚାହୁଁଥିଲା ତମ ମୋ' ଭଳି ବଞ୍ଚିବାକୁ। ସେ ବି ଚାହୁଁଥିଲା ତାର' ଅତୀତଟାକୁ ଭୁଲିଯାଇ ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ।

ଡାକ୍ତର—କିନ୍ତୁ କିଏ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବ ?

ବିଜୟ—ତୁମେ। ଅନ୍ତତଃ ତୁମେ ତାକୁ ତମ clinic (କ୍ଲିନିକ୍)ର patient (ପେସେଣ୍ଟ୍) ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ତାକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରି, ପ୍ରମାଣ କରିଦିଅ ଡାକ୍ତର, ସେ ବି ବଞ୍ଚିପାରେ।

ଡାକ୍ତର—ବିଜୟ, ତୁମେ ଜଣେ ନାଟ୍ୟକାର। ତା'ର ଚରିତ୍ରକୁ ନେଇ ତୁମେ ହୁଏତ ତମର ଆଗାମୀ ନାଟକର କାହାଣୀ ତିଆରି କରିବ। କିନ୍ତୁ ମୋ'ପାଇଁ ସେ କ'ଣ ଜାଣ ?······ ଗୋଟାଏ ବେଶ୍ୟା। କରିଯାଇଥିବା ଗୁଡ଼ାଏ ପାପର ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ।

ବିଜୟ—ନା, ନନ୍ଦିନୀ ଗୋଟାଏ ସଂଗ୍ରାମଶୀଳ ଜୀବନର ଭଗ୍ନାଂଶ। ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ବିଷାକ୍ତ ଜର୍ଜରିତ ମଣିଷଜାତିର ପ୍ରତୀକ। ଡାକ୍ତର, ମୋର ସାହିତ୍ୟିକ ମନ ନେଇ, ମୁଁ ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ପରୀକ୍ଷା କରିଚି। ମୁଁ ଜାଣିଚି ସେଠି ଫାଙ୍କି ନାହିଁ। ଠକାମି ନାହିଁ। ସେ ଯାହାକୁ ଚାହିଁଚି, ଆନ୍ତରିକ ଭାବରେ ଚାହିଁଚି; ଯାହାକୁ ଘୃଣା କରିଚି, ଅନ୍ତରର ସମସ୍ତ ବିରୂପତା ଭରି ସେ ତାକୁ ଘୃଣା କରିଚି।

ଡାକ୍ତର—ଅଥଚ ସେଭଳି sentiment (ସେଣ୍ଟିମେଣ୍ଟ୍) outdated (ଆଉଟ୍‌ଡେଟେଡ୍) ହୋଇଗଲାଣି, ବିଜୟ।

ଏ ପୃଥିବୀକୁ ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦାନ କ'ଣ ଜାଣିଚ? ଜାଲ, ଜୁଆଚୋରୀ, ଭଣ୍ଡାମି, ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା। ନନ୍ଦିନୀ ଏ ସବୁର ଶିକାର ନୁହେଁ, ବରଂ ଶିକାରୀ।

ବିଜୟ—ତା'ହେଲେ······

ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ, ବିଜୟ।

ବିଜୟ—ତା ହେଲେ ତା ସଂଗ୍ରାମର ମୂଲ୍ୟ କ'ଣ କେହି ଦେବେନି, ଡାକ୍ତର? ସେ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲା। ସେଇ ରକ୍ତାକ୍ତ ଯୁଦ୍ଧର ସ୍ୱାକ୍ଷର ସେ ତା'ର ଦେହରେ ବହନ କରିଚି। ତା'ର ଦଂଶନର ଜ୍ୱାଳା ତାକୁ ଆଜି ବିକେନ୍ଦ୍ରିକ କରିଚି। (ଏତିକିବେଳେ ନନ୍ଦିନୀ ଆସିଚି)

ନନ୍ଦିନୀ—ଏ ଡାକ୍ତର! କାଲିଠୁ ମୁଁ କହିଲିଣି ନା ସେ ବିଛଣା ବଦଳେଇବାକୁ? କାହିଁ, କେହି ତ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ!

ଡାକ୍ତର—ବିଛଣା ବଦଳାଯିବ? କାହିଁକି?

ନନ୍ଦିନୀ—କାହିଁକି? ଗୋଟାଏ ତିନଫୁଟିଆ ଖଟ—ତା'ଉପରେ ଅଧଇଞ୍ଚ ମୋଟାର ବିଛଣା—ସୂତା ବିଛଣା ଚାଦର—ଗୋଟାଏ ତକିଆ, ସେଇ ମୋର ବିଛଣା?

ଡାକ୍ତର—ଅସୁବିଧା ହଉଚି?

ନନ୍ଦିନୀ—ଅଲବତ ହଉଚି। ବିଛଣା ପାଖରେ ଟେବୁଲ ନାହିଁ—ଡ୍ରେସିଂ ଟେବୁଲ ନାହିଁ—ଫୁଲଦାନି ନାହିଁ। ତଳଟା ପୁଣି ଚଟାଣ—ତା'ଉପରେ ଗାଲିଚା ଖଣ୍ଡେ ବି ନାହିଁ। ଗୋଟାଏ ହେଲେ spare (ସ୍ପେୟା'ର୍) ତକିଆ ନାହିଁ, ଅଥଚ······

ଡାକ୍ତର—ଏସବୁ ତ ଏଠି କେହି ଦରକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ?

ନନ୍ଦନୀ—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦରକାର କରେଁ । ଇସ୍, ଘର ଭିତରଟାରେ ପୁଣି କି ଉତ୍କଟ ଗନ୍ଧ ! ବାହାର ଡ୍ରେନଟାରେ ଫିନାଇଲ ଆଉ ଘର ଭିତରଟା ଡେଟଲ ଦେଇ ଧୁଆହୋଇଚି, ଛି,ଛି, କି ଦୁର୍ଗନ୍ଧ କରୁଚି !······ଶୁଣ ଡାକ୍ତର ! ତମର ସେ ଲୋକଟାକୁ କହିଦିଅ । ସେଇ ଯେ······କ'ଣ ତା' ନାଁ··· ହଁ, ହଁ, ଭାବଗ୍ରାହୀ । ତାକୁ କହିଦିଅ, ଘରଟାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଗୋଲାପ ଜଳରେ ଧୋଇବ—ଡେଟଲରେ ନୁହେଁ । ଚଟାଣ ଉପରେ ଇଟାଲିଆନ୍ କାର୍ପେଟ୍ ପକେଇବ । ଖୁବ୍ ବଡ଼ life size (ଲାଇଫ୍ ସାଇଜ୍)ର ଆଇନା ଫିଟ୍ କରା ଠିକ୍ ଫିନିସ୍ ଡ୍ରେସିଂଟେବୁଲ୍ । ସ୍ନୋ, ପାଉଡର, Maxfactor (ମ୍ୟାକ୍ସ୍‌ଫ୍ୟାକ୍‌ଟର) ଯଥେଷ୍ଟ scent (ସେଣ୍ଟ), ବହୁତ ଫୁଲ; ଡନ୍‌ଲପ୍ ବେଡ୍, ଖୁବ୍ ଓସାରିଆ ଖଟ—ଆଉ ଗୋଟାଏ ଯୋଡ଼ାଏ ଚେୟାର ପକେଇବ । କିଛି ସିଗାରେଟ୍, ଦୁଇ ଚାରିଟା ସାମ୍ପେନ ବୋତଲ, କିଛି ସୋଡ଼ା, ଆଉ ଗୁଡ଼ାଏ ପାନ ମୋର ପ୍ରତିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦରକାର । ତାକୁ ଯୋଗାଇବ, ବୁଝିଲ ?

ବିଜୟ—ଏଇଟା ଡାକ୍ତରଖାନା ନନ୍ଦନୀ, ତମର ବିଳାସକୁଞ୍ଜ ନୁହେ ।

ନନ୍ଦନୀ—(ହଠାତ୍ ବୁଲିପଡ଼ି) ଓ, ତୁମେ ବି ତା'ହେଲେ ଏଠି ଅଛ ? ବେଶ୍, ତୁମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ କହିରଖିଲି । ଏସବୁ ମୋର ଆଜି ଦରକାର ।

ବିଜୟ—ନନ୍ଦନୀ ! ତୁମେ ଅସୁସ୍ଥ, ଆଉ ଏଇ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କର ପେସେଣ୍ଟ୍ ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ଭୃକୁଟି କରି) ହୁଁ । (ନିଜକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି) କାହିଁ, ମୁଁ ତ ବେଶୀ ମୋଟା ହୋଇଯାଇନାହିଁ ! ମୋର figure (ଫିଗର୍) ଠିକ୍ ଅଛି !

ବିଜୟ—ନନ୍ଦିନୀ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଏଠିକି ଆଣିଛି । ଏ ଡାକ୍ତରବାବୁ ମୋର ବନ୍ଧୁ । ତାଙ୍କ ଆଗରେ, ତମେ କ'ଣ ଚାହଁ, ମୋ'ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ହୋଇଯାଉ ?

ନନ୍ଦିନୀ—(ଚିତ୍କାର କରି) କିଏ କହିଲା ତୁମକୁ ମତେ ଏଠିକି ଆଣିବାକୁ ? ମୋ ର କ'ଣ ହୋଇଛି ?

ଡାକ୍ତର—ତମର କ'ଣ ହୋଇଛି ସେଇଟା ତମେ ବେଶ୍ ଭଲ କରି ଜାଣ ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ମୁହଁ ଢାଙ୍କି) ମୁଁ ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଜାଳିଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି । ଏ ଲୋଭୀ, ସନ୍ଦେହୀ ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଦେହରେ ବିଷ ଭରି-ଦେବାକୁ ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲି ।

ଡାକ୍ତର—ନନ୍ଦିନୀ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ତମ bed (ବେଡ୍)କୁ ଯାଅ ।

ନନ୍ଦିନୀ—କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତରବାବୁ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେ ମୋର ବାହାରକୁ ବାହାରିବା ବେଳ ! ଏ ରାତି ଯେତିକି ଗାଢ଼ ହେବ, ରକ୍ତ ପିଇବାର ନିଶା ମୋର ସେତିକି ପ୍ରବଳ ହେବ । ତୁମେ ମତେ ଧରି ରଖିପାରିବ ନାହିଁ, ଡାକ୍ତର । ତା ଅପେକ୍ଷା ମତେ ଛାଡ଼ି-ଦିଅ । ଯେତେ ପାରୁଛି ମୁଁ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇଯାଏଁ । ଏ ସମାଜ ଆଉ ତା'ର ସଭ୍ୟତା ମତେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛି । ମତେ ତୁମେ ଅଟକାଇ ରଖନାହିଁ,ଡାକ୍ତର ।

ବିଜୟ—ନନ୍ଦିନୀ, ମୁଁ ସାହିତ୍ୟିକ । ମୋ' ସାହିତ୍ୟିକ ଜୀବନର ପରାଜୟ'ମାନେ ମୋର ଅପମୃତ୍ୟୁ ! ତମକୁ ନେଇ ମୁଁ ଯୋଉ କଳ୍ପନା କରିଛି, ତାକୁ ତୁମେ ଭାଙ୍ଗିଦିଅ ନାହିଁ । ଭଦ୍ରଭାବରେ,

ସମ୍ମାନର ସହିତ ବଞ୍ଚିବାପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧିକାର ଅଛି । ସେ ଅଧିକାରରୁ କେହି ତୁମକୁ ବଞ୍ଚିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ବୁଝିଲି ବିଜୟବାବୁ, ପୂ'ଆଗରୁ ତମ ମୁହଁରୁ ମୁଁ ଏମିତି ଅନେକ ଭଲ ଭଲ କଥା ଶୁଣିଛି ।·········ଶୁଣ ଡାକ୍ତର! ମତେ ତୁମେ ଯୋଉଠୁ ଆଣିଥିଲ ସେଇଠି ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସ । ମତେ ଏଠି ରଖିବାମାନେ ନିଆଁ ସାଙ୍ଗରେ ଖେଳ ଖେଳିବା ।

ଡାକ୍ତର—ମୋ ଚିନ୍ତା ଅନ୍ତତଃ ମୋ' ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ତମେ ବର୍ତ୍ତମାନ bed (ବେଡ୍)କୁ ଯାଅ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଯିବି ? କାହା ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି ? କୋଉଠିକି ଯିବି ?

ଡାକ୍ତର—ଦେଖ, ମୁଁ ତା'ହେଲେ ଷବଗ୍ରାହୀଙ୍କୁ ଡାକିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବି ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ରାଗି) ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା କରେଁ—(ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ) ତୁମମାନଙ୍କୁ, ଯୋଉମାନେ ଭଲ ହବାର ଅଭିନୟ କରନ୍ତି—(ବିଜୟଙ୍କୁ) ଯୋଉମାନେ ମାନବିକତାର ମାନଦଣ୍ଡ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଗର୍ବ କରନ୍ତି···ସେଇମାନଙ୍କୁ ।

ଡାକ୍ତର—ଷବଗ୍ରାହୀ ! ଷବଗ୍ରାହୀ !!

ନନ୍ଦିନୀ—(ଖିଲଖିଲ ହୋଇ ହସି)ପାରିବ ନାହିଁ, ଡାକ୍ତର । ମୋର ଏ ନିଶାକୁ ତମେ ଗୃବଦେଇ ଅଟକାଇ ରଖିପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—(ସାନ୍ତ୍ୱନା ସହକାରେ) ନନ୍ଦିନୀ, ସୁସ୍ଥ, ସୁନ୍ଦର, ଜୀବନ ନେଇ ବଞ୍ଚିବା ମଣିଷର ଧର୍ମ, ଆଉ ଜନ୍ମଗତ ଅଧିକାର ।

ନନ୍ଦିନୀ—କିନ୍ତୁ କେହିତ କାହିଁ ମତେ ଏ ଅଧିକାର ଦେଇନାହାନ୍ତି । ସାମାନ୍ୟ ଟିକିଏ ସମବେଦନା, ଟିକିଏ ଭଲ ପାଇବା ପାଇ-ଥିଲେ ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତି ଡାକ୍ତରବାବୁ ! କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମତେ ଦେଲେ ନାହିଁ । ବରଂ ହୀନ ପଶୁ ଭଳି

ସେମାନେ ମୋର ମାଂସକୁ ଟିକି ଟିକି କରି ଭାଗ କରି-
ବସିଲେ ।

ଡାକ୍ତର—ତମ ଗୃହବାଟରେ ଆନ୍ତରିକତା ଥିଲେ ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ
ପାଇଥା'ନ୍ତ ।

ନନ୍ଦିମା—ଆନ୍ତରିକତା ନଥିଲା ?

ଡାକ୍ତର—ନା, ନ ଥିଲା । ଥିଲେ ତୁମେ ଏମିତି ଠକି ନ ଥା'ନ୍ତ ।

ନନ୍ଦିମା—ଓ, ତମେ ପରା ଡାକ୍ତର । ରୋଗୀକୁ ଦେଖି ରୋଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ
କରିବା ତମର ବ୍ୟବସାୟ ।

ବିଜୟ—(ଦୃଢ଼ତାର ସହ) ନନ୍ଦିମା !

ନନ୍ଦିମା—ନ ହେଲେ କୋଉ ସାହସରେ ସେ ଏ କଥା କହି-
ପାରିଥାନ୍ତେ ? ଜାଣିଚ........ଦୁରନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ନେଇ
ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତି ମୁଁ ଉନ୍ମୁଖ ହୋଇ ରହିଁ ବସିଥିଲି ।
ଗଭୀର ଭଲ ପାଇବା ଆଉ ଅତୁଟ ବିଶ୍ୱାସ ନେଇ ମୁଁ
ମୋର ସମସ୍ତ ନାରୀତ୍ୱକୁ ଯାହା ହାତରେ ଟେକିଦେବାକୁ
ବସିଥିଲି, ସେ ମତେ ଠକି ଦେଲା ।

ଡାକ୍ତର—ଭବଗ୍ରାହୀ, ଭବଗ୍ରାହୀ ! (କମ୍ପାଉଣ୍ଡର ଭବଗ୍ରାହୀ
ଆସିଲେ । ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ମଧ୍ୟ ବୟସ ।)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ମୋତେ ଡାକୁଥିଲେ ଅଜ୍ଞା ?

ନନ୍ଦିମା—(ହଠାତ୍ ହସି ଉଠି) ହଁ ତୁମକୁ । ତୁମଭଳିଆ ବିଶ୍ୱସ୍ତ
ଭୃତ୍ୟର ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ଲୋକ ଆଉ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କର
କିଏ ଅଛି ?

ବିଜୟ— ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ ନନ୍ଦିମା !

ନନ୍ଦିମା—କୁହ !

ବିଜୟ—ତୁମଠୁଁ ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ଆଉ ଟିକିଏ ବେଶୀ ଭଦ୍ରତା ଆଶା କରିଥିଲି ।

ଡାକ୍ତର—ଭବଗ୍ରାହୀ ! Patient (ପେସେଣ୍ଟ)କୁ ତା ରୁମ୍‌ରେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଚାଲ ।

ନନ୍ଦିମା—(ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭବଗ୍ରାହୀକୁ ଚାହିଁଲା, ତା'ପରେ କ'ଣ ଭାବି ଡାକ୍ତର ଓ ବିଜୟଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲା, ହଠାତ୍ ଫେରିପଡ଼ି) ହଁ ଡାକ୍ତର, ସେଇ ଧଞ୍ଜୟ ଲୋକଟା ଯଦି ଆସେ······

ଡାକ୍ତର—ସଞ୍ଜୟ ??

ନନ୍ଦିମା—ହଁ ସଞ୍ଜୟ ବାବୁ । ଚିହ୍ନି ନାହଁ । ସେ ଯଦି ଆସେ, ତାକୁ ଜୋତା ମାରି ଘଉଡ଼େଇଦେବ । ଯଦି ନ ପାର, ମତେ ଡାକିଦେବ । ······ଆଉ କୁମାର ବିକାଶ ନାରାୟଣ ସିଂହଙ୍କୁ ଜାଣିଚ ? ଶେଠ୍ ବନଓ୍ୱାରିଲାଲ ମାଧୋପ୍ରସାଦ ? ଡାକ୍ତର ମାଲହୋତ୍ରା ? କର୍ଣ୍ଣେଲ ରଘୁବୀର ? ମିଷ୍ଟର ବାନାର୍ଜୀ ? କାହାରିକୁ ଚିହ୍ନି ନାହଁ ନା ? ସେମାନେ ଯଦି ଆସନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଏମିତି କୁର୍ଣ୍ଣିସ୍ କରି ମୋ ରୁମ୍‌କୁ ନେଇଯିବ । (କୁର୍ଣ୍ଣିସ କରି)ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୋର ବହୁତ କାମ ଅଛି ।

ଡାକ୍ତର—କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କାହିଁକି ଆସିବେ ?

ନନ୍ଦିମା—(ହସି) ଆସିବେ, ଆସିବେ । ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ । ନ ଆସିଲେ ମୋର ମଧୁଚକ୍ର ଯେ ଖାଲି ହେଇଯିବ ।

ଡାକ୍ତର—ଭବଗ୍ରାହୀ !

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଚାଲ ।

ନନ୍ଦମା—ଯିବ ? ବେଶ୍ ଚାଲ ! (ନନ୍ଦମା ଚାଲିଗଲା, ପଛେ ପଛେ ଭାବଗ୍ରାହୀ ଚାଲିଗଲେ ।)

ଡାକ୍ତର—ତା ମନଟା ଏକାବେଳକେ ବିଷକ୍ତ ହୋଇଯାଇଚି, ବିଜୟ ! ତେଣୁ ଯେ କୌଣସି ଜିନଷକୁ ସହଜ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁ ନାହିଁ । ତା'ମନର complex(କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ) ତାକୁ ସବୁବେଳେ ଜଟିଳ କରି ଦେଉଚି ।

ବିଜୟ—ତଥାପି ଡାକ୍ତର, Try, Try once again !

(ଟ୍ରାଇ, ଟ୍ରାଇ ଓଆନ୍ସ ଏଗେନ)

—ପରଦା

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[କ୍ଲିନିକ୍ ଏବଂ Indoorକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା କରିଡର । ଭାବଗ୍ରାହୀ ଓ ନନ୍ଦମା ଆସିଲେ ।]

ନନ୍ଦମା—ଜାଣିଲ ଭାବଗ୍ରାହୀ ! ମୁଁ ଯଦି ଲେଖା ଲେଖି କରିପାରୁ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ତୁମକୁ ନେଇ ଗୋଟାଏ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖନ୍ତି ।

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ସେଥିରେ ତୁମ କଥାଟା ବି ନିଶ୍ଚୟ ଥାଆନ୍ତା ।

ନନ୍ଦମା—କେମିତି ଜାଣିଲ ?

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ସେମାନେ ତ ସେଇଆ କରନ୍ତି ।

ନନ୍ଦମା—ସତେ ନା କ'ଣ ?

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ମୁଁ ପଢ଼ିଚି, ବହୁତ ବହି ପଢ଼ିଚି । ସେମାନେ କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସେହି କଥାଟାହିଁ ଜାହିର କରନ୍ତି ବେଶୀ ।

ନନ୍ଦମା—ତୁମ ବିଷୟରେ କ'ଣ ଲେଖିବ ଜାଣ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—(ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା)

ନନ୍ଦମା—ମୁଁ ଲେଖିବି—ଗୋଟାଏ ଲୋକ ଥିଲା, ଯିଏ ଖାଲି ପରର ବୋଝ ବୋହି ବୋହି ବୋହି କୂର୍ମ ପାଲଟିଗଲା । ଅଥଚ କାହିଁକି କରୁଚି, ତାର ଉତ୍ତର ଜାଣିବାକୁ ବି ଚେଷ୍ଟା କଲା ନାହିଁ । ତା' ନାଆଁ ଭବଗ୍ରାହୀ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଦେଖନ୍ତୁ ସାତ ନମ୍ବର ଦେବୀ·····

ନନ୍ଦମା—ସାତ ନମ୍ବର ଦେବୀ !

ଭବଗ୍ରାହୀ—(ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ କୁଣ୍ଡାଇ) ନାଆଁଗୁଡାକ ମୁଁ ମନେ-ରଖି ପାରେ ନାହିଁ କ'ନା ।

ନନ୍ଦମା—(ହୋ ହୋ କରି ହସି ଉଠିଲା) ମଣିଷଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଗଡ଼ ରକ୍‌ସାର ନମ୍ବର ଭଳି ଚହ୍ନାଠ କରି ରଖିଚ ନାଇଁ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ମତେ କିନ୍ତୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ କଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦମା—ହଁ ତୁମେ କଣ କହୁଥିଲ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ମୁଁ କହୁଥିଲି କ'ଣ କି, ମୋର ତେଣେ ବହୁତ କାମ ବାକି ପଡ଼ିଚି ।

ନନ୍ଦମା—ତା'ହେଲେ ତୁମେ ଯାଇପାର ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ତୁମକୁ ରୁମ୍‌ରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ନ ଗଲେ···

ନନ୍ଦମା—କାହିଁକି ମୁଁ କ'ଣ ବାଟ ଦେଖିନାହିଁ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ନାହିଁ ଯେ, ଏଇ ଗୋଟାଏ ରାସ୍ତା ଦି'ଭାଗ ହୋଇଚି ।

ନନ୍ଦମା—ଟେସଇଠୁ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଡାହାଣହାତି ଗଲେ ପଡ଼ିବ Indoor (ଇନ୍‌ଡୋର) ଆଉ ବାଁ ହାତି ଗଲେ ପଡ଼ିବ ବାହାରକୁ ଯିବାର ଫାଟକ ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ରାଗିଯାଇ) ତା'ମାନେ ତୁମର ସନ୍ଦେହ ହଉଛି ଯେ, ମୁଁ ତୁମ୍ଭକୁ ନ ଯାଇ ପଳେଇ ଯିବି ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—(ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା)

ନନ୍ଦିନୀ—(ରାଗିଯାଇ) କାହିଁକି ତୁମମାନଙ୍କର ଏତେ ସନ୍ଦେହ ? କାହିଁକି କେହି ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନାହିଁ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ରୋଗୀକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରିବାକୁ ମତେ ଡାକ୍ତରର କହିଚନ୍ତି । ରୋଗୀକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ମାନେ ତା'ର ରୋଗକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବା ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ) ମୋର ବି ବୁଝିବା ଉଚିତ ଥିଲା ଯେ ତମେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—କିନ୍ତୁ ବୟସ ମୋଟେ ନାହିଁ । ହନୁହାଡ଼ ବାହାରି-ପଡ଼ିଲାଣି । ବାଳଗୁଡ଼ାକ ବି ପାଚିଯିବାକୁ ବସିଲାଣି । ବିଷଦାନ୍ତ ନ ଉପୁଡ଼ି ଆଉ ଚାରି ଅଛି ? ମତେ ଶିଖଣ୍ଡୀକରି ଆଗରେ ଠିଆ କରେଇ ଏ ପୁରୁଷ ଜାତିଟାକୁ ଯେ କୌଣସି ବାଣ ମାରିପାର, କିଛି ଭୟ କରିବାର ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଆଚ୍ଛା ଆସ । (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ବେଶ୍ ଚାଲ ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ଯାଉ ଯାଉ ଫେରିପଡ଼ି) ଆଚ୍ଛା ଭବଗ୍ରାହୀ, କହିପାରିବ, ସେଦିନ ମତେ କିଏ ଆଣି ଏଠି ଛାଡ଼ିଦେଇଗଲା ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ତା' ହେଲେ ମୁଁ ଓକିଲ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ) ମାନେ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଆକବରଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ନାଆଁଟା ମନେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ, ପାନିପଥ ଯୁଦ୍ଧ କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୋଇଥିଲା, ସିଏ ବି ମନେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଇତିହାସରେ ରଖିଲି ଚାରି । ପାଞ୍ଚ

ତଉଜନ ନମ୍ବର ରଖି ବି ମାଟ୍ରିକରେ ଫେଲ୍ । ଇତିହାସଟା ପାଶ୍ କରି ଯାଇଥିଲେ ମାଟ୍ରିକଟା ଡେଇଁ ଯାଇଥା'ନ୍ତି । ସତ କହୁଚି ଆଇ. ଏ. ବା ବି. ଏ. ରେ ଇତିହାସର ପାଖ ମାଡି ନ ଥା'ନ୍ତି । ତା'ପରେ "ଲ" । ତା'ପରେ ଓକିଲାତି କରିଥା'ନ୍ତି । ଆକବରଙ୍କ ବାପା ସିନା ସବୁ ଟ୍ରାଜେଡିର ମୂଳ ।

ନନ୍ଦିମା—ମୁଁ ତମ brilliant career (ବ୍ରିଲିଆଣ୍ଟ୍ କେରିଅର) କଥା ପଚାରୁ ନାହିଁ ।

ଭାବଗ୍ରାହୀ—କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ଲୋକର ନାଆଁ ତ ପଚାରିଲ ?

ନନ୍ଦିମା—(ହସି) ସେମିତି ନମ୍ବର ଦେଇ ରଖିଲ ନାହିଁ ?

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ରଖିଚି ।

ନନ୍ଦିମା—କ'ଣ ରଖିଚ ?

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ସାତ ନମ୍ବର ଦେବାକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥିବା ଲୋକ ।

ନନ୍ଦିମା—(ହସିଉଠିଲା)

ଭାବଗ୍ରାହୀ—(ତୃପ୍ତିର ସହ ଚାହିଁ) ହସିଲ; କିନ୍ତୁ ତମକୁ ଏତେଟା ଖରାପ ଲାଗେ ନାହିଁ ସାତ ନମ୍ବର ଦେବା ।

ନନ୍ଦିମା—(ହସ ବନ୍ଦ କରି) କାହିଁକି ?

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ତୁମର ଏ ହସରେ ଏକାବେଳକେ ଭେଜାଲ ନାହିଁ ବୋଲି ମନେହୁଏ ।

ନନ୍ଦିମା—ଭୁଲ କହିଲ ଭାବଗ୍ରାହୀ । ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଭେଜାଲ ହସ ହସି ଶିଖିଚି । ହସିବାଟା ଆମକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ହେଇଥିବ ଅବା ।

ନନ୍ଦିମା—ଅବା ନୁହେଁ, ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଧରିପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ତୁମେ ନିହାତି ସରଳ । (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା-

ବେଳେ ଆସିଚ ୟୁାକୁବ୍ । ବୟସ ୩୦।୩୨ ଭିତରେ । ଚୂଡ଼ିଦାର ପଞ୍ଜାବ ପରିହିତ । ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ସୌଖୀନ ଯୁବକ । ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ତୋଡ଼ା)

ୟୁାକୁବ—(ସଲାମ୍ କରି) ସଲାମ୍ ବାଈଜୀ !

ନନ୍ଦିନୀ—(ହଠାତ୍ ଫେରିପଡ଼ି) ୟୁା-କୁ-ବ୍ ! (ପୂର୍ବ ବଦଳି ଯାଇ ଓ ଥିବା ମନ ତା'ର ପୁଣି ହିଂସ୍ର ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ଯେମିତି ପ୍ରତିଶୋଧପ୍ରବଣ ହୋଇ ଉଠିଲା । ୟୁାକୁବ୍ ଯେମିତି ମୁହଁ ଟେକି ଚାହିଁଚି ଛୁଟି ଆସିଚି ନନ୍ଦିନୀ ତା ପାଖକୁ) ଏ ଠିକଣା ତମେ କୋଉଠୁ ପାଇଲ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଇଏତ ସେଇ, ସାତ ନମ୍ବର ଦେଶୀଙ୍କୁ ଖୁଜି ଯାଇଥିବା ଲୋକ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଓ......। (ୟୁାକୁବ୍‌କୁ ଚାହିଁଲା ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ)

ୟୁାକୁବ୍—(ଫୁଲତୋଡ଼ା ଦେଖାଇ) ତୋଫା ଆଣିଚି ବାଈଜୀ !

ନନ୍ଦିନୀ—(ଚିତ୍କାର କରି) Stop (ଷ୍ଟପ୍) ବାଈଜୀ,ତୋଫା ! (ୟୁାକୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଚାହିଁରହି ତୋଫାଟି ବଢ଼େଇ ଥାଏ, ହଠାତ୍ ନନ୍ଦିନୀ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହୋଇ ଉଠିଲା, ୟୁାକୁବ୍ ହାତରୁ ଫୁଲ ତୋଡ଼ା ଛଡ଼େଇ ନେଇ ୟୁାକୁବ୍ ଉପରକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଆଘାତକଲା । ଫଳରେ ୟୁାକୁବ୍ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ।) ବାଈଜୀ ! ଉପକାର ! ବଦାନ୍ୟତା !

ଭବଗ୍ରାହୀ—(ଅବସ୍ଥା ସମ୍ଭାଳି ନେଇ) ଆରେ, ଆରେ ଇଏତ କ'ଣ ହଉଚି ? ଡାକ୍ତର ବାବୁ । ଡାକ୍ତର ବାବୁ । (ଏତିକବେଳେ ଡାକ୍ତର ଓ ବିଜୟ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆସିଲେ; ଏସବୁ ଦେଖି ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇଗଲେ ।)

ଡାକ୍ତର—(ଗମ୍ଭୀର ଗଳାରେ) ନନ୍ଦିନୀ !

ନନ୍ଦିନୀ—ୟାକୁବକୁ ଗୁଡ଼ଦେଇ ଲଜ୍ଜାରେ ମୁହଁ ଢାଙ୍କିଲା)

ୟାକୁବ୍—(ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ତଳକୁ ମୁହଁପୋତି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ

ବିଜୟ—(ପାଖକୁ ଯାଇ) ଛି, ଛି, ନନ୍ଦିନୀ ! ତମର ଏ ବିକୃତି ପାଇଁ ଲଜ୍ଜିତ ହବା ଉଚିତ ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ଚିତ୍କାର କରି) କିନ୍ତୁ ମତେ ବିକୃତ କଲା କିଏ ? କିଏ ମୋର ଏତେ ଆଶା ଆଜି ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଷ ଢାଳିଦେଲା ?

ବିଜୟ—ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ ବିଚରା ନିରୀହ ୟାକୁବ୍ ଦାୟୀ ?

ଡାକ୍ତର—(ୟାକୁବ୍‌କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ) ତମେ ଯାଅ ୟାକୁବ୍ ।

ୟାକୁବ୍—(ଧୀରେ ଧୀରେ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲା)

ନନ୍ଦିନୀ—ନା, ଶୁଣ ! (ୟାକୁବ ଅଟକିଗଲା) ଗୋଟାଏ ଫୁଲତୋଡ଼ା ଦେଇ ମୋ ଦେଖା ମିଳେ ନାହିଁ ୟାକୁବ । ମୋର ଦାମ୍ ବହୁତ, ବହୁତ ବେଶୀ । (ହସି)

ୟାକୁବ—ମୋର କସୁର ହୋଇଛି । (ଧୀରେ ଧୀରେ ଚୁଲିଗଲା)

ନନ୍ଦିନୀ—(ହଠାତ୍ ହସି) ଲୋକଟାର ବେଆଦବୀ ଦେଖିଲେ ତ ଆପଣମାନେ ? ଭୁଲଟା ମାନିଗଲା, କିନ୍ତୁ କ୍ଷମା ମାଗିଲା ନାହିଁ । ଅପମାନ ଦେଇ ନ ଥିଲେ ଏ ଭୁଲଟାବି ସେ ମାନି ନ ଥାନ୍ତା ।

ବିଜୟ—ମଣିଷ ଖାଲି ତମର ଗ୍ରାହକ ନୁହେଁ ନନ୍ଦିନୀ ! ତା'ର ମାନବିକତା ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ଅଛି ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଅଛି ? ତା'ହେଲେ ତୁମେ କହୁଚ ତମର ଏ ଆଖି ଦୁଇଟାକୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ପାରିନି ?

ବିଜୟ—ନନ୍ଦିନୀ ! (ଦୃଢ଼ତାର ସହ)

ନନ୍ଦିନୀ—ମୁଁ ଘରି କ୍ଳାନ୍ତ ବିଜୟ ବାବୁ । ଏ ବିଷୟରେ ହୁଏତ ଆଉ ଦିନେ ଯୁକ୍ତି କରିବା । ଆସ ଭବଗ୍ରାହୀ (ଆଗେ ଆଗେ ନନ୍ଦିନୀ, ପଛେ ପଛେ ଭବଗ୍ରାହୀ ଚୁଲିଗଲେ) ।

ଡାକ୍ତର—(କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ) ବିଜୟ ! ତୁମେ ଯୁବକକୁ କାଲି ସକାଳୁ ଡାକିଆଣ । ନନ୍ଦିମାକୁ ସେ ଏଠୁ ନେଇଯାଉ ।

ବିଜୟ—Please Doctor ! (ପ୍ଲିଜ ଡକ୍ଟର) ତୁମେ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କର । ଚରିତ୍ରର ସନ୍ଧାନରେ ସାହିତ୍ୟିକର ଏ ଅଭିଯାନକୁ ତୁମେ ସଫଳ କର । ନନ୍ଦିମା ଉପରେ ମୁଁ ଯୋଉ experiment (ଏକ୍ସପେରିମେଣ୍ଟ) କରୁଛି, ସେଥିରେ ତୁମେ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କର ।

ଡାକ୍ତର—କ'ଣ କହୁଛ ବିଜୟ, ଏକ ବିକୃତ ଚରିତ୍ରକୁ ନେଇ ତୁମେ ସାହିତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରିବ ?

ବିଜୟ—ସେଇଟା ବିଚାର କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସାହିତ୍ୟିକର ନୁହେଁ —ଏ ଦେଶର ପାଠକ, ଦର୍ଶକ ତଥା ସମାଲୋଚକଙ୍କର । ସାହିତ୍ୟିକ ପାଇଁ କବି Whiteman (ହ୍ୱାଇଟ୍‌ମ୍ୟାନ)ଙ୍କ ଭାଷାରେ "Not an inch, nor a particle of an inch is vile" (ନଟ୍ ଆନ୍ ଇଞ୍ଚ୍ ନର୍ ଏ ପାର୍ଟିକ୍ଲ ଅଫ୍ ଆନ ଇଞ୍ଚ୍ ଇଜ ଭାଇଲ) ମୁଁ ସୃଷ୍ଟି କରିଯିବି ମୋର ସାହିତ୍ୟ ଦେଇ । ସାହିତ୍ୟିକ ମନର ସମସ୍ତ ଦରଦ ଦେଇ ମୁଁ ନନ୍ଦିମାକୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ତୋଳି ଧରିବି । ସେମାନଙ୍କୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି ।

ଡାକ୍ତର—ଏ କଥା ତୁମେ କହିପାରୁଛ ବିଜୟ ?

ବିଜୟ—ନନ୍ଦିମାର ଇତିହାସ ମୁଁ ତୁମକୁ କହିବି ଡାକ୍ତର । ସବୁ ଶୁଣିସାରିଲା ପରେ ବି ତୁମେ ଯଦି ତାକୁ ବାହାର କରିଦବାକୁ ଚାହଁ, ମୁଁ ଆପତ୍ତି କରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦିନୀର ସମସ୍ତ କଥା ତୁମକୁ ଶୁଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଡାକ୍ତର—ତା ଇତିହାସ ଶୁଣି ମୋର ଲାଭ ?

ବିଜୟ—ତା' ଇତିହାସ ନ ଜାଣିଲେ ତୁମେ ତା'ର ଚିକିତ୍ସା କରିବ କେମିତି ? ଆଉ ମୁଁ ବି ମୋର ସମାଧାନରେ ପହଞ୍ଚିବି କେମିତି ? ଶୁଣ ଡାକ୍ତର ! ଏଇ ନନ୍ଦିନୀ ଦିନେ ଥିଲା ରୂପାବାଈ । ସେଇ ରୂପାବାଈର ଜୀବନରୁ ଧାପେ ଧାପେ ଉଠି ସେ ହେଲା ନନ୍ଦିନୀ । ସେଇ ରୂପାବାଈର ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ରଜମଠାରୁ ମୁଁ ଆରମ୍ଭ କରୁଚି···

—ପରଦା

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ଅନ୍ଧାର ରାତ୍ରୀ, କିଛି ଦୂରରେ ଦେଖାଯାଉଚି ଗୋଟିଏ ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ ଲାଇଟ ପୋଷ୍ଟ । ତା'ର ତଳେ ଗୋଲକାର ହୋଇ ପଡ଼ିଚି ମେଞ୍ଚାଏ ଆଲୁଅ । ସେ ଆଲୋକ ଯେମିତି ନିଷ୍ପ୍ରଭ ଓ ମଳିନ । ଅନତିଦୂରରୁ ଭାସି ଆସୁଚି କେତୋଟି ଅସଂଲଗ୍ନ ସଂଳାପ । ଗୋଟାଏ ମାତାଲର ସ୍ଖଳିତ କଣ୍ଠରେ ଶୁଣାଯାଉଚି ଶସ୍ତା ସିନେମା ସଙ୍ଗୀତ । ଦୂରରୁ ଶୁଣାଯାଉଚି ଘୁଙ୍ଗୁରର ଆୱାଜ, ନାରୀ କଣ୍ଠର ଅସଂଲଗ୍ନ ହସ ଓ ଈଷତ୍ ଗୃପ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଶୁଣାଯାଉଚି ସ୍ବରର ଆଲାପ ଓ ତବଲାର ଗୃଷ୍ଟି ; ସେଇ ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ୍ ଲାଇଟ ପୋଷ୍ଟ ତଳେ ଗୋଟାଏ ମଦୁଆ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ଏବଂ ପଚରେ ପଚରେ ଚ୍ଚ' ଖାଏ କପ ଧରି ଫେରିଚି ଯମୁନାବାଇର ଚାକର । ଭୂଷଣ ଡାକିଚି ।]

ଭୂଷଣ—ଆବେ ! (ଚାକର ଠିଆ ହେଲା) କାହାର ଚ୍ଚ' ?

ଚାକର—କୁମାର ସାହେବ ମଟରଗଡ଼ିଡମ୍ଭୁ ଭୂଷଣ ଭାଇ ।

ଭୂଷଣ—ଏଠି ଗୋଟାଏ କପ୍ ଦେଇ ଯା—

ଚାକର—ଭୂଷଣ ଭାଇ, ଏ ଚ୍ଚ'···

ଭୂଷଣ—ଦେଇ ଯା କହୁଛି । (ନିରୁପାୟ ଗୃହକର ବଟରୁ ଗୁ’ କପଟିଏ ଦେଇ ଚାଲିଯାଉଥିଲା) ଶୁଣ, ଏ ଗୁ’ କପ ଏଇ ବଣ୍ଟା ଖୁଣ୍ଟ ତଳେ ଥିବ । ଓ୍ୱାପସ ହେଲାବେଳେ ନେଇଯିବୁ । (ଗୃହକରଟି ଚାଲିଗଲା, ଏତିକିବେଳେ ହସର ଲହରୀ ଭାସି ଆସିଲା । ଭୂଷଣ ଟିକିଏ ସେ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ ଚାଲିଗଲା । ପରେ ପରେ ଆସିଲେ ଯମୁନାବାଈ ଓ ରୂପଲାଲ, ଶେଠଜୀ)

ଯମୁନା—କେମିତି ଦେଖିଲେ ଶେଠଜୀ !

ଶେଠଜୀ—ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ଚିଜ ଅଛି । ଲେକିନ୍ ବଡ଼ ଶର୍ମିଲି । (କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇ ସମସ୍ତେ ଯେମିତି ବଣ୍ଟାଖୁଣ୍ଟ ପାଖକୁ ଆସି ଯାଇଥିଲେ ।)

ରୂପଲାଲ—ତା ଜୀବନରେ ଇସ୍ସେ ପ୍ରଥମ ଶେଠଜୀ ।

ଶେଠ—ଇସ୍‌ଲିୟେ ତୋ’ ପାଣୌ ରୂପୟା ଦିଆ ।

ଯମୁନା—ଠଙ୍କା କଥା କେହି ତ କେବେ କହି ନାହିଁ—ଶେଠଜୀ, ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ମୋ ଦରଓ୍ୱାଜା ସବୁବେଳେ ଖୋଲା ଅଛି ।

ଶେଠ—(କଡ଼ଉ କରି) ଜୀ ଚାହାତାହେ ହମେଶା ରହୁଁ ଇସ୍ କଦ୍‌ମୌଁପର ! ମଗର...

ଯମୁନା—କିନ୍ତୁ ଶେଠଜୀ, ମୁଁ ଯାହା ଶୁଣୁଚି ସେଇଟା କଣ ସତ୍ୟ ?

ଶେଠ—କ୍ୟା ?

ଯମୁନା—ଆଇନ କରି କୁଆଡ଼େ ଏ ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯିବ ?

ଶେଠ—ଆରେ ଛୋଡ଼ୋ, ଇସ୍ସେ କ୍ୟା ଆଲୁ ମସାଲେକା ବାତ୍ ?

ଯମୁନା—(ସ୍ୱସ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ ମାରି) ବଞ୍ଚେଇଲେ ଆପଣ !

ଶେଠ—ଯମୁନା ବାଈ, ଜେରା...

ଯମୁନା—ହଁ, କୁହନ୍ତୁ ।

ଶେଠ—ମେରା କାର୍‌ତକ ସ୍ଲେଡ଼ ଆନେକେ ଲିୟେ ଇସି କମ୍ପିକ୍ରକୋ ।

ଯମୁନା—(ପ୍ୟାକୁବକୁ) ପ୍ୟାକୁବ, ଯା, ଶେଠଜୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାର୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଡ଼ି ଦେଇଆ ! ଆଚ୍ଛା ଗଳି ହୋଇଚି ଯେ କାରଟାଏ ଆସିବାକୁ ବି ରାସ୍ତା ନାହିଁ । ଆଚ୍ଛା, ଶେଠଜୀ, ରାମ ରାମ !

(ନିଜ କାଇଦାରେ କୁର୍ଣ୍ଣିସ କଲେ)

ଶେଠ—ରାମ, ରାମ ଯମୁନା ବାଈ । ଫିର୍ ଆଉଙ୍ଗା କଭି…

ଯମୁନା—କଭି କାହିଁକି ? କାଲିକି ଆସୁନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ତ କହିଚି, ମୋର ଗରିବଖାନା ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ସବୁବେଳେ ଖୋଲା ରହିଚି ।

(ପ୍ୟାକୁବ୍ କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି ଶେଠଜୀ ଚାଲିଗଲେ । ସେଇ ରାସ୍ତାକୁ ଅନେଇ ରହିଥିଲା ଯମୁନା ବାଈ । ରୂପଲାଲ ଲାଇଟ୍ ପୋଷ୍ଟକୁ ଆଉଜି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।)

ଯମୁନା—ରୂପା ବଡ଼ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଝିଅ, ନା ରୂପଲାଲ ?

ରୂପଲାଲ—ହୁଁ ।

ଯମୁନା—ଆଜି ପ୍ରଥମ ରାତି ! ଦୁଇଟା ଘଣ୍ଟା ନାଚି ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା କମେଇ ନେଇଚି ।

ରୂପଲାଲ—କିନ୍ତୁ ବାଈଜୀ, ନାଚିଲାବେଳେ ରୂପାକୁ ଦେଖିଚ ?

ଯମୁନା—(ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) କ'ଣ ?

ରୂପଲାଲ—ଏ ବ୍ୟବସାୟ ବୋଧହୁଏ ତା'ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ଯମୁନା—ରୂପଲାଲ !

ରୂପଲାଲ—ପାଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁର, ହାତରେ ମେହେନ୍ଦି, ଦେହରେ ଘାଗରା, ଚୋଲି ଆଉ ଓଢ଼ଣୀ । ଆଖିରେ ସୁରମା…ନାଁ ବାଈଜୀ, ରୂପା ପାଇଁ ଏ ସାଜ ନୁହେଁ ।

ଯମୁନା—ସେ କିନ୍ତୁ ମୋ ଝିଅ ।

ରୂପଲାଲ—କିନ୍ତୁ ଏ ବ୍ୟବସାୟ ଯଦି ବେଶିଦିନ ନ ରହେ ?

ଯମୁନା—ତା'ହେଲେ ମୋ' ରୂପାର କ'ଣ ହେବ ରୂପଲାଲ ?

ରୂପଲାଲ—ସେ ପାଠ ପଢ଼ିଚି, ଚାକରୀ କରିବ ।

ଯମୁନା—ଚାକରୀ କରିବ ? ମୋ' ଝିଅ ପରର ଗୋଲାମୀ କରିବ ? ରାତି ହେଲେ କେତେ ଗୋଲାମ ଆସି ତା' ପାଖରେ ପହଞ୍ଚନ୍ତି ।

ରୂପଲାଲ—କିନ୍ତୁ ଆଇନକୁ ତ ତମେ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯମୁନା ବାଈ ।

ଯମୁନା—ଇସ୍ରେ ତମର ବୋକାମୀ ରୂପଲାଲ । ଆଇନ୍ କ'ଣ ତମର ଶେଠ ମାଧୋପ୍ରସାଦ କି କୁମାର ସାହେବମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖିପାରିବ ? ଲୁଚି ଲୁଚି ଯୋଉ ନିଶା ସେମାନେ ଚାଖିଚନ୍ତି......

ରୂପଲାଲ—ଚୁପ ହୁଅ । କୁମାର ସାହେବ......(ଏତିକିବେଳେ ଆସିଲେ କୁମାର ବିକାଶ ନାରାୟଣ ସିଂହ—ବଳିଷ୍ଠ ଯୁବକ—ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଚାଲିଚଲନ ଏବଂ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାହାଣୀ) ଚାଲି ଯାଉଚନ୍ତି କୁମାର ବାହାଦୂର ।

ବିକାଶ—ହୁଁ ।

ଯମୁନା—ଭିତରେ, ଭିତରେ ଆସନ୍ତୁ କୁମାର ସାହେବ । ଦେଖିବେ ରୂପା ଆପେ ଆପେ ବୋଲ ମାନିଯିବ ।

ବିକାଶ—କିନ୍ତୁ ଆଜି ତ କିଛି କଥା ହେଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ରୂପଲାଲ—ବୁଝିଲେ କୁମାର ବାହାଦୂର ! ଝିଅଟା ଏକାବେଳକେ ନୂଆ । ତାର ସରମ ମୋଟେ ଭାଙ୍ଗି ନାହିଁ ।

ବକାଶ—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ ଆଉ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଆଉ ତା’ ଛଡ଼ା ଇଚ୍ଛେ ସବୁ କ’ଣ ?

ଯମୁନା—କ’ଣ କୁମାର ସାହେବ ?

ବକାଶ—ଏତେ ଲୋକ ଏଠିକି ଆସିବେ କାହିଁକି ?

ରୂପଲାଲ—ମାନେ ?

ବକାଶ—ତୁମମାନଙ୍କର ଯଦି ଟଙ୍କାର ଦରକାର ହୁଏ, ତେବେ ଦବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଚାହେଁନା ଯେ, ଗୁଡ଼ାଏ ବାହାବା, ଆଉ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ଧ୍ୱନି ଭିତରେ ରୂପା ତା’ର ଘୁଙ୍ଗୁରର ଶବ୍ଦ ତୋଳୁ । କ’ଣ ମନେ ରହିଲା ?

ଯମୁନା—ରହିଲା କୁମାର ସାହେବ ! ଯ୍ଯା ପରଠୁ ଆଉ ଏସବୁ ହବ ନାହିଁ ।

ବକାଶ—ଆଚ୍ଛା, ରୂପାକୁ ଟିକଏ ଏଠିକି ଡାକିଦବ ?

ଯମୁନା—ଏଠିକି କାହିଁକି ? ମୋର ଗରିବ ଘର ଆଜ ଅପଣଙ୍କ ଦୌଲତରେ ଭରି ଉଠିଚି; ଭିତରକୁ ଚାଲନ୍ତୁ ।

ବକାଶ—ନା, ତାକୁ ଏଠିକି ଡାକିଦିଅ ।

ଯମୁନା—ବେଶ୍ ! ଆସ ରୂପଲାଲ । (ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ । ବକାଶ ସେଇ ଲାଇଟ୍ ପୋଷ୍ଟ ପାଖରେ ପଦଚାରଣା କରୁଥା’ନ୍ତି ଓ ସିଗାରେଟ୍ ପରେ ସିଗାରେଟ୍ ଟାଣି ଚାଲିଥା’ନ୍ତି । ଏତିକିବେଳେ ଆସିଚି ଭୂଷଣ)

ଭୂଷଣ—ନମସ୍ତେ କୁମାର ସାହେବ !

ବକାଶ—କିଏ ? ଓ, ଭୂଷଣ ।

ଭୂଷଣ—ବକସିସ୍, ସାହେବ ।

ବକାଶ—ବକସିସ୍ ?

ଭୂଷଣ—ପୂର୍ବ ନଜର ଉପରେ ରଖିଚି ହଜୁର ।

ବିକାଶ—(ଟଙ୍କା ଦେଇ) କିନ୍ତୁ ଏତେ ଲୋକ କାହିଁକି ?

ଭୂଷଣ—(ଛୁରୀ ଦେଖାଇ) କହିବେ ତ ହଜୁର......

ବିକାଶ—ସେ ସମୟ ଆସିନି । ତମେ ଯାଅ......

ଭୂଷଣ—ଆଚ୍ଛା ହଜୁର ! ନମସ୍ତେ । (ଯାଉ ଯାଉ) ଆହେ, ଓ ଜେଣ୍ଟେଲମ୍ୟାନ୍... (ଟିକିଏ ପରେ ଆସିଛି ରୂପା, ଦେହରେ ତା'ର ସେଇ ନୃତ୍ୟର ପୋଷାକ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଅଛି ।)

ବିକାଶ—(ଲୁବ୍‌ଧ ଆଖିରେ ଚାହିଁ) ରୂପା !

ରୂପା—(ବିକାଶଙ୍କୁ ଦେଖି ପ୍ରଥମେ ଟିକିଏ ଅସ୍ୱସ୍ତି ବୋଧ କଲା । ପରେ ନିଜକୁ ସଜାଡ଼ି ନେଇ) କୁହନ୍ତୁ, କୁମାର ସାହେବ !

ବିକାଶ—(ହାତ ଧରିପକେଇ) ଆସ !

ରୂପା—(ଛଡ଼େଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ କରୁ) କୁଆଡ଼େ ?

ବିକାଶ—ବାହାରେ ମୋ' ଗାଡ଼ି ...

ରୂପା—(ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରୁଥିଲା) କୁମାର ! ସାହେବ ମୋ' ମାର ଗୋଟାଏ ପୋଷା ଗୁଣ୍ଡା ଅଛି । ଦରକାରବେଳେ ସେ ଖୁବ୍ ନିଷ୍ଠୁର ହେଇଉଠେ । ଆଉ ମୋ ପଛରେ ତା'ର ଆଖି ଦୁଇଟା ସବୁବେଳେ ସଜାଗ ରହିଛି । ଅଭଦ୍ରତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ହାତ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ।

ବିକାଶ—(ହସି) ମୋର ବି ବହୁତ ଟଙ୍କା ଅଛି ରୂପା !

ରୂପା—ତା'ର ପରିଚୟ ଆପଣଙ୍କର ଗାଡ଼ି, ସୁନା ଚେନ ଲଗା ଘଡ଼ି ଆଉ ଦାମିକା ପୋଷାକ ଦଉଛି ।

ବିକାଶ—ମୁଁ ତୁମ ମା'କୁ ଅଜସ୍ର ଟଙ୍କା ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ତମକୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । No, at no cost ! (ନୋ, ଆଟ ନୋ କଷ୍ଟ୍)

ରୂପା—(ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ) ବିକାଶବାବୁ ! ପଇସାର ଗରମ ବୋଧହୁଏ ମଣିଷକୁ ଏମିତି ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ କରିଦିଏ ।

ବିକାଶ—(ହଠାତ୍ ହାତ ଛାଡ଼ିଦେଇ) ରୂପା !

ରୂପା—ଆପଣ ମତେ କ'ଣ ଭାବିଚନ୍ତି ? ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ବୋଲି ମୋର କ'ଣ କିଛି ନାହିଁ ? ମୁଁ ପଣ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଦସ୍ୟୁମାସୁ ନୁହେଁ ।

ବିକାଶ—ଦେହର ଜୋର ଦେଖାଇବାକୁ ମତେ ବାଧ୍ୟ କରନାହିଁ । ମୋ ପାଇବାର ଖିଲାପ ମୁଁ ସହ୍ୟ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ରୂପା—ଆପଣ ଯା'ନ୍ତୁ । ଯା'ନ୍ତୁ ବିକାଶବାବୁ । ଆସରରେ ବସିଥିବା କୌଣସି ଲୋକର ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିବାକୁ ଆଜି ମୋର ବାକୀ ନାହିଁ । କାହାରି ଆଖିରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ନାହିଁ । କାହାରି କଥାରେ ସରଳତା ନାହିଁ । ଖାଲି କାମନା ଆଉ ଲାଳସାର ଶୋସଣୀ ଆଖିରେ ଆଖିରେ ଜଳି ଉଠିଚି । ଛି, ଛି, (ମୁହଁ ଢାଙ୍କିଲି ଦୁଃଖରେ ଲଜ୍ଜାରେ)

ବିକାଶ–(ଲୁବ୍ଧ ହୋଇ ଧରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, କ'ଣ ଭାବି ହାତ ଫେରାଇ ଆଣିଲେ । ତା' ପରେ ଧୀରେ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳକୁ ଆସିଚି ୟାକୁବ)

ୟାକୁବ୍—ନମସ୍ତେ କୁମାର ସାହେବ ! (କୁମାର କିଛି ନ କହି ଚାଲିଗଲେ । ରୂପା କାନ୍ଦୁଥିବା ଦେଖି) ରୂପା ।

ରୂପା—ୟାକୁବ୍ ! ମୁଁ ପାରିଲି ନାହିଁ, ପାରିବି ନାହିଁ । ରାତି ରାତି ଧରି ନକଲି ହସ, ଚାଟୁକଥା, ଆଖି ନଚୁ ଆଉ ନାଚ ପାଦରେ ଚାଲିବାର ଅଭିନୟ ମୁଁ କରିପାରିବି ନାହିଁ ୟାକୁବ୍ ! ଶହେ ଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭଲ ପାଇବାର ଅଭିନୟ ମୁଁ କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ୟାକୁବ୍—(ହସି) ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ରୂପାବାଈ ! ତମ ପାଇଁ ଇଏବି ଖୁସି ନୁହେଁ, କୁର୍ବାନ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାସ୍ତା ତ ନାହିଁ ।

ରୂପା—(ଅଭିନୟଭଙ୍ଗୀରେ) ଉପାୟ ନାହିଁ । ମତେ ଏ ନର୍କ-ପୁରୀରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାପାଇଁ, ତମେ କୌଣସି ଉପାୟ ଖୋଜିପାରିବ ନାହିଁ । ମୋତେ ବଂଚିବାପାଇଁ ଟିକିଏ ହେଲେ ସୁଯୋଗ ତୁମେ ଦବ ନାହିଁ ?

ୟାକୁବ୍—ରୂପାବାଈ ! ମୁଁ ତମର ବନ୍ଦା । ତମ ଆସରରେ ତବଲା ବଜେଇବା ପାଇଁ ବାଈଜୀ ମତେ ଦରମା ଦିଅନ୍ତି । ମୋ ତବଲାର ବୋଲ୍‌ରେ ତମର ଘୁଙ୍ଗୁରର ଗୁଞ୍ଜର ଉଠେ । ତମେ ଯଦି କହିବ, ମୁଁ ନୂଆ ନୂଆ ଚକ୍ର ଶିଖିପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ବାଯାଁ ତବଲା ବ୍ୟତୀତ ମୁଁ ଜୀବନରେ ଆଉ କିଛି ଜାଣିନାହିଁ ।

ରୂପା—ଜୀବନଟା ତବଲାର ବୋଲ ନୁହେଁ ୟାକୁବ୍ ।

ୟାକୁବ୍—ମୁଁ ବୁଝୁଚି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବଡ଼ କମ ଜୋର୍ !

ରୂପା—ୟାକୁବ୍ । ମୁଁ ନାଚୁ, ମୋ ଜନ୍ମକଥା ମୁଁ ଭୁଲିନାହିଁ । ମୋ' ପରିବେଶକୁ ମୁଁ ଅସମ୍ମାନ କରିନାହିଁ । ମୁଁ ନାଚ ଶିଖିଚି, ଗାଇ ଜାଣିଚି, ପାଠ ପଢ଼ିଚି । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? ଆଜି ମୋର ସେ ଶିକ୍ଷାକୁ ତ ମୁଁ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ଆସରର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଦେ କଥା କହିବାକୁ ବି ମୋର ଶକ୍ତି ହେଲା ନାହିଁ । ଗୀତ ଗାଇଲି; କି ତାଳ କଟିଗଲା । ନାଚିଲା ବେଳକୁ ଗୋଡ଼ ଛନ୍ଦି ହୋଇଗଲା । ସେତିକିବେଳେ ଠିକ ସେତିକିବେଳେ ମୋର ଧାରଣାହେଲା, ଏ ବ୍ୟବସାୟ ମୋର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ବା ମୁଁ ମୋ ବ୍ୟବସାୟର ଯୋଗ୍ୟା ନୁହେଁ ।

ୟ୍ୟାକୁବ୍—ତୁମେ ମୋତେ କ'ଣ କରିବାକୁ କହୁଚ ?

ରୂପା—ଜାଣ ୟ୍ୟାକୁବ୍ ? ମୁଁ ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଚି—ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗୋଟାଏ ଦୃଶ୍ୟ ମତେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ କରିଚି । ଗୋଟାଏ ତୁଳସୀ ଚଉରା, ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପ ଆଉ ଟିକିଏ ସିନ୍ଦୂର ମତେ ଲୁବ୍‌ଧ କରିଚି ।

ୟ୍ୟାକୁବ୍—ରୂପାବାଈ, ତମ ପାଇଁ ଇଏତ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱପ୍ନ !

ରୂପା—ତା'ହେଲେ ତୁମେ କ'ଣ କହୁଚ ଚିରଦିନ ମୋର ଜୀବନ ଏମିତି ଛିନ୍‌ଭିନ୍ ହଉଥିବ ? ଶେଠଜୀ ଆଉ ବିକାଶ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ କାମନା ଆଉ ବଳାତ୍କାରର ଶିକାର ହବାକୁ ପଡୁଥିବ ? ୟ୍ୟାକୁବ୍, ୟ୍ୟାକୁବ୍, ତୁମେ ପୁରୁଷ, ତୁମର ପୁରୁଷକାର ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ନାରୀ ଆକୁଳ ଆବେଦନ କରୁଚି । ତୁମେ ମତେ ଉଦ୍ଧାର କର ।

ୟ୍ୟାକୁବ୍—ଯମୁନାବାଈଙ୍କୁ ତୁମେ ଚିହ୍ନିନାହଁ ରୂପାବାଈ ! ତା'ହାତରେ ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ସେ ତମକୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଖୋଜି ବାହାର କରିବ । ମୁଁ ବି ଧରା ପଡ଼ିବି । ଝିଅ ବୋଲି ସେ ତମକୁ ମଫ୍ କରିପାରେ । କିନ୍ତୁ ମତେ ସେ ମାଫ୍ କରିବ ନାହିଁ । ଆଉ ଭୂଷଣକୁ ତ ତମେ ଜାଣ ରୂପାବାଈ । ତମେ ମତେ ମାଫ୍‌କର, ମୁଁ ନାଚାର ।

ରୂପା—ୟ୍ୟାକୁବ୍, ତୁମେ ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ? ବେଶ୍......(ହତାଶାର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ଭିତରକୁ । ୟ୍ୟାକୁବ୍ ତା ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ରହିବ)

ୟ୍ୟାକୁବ୍—ମୋଭଳି କମଜୋର ତମକୁ କିଛି ମଦଦ୍ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ରୂପାବାଈ । ତମେ ସେ ଆଲ୍ଲାଙ୍କୁ ଡାକ । (ଏତିକିବେଳେ ବିଜୟ ଆସିଚନ୍ତି)

ବିଜୟ—ତମର କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା ଯ୍ୟାକୁବ୍ ।

ଯ୍ୟାକୁବ୍—(ଫେରିପଡ଼ି)...ଆପଣ...

ବିଜୟ—ଜଣେ ନୂତନ ଆଗନ୍ତୁକ ।

ଯ୍ୟାକୁବ୍—(ସନ୍ଦିଗ୍ଧ କଣ୍ଠରେ) ତା' ମାନେ...?

ବିଜୟ—(ହସି) ନା, ତୁମେ ଯାହା ଭାବୁଚ, ମୁଁ ସେଇଆ ନୁହେଁ । ଅନ୍ତତଃ ମୋ' ବେଶ ପୋଷାକ ବା ଚେହେରାରୁ ତମର ଏତକ ବୁଝିବା ଉଚିତ ଥିଲା ।

ଯ୍ୟାକୁବ୍—କିନ୍ତୁ ଏଠି...?

ବିଜୟ—ନିହାତି ଆକସ୍ମିକ ବୋଲି ଧରିନେଇପାର । ଜାଣ, ଏଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଠିଆ ହୋଇ ତୁମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ କଥା ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଣିପାରିଚି । (ଟିକିଏ ରହି) ଯ୍ୟାକୁବ୍, ତୁମେ ଭୁଲିଯାଅ ନାହିଁ ଯେ ତୁମେ ଜଣେ ପୁରୁଷ । ଜଣେ ଅସହାୟା ନାରୀ ତୁମର ସାହାଯ୍ୟ ଭିକ୍ଷା କରୁଚି ।... ..

ଯ୍ୟାକୁବ୍—ମୋ କଥା ବି ତ ଶୁଣିଚନ୍ତି ବାବୁଜୀ ?

ବିଜୟ—ହଁ ଶୁଣିଚି । ବାହା ହ'ଠାରେ ତମର କିଛି କିଛି ଶକ୍ତି ଅଛି । ତା'ର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଛେଇ ଯାଉଚ କାହିଁକି ?

ଯ୍ୟାକୁବ୍—ଆପଣ ତ ସବୁକଥା ଶୁଣିଚନ୍ତି । ରୂପାବାଈଙ୍କୁ ଆପଣ ବି ତ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ?

ବିଜୟ—ନା, ପାରିବିନାହିଁ—

ଯ୍ୟାକୁବ୍—କାହିଁକି ?

ବିଜୟ—ତମେ ଜାଣ ନାହିଁ, ମୁଁ ଜଣେ ଲେଖକ—ସାହିତ୍ୟିକ । ବିଭିନ୍ନ ଚରିତ୍ରକୁ ନେଇ ନାଟକ, ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିବା ମୋର

ପେଶା । ଦୂରରୁ ଆମେ ଦେଖୁଁ, କଲମରେ ଅନେକ ଦରଦ ଫୁଟେଇ ଆମେ ତାକୁ ରୂପ ଦଉଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ସାହାଯ୍ୟ ଆମେ କରିପାରୁଁ ନା ! ମରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ମଣିଷକୁ ନେଇ ଆମେ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରୁଁ, କିନ୍ତୁ ଔଷଧ ଟିକିଏ ତା ପାଟିରେ ଢାଳି ଦେଇ ପାରୁଁ ନା !

ୟାକୁବ୍—ତା'ହେଲେ ?

ବିଜୟ—କିଛି ନାହିଁ । ଏ ଗଳିକୁ ଆସିବା ମୋର ଏ ପ୍ରଥମ । ତେଣୁ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ମୁଁ ଠିଆ ହେଉଥିଲି । ନିଜକୁ ଗୋପନ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି । (ଟିକିଏ ରହି) ୟାକୁବ୍ ଏ ରୂପାବାଈ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଟିକିଏ ପରିଚୟ କରେଇ-ଦେବ ?

ୟାକୁବ୍—ଆଜି ?

ବିଜୟ—(ଟିକିଏ ଭାବି) ହେଲେ ବି କ୍ଷତି କଣ ?

ୟାକୁବ୍—ବେଶ୍ । (ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲା, ବିଜୟ ଅଟକାଇଲା ।)

ବିଜୟ—କିନ୍ତୁ—ତା'ପୂର୍ବରୁ ମତେ କଥା ଦିଅ, ସେ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଃଖୀ ଥାଏ ତେବେ ତୁମେ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ୟାକୁବ୍—ବଡ଼ ସସ୍ତା ଗୁଡ଼ ପ୍ରଥମ ଏ ଗଳିକୁ ଆପଣ ଆସିଚନ୍ତି ବାବୁଜୀ । ଏମାନଙ୍କ କଥା ଆପଣ ମୋଟେ ଜାଣିନାହାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପଢ଼ିଲେ ପଢ଼ିଲେ ଏମିତି କହିଥାଆନ୍ତି !

ବିଜୟ—କାରଣ, ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ ନାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଜର ନାରୀତ୍ୱକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଯମୁନାବାଈ ହୋଇଯାନ୍ତି ।

ୟାକୁବ୍—ବାବୁଜୀ !

ବଜୟୁ—ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଯଦି ସେମାନେ ଉଦ୍ଧାରର ବାଟ ଖୋଜି ପାଆନ୍ତେ, ତେବେ ଏ ଗଳର ଅନ୍ଧକାର ଚିରଦିନ ପାଇ ଲୁଚିଯାନ୍ତା ।

ୟାକୁବ—ବାବୁଜୀ ! (ଏତିକିବେଳେ ରୂପଲାଲର ଆୱାଜ ଶୁଭିଲା)

ରୂପଲାଲ—(ଭିତରୁ) ଆବେ, ସ୍ପେ ୟାକୁବ୍ ! ୟାକୁବ—(ବଜୟୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଗଲେ) ଆବେ, ରୂପାକୁ ତୁ କ'ଣ କହିଲୁ ?

ୟାକୁବ୍—କିଛି ନାହିଁ ହଜୁର !

ରୂପଲାଲ—ତେବେ ସେ କାନ୍ଦୁଚି କାହିଁକି ?

ୟାକୁବ୍—ହଜୁର, ତୁମେମାନେ ଭୁଲ କରୁଚ ।

ରୂପଲାଲ—ଭୁଲ ?

ୟାକୁବ୍—ତମର ସେଇ କୁମାର ସାହେବଙ୍କୁ ରୂପା ବୋଧହୁଏ ପସନ୍ଦ କରୁନାହିଁ ।

ରୂପଲାଲ—ତୁ କେମିତି ଜାଣିଲୁ ?

ୟାକୁବ୍—ରୂପା ଏଠି ଠିଆ ହେଇ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ଆଜି କୁମାର ସାହେବ ଏଇଠି, ଏଇ ଟିକିଏ ଆଗରୁ ତାକୁ ଜୋର କରି ନେଇଯିବାକୁ ବସିଥିଲା ।

ରୂପଲାଲ—ୟାକୁବ୍ ? ?

ୟାକୁବ୍—ଟଙ୍କା ଲୋଭରେ ରୂପାର ଜୀବନଟାକୁ ନେଇ ଏମିତି ଖତରନାକ ଖେଳ ଖେଳନାହିଁ ହଜୁର । ତା'ହେଲେ ରୂପାକୁ ତମେ ହରେଇ ବସିବ ।

ରୂପଲାଲ—ହୁଁ । (ଭିତରକୁ ଗଲେ)

—ପରଦା

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

[—ଭୁବନ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଅଳନ୍ଦ—ପୂର୍ବାପର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ ବିଜୟ ଓ ଡାକ୍ତର]

ବିଜୟ—ଆଜ ସେଇଦିନଠୁଁ ମୁଁ ଯେମିତି ସେଇ ଅନ୍ଧ ଗଳିର ଅନ୍ଧକାର ଆଡ଼କୁ ବାରମ୍ବାର ଟାଣି ହୋଇଗଲି ଡାକ୍ତର ! ରୂପାବାଈ ସାଙ୍ଗରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ମୋର ଘନିଷ୍ଠତା ହେଲା । ଏଇଭଳି ଗୋଟାଏ ଅସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତି ଭିତରୁ ରୂପାକୁ ଟାଣିଆଣିବା ପାଇଁ ତା' ଆଖିରେ ମୁଁ ଭରିଦେଲି ସଂସାର ଆଉ ସମାଜର ଏକ ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱପ୍ନ । ରୂପା ବିଭୋର ହେଲା । ଏ ଅନ୍ଧାରର ବଳୟ ଡେଇଁ ଆଲୋକର ସ୍ରୋତ ଭିତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବାକୁ ସେ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇଉଠିଲା ।

ଡାକ୍ତର—ଏତେ ବଡ଼ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଭିତରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିବାକୁ ତମେ ରୂପାବାଈକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଲ ବିଜୟ ? ତମର ଯଦି କିଛି କରିପାରିବାର ଶକ୍ତି ନ ଥିଲା, ତେବେ କାହିଁକି ତାକୁ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ କଲ ? କାହିଁକି ତା ମନରେ ଏ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବାର କାମନା ଜଗେଇଲ ?

ବିଜୟ—କାରଣ ସେ ଚାହୁଁଥିଲା ବଞ୍ଚିବାକୁ । ଆଉ ମୁଁ ବି ଚାହୁଁଥିଲି ତା'ର ଫୁଲ ପରି ନିଷ୍ପାପ ଦେହ ଆଉ ମନ କୀଟଦଂଷ୍ଟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରୁ । ଡାକ୍ତର, ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ସମସ୍ତଙ୍କର ତ ଅଛି ।

ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ମାନୁଚି ବିଜୟ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତି-ଶ୍ରୁତି ଛୁଡ଼ି ସେ ଯଦି ଏଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ତେବେ ମୁଁ

କହିବି, ସେ ଭୁଲ କରିଚି ଆଉ ତୁମେ ତାକୁ ସେଇ ଭଳି ଗୋଟାଏ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ପାପ କରିଚ ।

ବିଜୟ—ଡାକ୍ତର !

ଡାକ୍ତର—ରୂପାର କାହାଣୀ ମୁଁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମ ପାଖରୁ ଶୁଣି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେତିକି ଶୁଣିଚି, ସେତିକିରେ ମୁଁ କହିବି, ତା'ର ଏ ଭଳି ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ତମେ ହିଁ ଦାୟୀ ।

ବିଜୟ—ଭୁଲ, ଡାକ୍ତର । ଏ ପ୍ରଲୋଭନ ତା'ର ପ୍ରଥମରୁ ଥିଲା । ମୁଁ ବରଂ ତାକୁ ଆଗେଇ ଦେଇଚି । କିନ୍ତୁ ଅସଲ ଘଟଣାରୁ ଆମେ ବହୁତ ଦୂରକୁ ଗୁଲିଯାଉଚେଁ । Let us come to the facts (ଲେଟସ୍ କମ୍ ଟୁ ଦ ଫ୍ୟାକଟସ) ଗୁଲ ଭିତରକୁ ଗୁଲ ।

ଡାକ୍ତର—ଏଇଠି ବୁହ ।

ବିଜୟ—ଏଠି କାହିଁକି ?

ଡାକ୍ତର—ସେ ପାଖରେ ମୋର ward (ୱାର୍ଡ), ଏ ପାଖରେ ମୋର clinic (କ୍ଲିନିକ୍), ଏଇଠି ଠିଆ ହେଇ ଦୁଇଟା-ଯାକର panoramic view (ପାନୋରମିକ୍ ଭିଉ) ଦେଖି-ହବ । ତା' ଛଡ଼ା ବର୍ତ୍ତମାନ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ବାହାରକୁ ବାହାରିବା ବେଳେ । ଆଉ ମୋର ରୋଗୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ତ ତୁମର ଯଥେଷ୍ଟ ଧାରଣା ଅଛି । (ଏତିକବେଳେ ପାଗଳ ଜ୍ୟୋତିଷର ପାଟି ଶୁଭିଲା, ପଛେ ପଛେ ଘବଗ୍ରାହୀ ଆସିଲେ)

ଘବଗ୍ରାହୀ—(ପଛରୁ ଭଡିଧରି) ଘଡ଼ିବାବା, ଏ ରାସ୍ତା ନୁହେଁ, ଏଇଟା ଭୁଲ ରାସ୍ତା ।

ଜ୍ୟୋତିଷ—I am the pendulum, the big ben of the world (ଆଇ ଆମ୍ ଦ ପେଣ୍ଡୁଲମ, ଦ ବିଗ୍ ବେନ୍ ଅଫ୍ ଦ ୱାର୍ଲ୍ଡ)

ଗ୍ରାବଗ୍ରାହୀ—କେତେଟା ବାଜଚ ଘଡ଼ିବାବା ?

ଜ୍ୟୋତିଷ– Twelve 'O' clock । (ଟ୍ୱେଲଭଓ କ୍ଲକ୍)
ବୁଝିଚ ? ବାର ବାଜିଗଲା ।

ଗ୍ରାବଗ୍ରାହୀ—ଏକାବେଳକେ ବାର ବାଜିଗଲା ?

ଜ୍ୟୋତିଷ—ବାଜିବ ନାହିଁ ! What do you say (ହ୍ୱାଟ୍ ଡୁ ୟୁ ସେ) ? ଏଇ ବାରଟା, ରାତି ବୁଝାଏ ନାହିଁ କି ଦିନ ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ଆଜି ବୁଝାଏ ନହିଁ କି କାଲି ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ସମୟର ଏକ ସନ୍ଧିଶଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥା ।

ଗ୍ରାବଗ୍ରାହୀ—କିନ୍ତୁ ଏ ରାସ୍ତାଟା ଯେ ଭୁଲ ।

ଜ୍ୟୋତିଷ—ଭୁଲ ? ତା' ହେଲେ ଚଳନଟା ବନ୍ଦ ହେଇଗଲା । ଶନି କିସ୍ତିମାତ୍ କରଦେଲା । ବୁଝିଲ care taker (କେୟାର ଟେକର), ସେଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଗ୍ରହଗୁଡ଼ାକର ମନ-ଇଚ୍ଛା ଚଳନରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହଉଚି । ସେମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜିତି ପାରୁଛନ୍ତି, ହେଲେ ସମୟଟାକୁ ଜିତି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ସେଇଥିପାଇଁ ସମୟର ଦୋଳକଟାକୁ ମୁଁ ହାତରେ ଧରି, ସେମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରି ଚାଲିଚି ।

ଡାକ୍ତର—କିନ୍ତୁ Mr. Big ben (ମିଷ୍ଟର ବିଗ୍ ବେନ୍) !

ଜ୍ୟୋତିଷ—Yes (ୟେସ୍)

ଡାକ୍ତର—ଆପଣଙ୍କ ଗତି କିନ୍ତୁ ଆଜି anti clock-wise (ଆଣ୍ଟି କ୍ଲକ୍ ଓ୍ୱାଇଜ୍) ।

ଜ୍ୟୋତିଷ—What (ହ୍ୱାଟ୍) ?

ଡାକ୍ତର—ନର୍ଦ୍ଧାରିତ, ଚିରାଚରିତ, ଛନ୍ଦରେ ଯିଏ କହି ଚାଲେ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?

ଜ୍ୟୋତିଷ–(ଠିକିଏ ଭାବି) clockwise (କ୍ଲକ ଓ୍ୱାଇଜ) ।

ଡାକ୍ତର—Exactly (ଏକ୍‌ଜାକ୍‌ଟଲି) । ଆପଣଙ୍କ ଗତପଥ ମୁଁ ସ୍ଥିର କରିଦେଇଥିଲି ward (ୱାର୍ଡ)ରୁ ବଗିଚ୍ଚ, ଆଜି ବଗିଚ୍ଚରୁ ward । ସେଇ ରାସ୍ତା ଭିତରେ ଏ ରାସ୍ତା ତ ପଡେ ନାହିଁ ।

ଜ୍ୟୋତିଷ—କାରଣ ବାରଟା ବାଜିଯାଇଚି । ଜାଣ ଡାକ୍ତର, ଏଇ ସମୟଟା କୌଣସି ନିତି ନିୟମ ମାନେ ନାହିଁ । କୌଣସି ଆଇନ କାନୁନ ମାନେ ନାହିଁ । ଏହି ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର ଗୁଡ଼ାକର କାନ ମୋଡ଼ି ବେଳେ ବେଳେ ସିଧା ରାସ୍ତାକୁ ନେଇ ଆସେ । ଆଜି ଆଜି ସେଇ ସମୟର ବାରଟା ବାଜିଯାଇଚି । (ଏତିକିବେଳେ କହି କହି ଜଜ ମଧ୍ୟ ଆସିଲେ)

ଜଜ—କିଏ କହିଲା ବାରଟା ବାଜିଛି ବୋଲି ? It is the hour of adjournment (ଇଟ୍ ଇଜ ଦି ଆୱାର ଅଫ୍ ଆଡ୍‌ଜୋର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ); ଅର୍ଥାତ୍ ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଗଲାଣି ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ହେଇ ଜଜ ସାହେବ ବି ଆସିଗଲେଣି । ବୁଝିଲ ଦୁଇ ନମ୍ବର ବାବୁ । ଏଇ ସମୟ ନେଇ ଏକ ନମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କେବେହେଲେ ସାଲିସ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଜଜ୍—No argument (ନୋ ଆର୍ଗୁମେଣ୍ଟ) ! ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଦୀ ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ପକ୍ଷର ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଚି ଯେ······

ଡାକ୍ତର—Yes your honour (ୟେସ ଇୟୋର ଅନର) କୋର୍ଟ ବିଶ୍ରାମ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲାବେଳେ ବୋଧହୁଏ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଡଗୋଳ······

ଜଜ୍—But, this is my verdict (ବଟ୍ ଦିସ ଇଜ ମାଇଁ ଭର୍ଡିକ୍ଟ)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଦୁଇନମ୍ବର ବାବୁ ! କୋର୍ଟ ଛୁଟି ହୋଇଗଲା; ଅର୍ଥାତ୍ ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଗଲା । ଆଉ ଏକନମ୍ବର ବାବୁ ! ବାର ବାଜିସାରି ପାଞ୍ଚମିନଟ୍ ହୋଇଗଲାଣି । ଆପଣମାନେ ଚାଲନ୍ତୁ । (ଜ୍ୟୋତିଷ ଚାଲିଗଲେ)

ଜଜ୍—ଦେଖ ଡେଷ୍ଟାର, ତୁମେ ସମୟ ଭୁଲ କରୁଚ । ମତେ କହିଲ ପାଞ୍ଚଟା, ଆଉ ସେ ପାଗଳା ଘଡ଼ିବାଲାକୁ କହିଲ ବାରଟା ବାଜି ପାଞ୍ଚମିନଟ୍ । ଏ ସମୟର ଭୁଲ କରିବା ମାନେ କ'ଣ ଜାଣିଚ ? ନିଜ ପୁରୁଷକାରରୁ ଅପମୃତ୍ୟୁ । ଜୁରିମାନଙ୍କ ମତ ସହିତ ଏକମତ ହୋଇ ମୁଁ ତମକୁ ଫାଶୀଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଲି । You will be hanged till your death (ୟୁ ଉଇଲ୍ ବି ହ୍ୟାଙ୍ଗ୍ଡ ଟିଲ ଇୟୋର ଡେଥ୍) ।

(ହସି ହସି ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ମତେ ଛୁଟି ଦିଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ନହେଲେ ଦନେ ଦେଖିବେ ଆପଣଙ୍କ ହସପିଟାଲର କଡ଼ି କାଠରେ ଦଉଡ଼ି ଲଗେଇ ଆପଣଙ୍କ ଭବଗ୍ରାହୀ ଝୁଲୁଚି । (ଏତିକବେଳେ ଭିତରୁ ଶୁଣାଗଲା I am the big ben of the world, ଫାଶୀ (ବୁଲ ପଡ଼) ଧର୍ମାବତାର ! ଘଡ଼ିବାଲା ଏ ଅଧମ ସେବକ ଗଲା । (ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଚାଲିଗଲେ)

ବିଜୟ—ବିଚରା !

ଡାକ୍ତର—ବିଜୟ ନନ୍ଦମା ଭଳି ଗୋଟାଏ ପଣ୍ଡିତ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ତମର ଦରଦ ଆସୁଚି ; କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆସୁନାହିଁ ? ନନ୍ଦମାକୁ ନେଇ ନନ୍ଦିତ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଖୁବ ମହତ୍ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବତ !

ବିଜୟ—କିନ୍ତୁ Mr, Big ben (ମିଷ୍ଟର ବିଗ୍ ବେନ)

ଡାକ୍ତର—ଜାଣ ବିଜୟ ! ସେ ଜଣେ ନାମଜାଦା astrologer (ଆଷ୍ଟ୍ରୋଲୋଜର) । ଲୋକଙ୍କର ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର ଗଣନା କରି ସେମାନଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଆଉ ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଚି ; ଗ୍ରହ ଶାନ୍ତ କରି ଅନେକଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିଚି । କିନ୍ତୁ ନିଜ ଭାଗ୍ୟକୁ ସେ ବଦଳାଇ ପାରିନାହିଁ । ନିଜର ଗ୍ରହକୁ ସେ ଶାନ୍ତ କରିପାରିନାହିଁ । ରେବାକାନ୍ତ ଏକମାତ୍ର ପୁଅର ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର ଗଣନା କରି ସେ ଜାଣିପାରିଥିଲି ଯେ, ଷୋଡ଼ ବାରଟା ହେଉଚି ତା'ର କାଳବେଳା । ସେଇ ଷୋଡ଼ ବାରଟା ନିର୍ବିଘ୍ନରେ କଟିଯିବା ପାଇଁ ସେ ଅନେକ ଦାନ, ଧର୍ମ, ପୂଜା, ଉପବାସ କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ନିଜ ପୁଅକୁ ସେ ବଞ୍ଚେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଆଉ ତା' ପରେ ପରେ ସେ ଏଇଠି ।

ବିଜୟ—ଆଉ His Lordship (ହିଜ୍ ଲର୍ଡସିପ୍)

ଡାକ୍ତର—ଜୀବନଟା ସାରା ଅନେକ Case (କେଶ୍) ର ବିଚାର କରିଚି । ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମର୍ଡ଼ର କେଶର ଦୋଷୀମାନଙ୍କୁ ସେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଦଣ୍ଡ ଦେଇଚି…ଫାଶୀ । କିନ୍ତୁ ତା'ର ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା ମନରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ ଦେଖାଇଦେଇଚି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ତା'ର ମନେ ହେଇଚି ସେ ବୋଧହୁଏ ଗୋଟାଏ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଲୋକକୁ ଫାଶୀ କାଠରେ ଝୁଲେଇ ଦେଇଚି । ଏଇଭଳି ନିଜ ଭିତରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି କରି ସେ ପାଗଳ ହେଇ-ଯାଇଚି । (ଏତିକିବେଳେ ଧଇଁ ସଇଁ ହୋଇ ଆସିଛନ୍ତି ଭବଗ୍ରାହୀ)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ମତେ ଏଥର ଛୁଟି ଦିଅନ୍ତୁ ସାର୍ ! ନାଆଁ ଗୁଡ଼ାକ ମନେ ରଖିପାରେନାହିଁ ବୋଲି ସିନା ପରୀକ୍ଷାରେ ଫେଲ

ହେଲ । ଏମାନେ, ଦେଖୁଚ, ମୋ' ନିଜକୁ ବି କୋଉଦିନ ବେମାଲୁମ୍ ଭୁଲେଇଦେବେ ।

ବିଜୟ—ନିଜକୁ ଭୁଲି ପାରିବା ଭଲି ଜିନିଷ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ଭବଗ୍ରାହୀବାବୁ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—କାହିଁକି କହୁଚନ୍ତି ଆଜ୍ଞା, କେତେ ଦେଖିବି ଏମାନଙ୍କୁ ? ଘଣ୍ଟାକର୍ଣ୍ଣ ଘଣ୍ଟା ଧରି ବାର ବଜେଇଲେଣି ତ, ଦୁଇ ନମ୍ବର ବାବୁ କହିଲେଣି ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଯାଇଚ, ଆଉ ବାହାର ହେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—ଅଚ୍ଛା, ଭବଗ୍ରାହୀ ବାବୁ, ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ମନେ ହୁଏ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ରୋଗୀ ।

ବିଜୟ—ଖାଲି ରୋଗୀ ? ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୋର ବେଳେ ବେଳେ କ'ଣ ମନେ ହୁଏ ଜାଣନ୍ତି ଆଜ୍ଞା, ହୁଏତ ସେମାନେ ପାଗଳ ଆମେସବୁ ଭଲ; ବା ଆମେସବୁ ପାଗଳ, ସେମାନେ ଭଲ । ନହେଲେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପାଗଳ ବା ଭଲ । (ବିଜୟ ଓ ଡାକ୍ତର ହସିଲେ)

ବିଜୟ—ମୋ patient (ପେସେଣ୍ଟ)ଟି କେମିତି ଅଛି ଭବଗ୍ରାହୀ ବାବୁ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—କିଏ ସାତ ନମ୍ବର ଦେବୀ ?

ବିଜୟ—କ'ଣ ?

ଡାକ୍ତର—ଓହୋ, ସାତ ନମ୍ବର ଦେବୀ—ମାନେ ନିନ୍ଦମି ନାଆଁ-ଗୁଡ଼ାକ ସେ ମନେ ରଖିପାରେ ନାହିଁ କି'ନା । ଆଚ୍ଛା, ତୁମେ

ଯାଅ ଭାବଗ୍ରାହୀ, patient (ପେସେଣ୍ଟ) ମାନଙ୍କ ଖାଇବା କଥା ବୁଝ ।

ଭାବଗ୍ରାହୀ—ଯାଉଚି ଅଜ୍ଞା, ହେଲେ ମୋ କଥା ଟିକିଏ ବୁଝି ଦିଅନ୍ତୁ । (ଚାଲିଗଲା)

ଡାକ୍ତର—ଏମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ତୁମେ ଲେଖିବ ବିଜୟ ?

ବିଜୟ—କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର, ମୋର "ତିମିର ତୀର୍ଥ" ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧା ରହିଚି । ରୂପାବାଈ ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଏବେ ବି ମୋ ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଚି ।

ଡାକ୍ତର—ତମର 'ତିମିରତୀର୍ଥ' ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ରହିଲେ କ୍ଷତି ବା କ'ଣ ?

ବିଜୟ—(ହସି) ଜାଣ ଡାକ୍ତର, ତମଭଳି ସେ ବି ଦିନେ କହିଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି କଲମ ଧରିବା ପାଇଁ । ସେ କହିଥିଲା······ (କ'ଣ ଭାବି) ନା, ଥାଉ । ସେ ଅନେକ ପରର କଥା । ତମ ଆଗରେ ମତେ ସବୁ ଧଜେଇ କହି ଦିବାକୁ ହବ । ଏ ସମାଜର ରୂପାବାଈମାନେ କେମିତି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଅନ୍ୟର ଲାଳସାକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରନ୍ତି, ସବୁ ମତେ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଜାଣ ଡାକ୍ତର, ଏଇ ଗଳିକୁ ଯାଉ ଯାଉ ଦିନେ ହଠାତ୍ ଶୁଣିଲି···

—ପରଦା

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

[ପୂର୍ବର ସେଇ ଲଇଟ୍ ପୋଷ୍ଟ ଥିବା ଦୃଶ୍ୟ—ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା କର ବାହାରଆସିଲେ ରୂପଲାଲ ଓ ଯମୁନାବାଈ]

ଯମୁନା—କ'ଣ କହୁଥିବ ରୂପଲାଲ ?

ରୂପଲାଲ—ମୋ' ମୁଣ୍ଡରେ ତ କିଛି ପଶୁନାହିଁ ।

ଯମୁନା—ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଆଉ କେତେ ସମୟ ଅଟକାଇ ରଖିବ ?

ରୂପଲାଲ—କିନ୍ତୁ ବାଈଜୀ ! ରୂପା ତ କେବେ କୁଆଡ଼େ ଯାଏ ନାହିଁ ?

ଯମୁନା—ସେଇଥିପାଇଁ ତ ମୋର ବେଶି ଚିନ୍ତା ରୂପଲାଲ । ସେ ଯଦି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ବାହାରକୁ ଯାଉଥା'ନ୍ତା ତେବେ ମୁଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି କାହିଁକି ?

ରୂପଲାଲ—ଗଲାବେଳେ ତୁମକୁ କହିଯାଇଥିଲା ?

ଯମୁନା—ହଁ, ତିନଟାବେଳେ "ପଡ଼ଶାଘରୁ ଆସୁଚି" କହି ମୋ' ପ ଖରୁ......

ରୂପଲାଲ—ଭୂଷଣକୁ ଖବର ଦେଇଚ ?

ଯମୁନା—ଭୂଷଣ ତା'ଲୋକ ଲଗେଇ ଏ ସହରଟାକୁ ଛିନ୍ ଭିନ୍ କରିଦେଲାଣି । ଅଥଚ କୋଉଠି ହେଲେ କିଛି ସୁରାକ ନାହିଁ ।

ରୂପଲାଲ—(ଚିକିଏ ଭାବି) ଋଇସ୍‌ମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇଦିଅ ବାଈଜୀ । ରୂପା ହୁଏତ ଆଉ ଫେରିକରି ଆସିବ ନାହିଁ ।

ଯମୁନା—(ନିରାଶ ହୋଇ) ମୁଁ କ'ଣ କରିବ ରୂପଲାଲ ? ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ମାତାଲ ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁ କ'ଣ କହି ବୁଝେଇବ ?

ରୂପଲାଲ—କହିବ......ରୂପାର ତବିୟତ ଖରାପ ।

ଯମୁନା—ସେମାନେ ଯଦି ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ରୂପଲାଲ—ନହେଲେ କବୁତ···ଚଟଢ଼ଇର ଘର ଲାଗିଗଲା ପରେ ସେ ଆଉ ତା ମା'ର ହୋଇ ରହେ ନାହିଁ । ସେ ବି ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଯାଏ ।

ଯମୁନା—ରୂପଲାଲ ! (ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ)

ରୂପଲାଲ—(ହସି) ବାଈଜୀ, ନିଜକଥା କାହିଁକି ଭୁଲିଯାଉଚ ? ଏଇ ରୂପଲାଲ ସାରଙ୍ଗୀବାଲା ପାଇଁ ତମେ କ'ଣ ଦିନେ ଦିବାନୀ ହୋଇ ନଥିଲ !

ଯମୁନା—କିନ୍ତୁ ତା' ପାଇଁତ ମୁଁ ଘର ଛାଡ଼ି ନ ଥିଲି ?

ରୂପଲାଲ—କାରଣ ରୂପଲାଲ ପଇସାର ମୋହଟାକୁ ଏଡ଼ି ଦେଇପାରି ନ ଥିଲା । ଯମୁନାବାଈର ମହଫିଲରେ ଯେତେବେଳେ ନୋଟ, ଗହଣା ଆସି ଜମା ହୋଇପଡ଼ୁଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଏ ସାରଙ୍ଗିବାଲା ଆଖି ବନ୍ଦ କରି ସାରଙ୍ଗୀ ବଜାଉ ନ ଥିଲା ବାଈଜୀ । ତା' ଆଖି ବି ଖୋଲା ରହୁଥିଲା ।

ଯମୁନା—ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ କଣ କରିବି ମତେ କୁହ ରୂପଲାଲ । ଗୋଟାଏ କିଛି ଉପାୟ କୁହ !

ରୂପଲାଲ—ଉପାୟ ? ଗୋଟାଏ ଚୋଫାବାଲୀର ଝିଅ ଯେ ଚୋଫାବାଲୀ ହବ, ସେଥି'ର କିଛି ମାନେ ଅଛି ? ଯାଉ ଉଡ଼ୁଚି ଯଦି ଉଡ଼ୁ । ଦିନେ ହେଲେ ସେ ଥକାପଡି ତା ଜେଗାକୁ ଫେରିଆସିବ ।

ଯମୁନା—କିନ୍ତୁ ଆଜି ରାତିର ଏ ଆସର ପାଇଁ ଯୋଉ ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ମିଳିଚି ?·····

ରୂପଲାଲ—ଏଁ ? ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ? କଣ' କହୁଚ ବାଈଜୀ ? ରୂପା ଆସର ଉପରେ ଘୁଙ୍ଗୁର ନ ବାନ୍ଧୁଣୁ, ତା'ର ଦାମ ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ?

ଯମୁନା—ଏସବୁ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ରୂପଲାଲ !

ରୂପଲାଲ—ଭଲ ଲାଗିବାର ଉମର୍ ତମର ଖତମ୍ ହୋଇଗଲାଣି ବାଈଜୀ । ମୁଁ ବି ବୁଢ଼ା ହୋଇଗଲିଣି । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଦିନେ ଜୱାନ୍ ଥିଲେ । ଏଇ ରୂପା ଭଳି ଉଡ଼ିବୁଲିବାର ନିଶା ତମର ଥିଲା, ମୋର ବି ଥିଲା······! ତମେ କୋଉ ଏକ ରଇସ୍‌ର ପଇସା ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ବନାରସରୁ ଆସି ଏଠି ଉଠିଲ । ବନାରସର ସବୁ ନିଶାସନକୁ ତମେ ଲୁଚେଇ ଦେଇ ଏଠି ଆସର ଜମେଇ ବସିଲ । କିନ୍ତୁ ରୂପଲାଲର ମୋହ ତମେ ଛାଡ଼ିପାରିଲ ନାହିଁ । ବନାରସରୁ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଆସି ସେ ଏଠି ଲାଗିଲା । ରୂପା ଜନ୍ମ ହେଲା । ଆମେ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ହେଲେଁ ।

ଯମୁନା—ପୁରୁଣା କଥାଗୁଡ଼ାକ ଆଜି ଆଉ ଶୁଣାଅ ନାହିଁ ରୂପଲାଲ ।

ରୂପଲାଲ—ରୂପାକୁ ଦେଖିଲେ ତମ ଜୱାନୀ ମୁଁ ଭୁଲିପାରେ ନାହିଁ ବାଈଜୀ ! ମୁଁ ଯେ ତମ ଆସରର ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ସାରଙ୍ଗୀବାଲା, ଏ ଖିଆଲ ମୋର ରହେନାହିଁ । (ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି) କିନ୍ତୁ ସେ ଭୁଲ କଲା । ଯମୁନାବାଈର ଝିଅ ବୋଲି ଭୁଲିଗଲା ।

ଯମୁନା—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ସେଇଟା ସତରେ ସେ ଭୁଲିଯାଇଛି ରୂପଲାଲ । ମୋହବତ୍ ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ କେତେ ବଡ଼ ଅଭିଶାପ ସେ ଜାଣିନାହିଁ ।

ରୂପଲାଲ—ସେକଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ବାଈଜୀ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧ ଭଳି ସେଇ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ିହୋଇ ମରନ୍ତି । ସେଦିନ ତ ଫିଲ୍‌ମ୍

ବଗ୍ଚର ବିଷ ଖାଇ ମଲା । ତା' ମନର ମଣିଷ କୁଆଡେ ପ୍ୟାରିବାଈର ଆସରରେ ହାଜିରା ଦେଉଥିଲା ।

ଯମୁନା—ତମେ ବି କ'ଣ ଗୃହ ରୂପା ଜୀବନରେ ସେଇଆ ହଉ ବୋଲି ?

ରୂପଲାଲ—ମୁଁ କେମିତି କହିବି ?

ଯମୁନା—ଆଚ୍ଛା ରୂପଲାଲ, ସ୍କୁଲ୍‌ବର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖା ନାହିଁ । ତେବେ କ'ଣ······

ରୂପଲାଲ—(ତାଚ୍ଛଲ୍ୟହସ ହସି) ସେଇ କମ୍‌ଜୋର୍ ନାଦାନ୍‌ଟା ସାଙ୍ଗରେ ରୂପା ଘର ଗୁଡ଼ିବ ? ଅସମ୍ଭବ ବାଈଜୀ । ଆଜି ରୂପାର ପସନ୍ଦ ଯଦି ଏଇୟା ହୁଏ, ତେବେ ମୁଁ କହିବି ତା' ପସନ୍ଦ ବିଲକୁଲ ଗଲତ୍ । ଏତିକିବେଳେ ଠଳ ଠଳ ଆସିଲେ ସେଠ୍‌ଜୀ । ରୂପଲାଲ ଓ ଯମୁନାବାଈ ଧଉନେଲେ)

ଯମୁନା—ଆପଣ ଚାଲିଆସିଲେ ଯେ ଶେଠଜୀ ?

ଶେଠଜୀ—ଔର କ୍ୟା ବୈଠ୍ ବୈଠ୍ କର ସିର୍ଫ ସରାପ ପିତେ ପିତେ ମଖିଆ ମାର୍‌ତେ ରହୁଁଗା ? ଦେଖୋ ଯମୁନାବାଈ, ଅଗର ତୁମ୍‌ହାରା ସେ ମତଲବ୍ ଥୀ ତୋ······

ଯମୁନା—ନା—ନା—ଶେଠଜୀ, ରୂପାର ତବିୟତ୍ ଠିକ୍ ନାହିଁ କି' ନା !

ଶେଠ—(ଚମକିପଡ଼ି) କ୍ୟା ? ଆରେ ଏ ବାତ୍ ଆଗେ ବୋଲ୍‌ନା ଥା । ଚଲୋ, ଚଲୋ; ମୁଝେ ଥୋଡ଼ା ଦିଖାଓ ।

ରୂପଲାଲ—ତା' କେମିତି ହେବ ଶେଠଜୀ ? ସେ ତ ହସ୍‌ପିଟାଲ ଚାଲିଗଲା । ଏଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାକୁ ମୁଁ ହସପିଟାଲରେ ଛାଡ଼ି ଆସୁଚି । (ଏତିକିବେଳେ କୁମାର ବିକାଶ ଆସିଚନ୍ତି । ରାଜକୀୟ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ । ମଦ ଖାଇଚନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଅସଂଯତ ନୁହେଁ)

ବିକାଶ—ଅଥଚ ଏ ମହଫିଲ ସଜେଇବାର ଫାର୍ଶଟା ତ ମୁଁ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ରୂପଲାଲ—କୁମାର ବାହାଦୁର !

ଯମୁନା—କସୁର ମାଫ୍ କରନ୍ତୁ ହଜୁରାନ୍ ! ଘୁଙ୍ଗୁର ବାନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧୁ ହଠାତ୍ ସେ ବେହୋସ ହୋଇଗଲା । ଆମେ ଭାବିଥିଲୁ ସେ ବୋଧହୁଏ ଭଲ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଆମେ ତାକୁ ହସ୍‌ପିଟାଲ ପଠେଇଦେଲୁଁ ।

ଶେଠ—(ବିକାଶଙ୍କୁ) ଆପ୍‌କା ତାରିଫ୍ ?

ରୂପଲାଲ—ପ୍ରତାପଗଡ଼ର କୁମାର ବାହାଦୁର ବିକାଶ ନାରାୟଣ ସିଂହ । ଆଉ (ଶେଠଙ୍କୁ ଦେଖାଇ) ଏହି ଶେଠ ବନଓ୍ୱାରୀଲାଲ ମାଧୋପ୍ରସାଦ ।

ଶେଠ—ବହୁତ ଖୁସ୍ ହୁଏ ଆପ୍‌ସେ ମିଲକର । ଲେକିନ୍ ମୁଝେ ଅଭି ଯାନା ହୈ । ଦୋ ଦିନ୍‌କା ବାଦ୍ ଫିର ଆଉଁଗା । ଅଚ୍ଛା, କୁମାର ସାହେବ, ଫିର ମିଲେଙ୍ଗେ (ଠଳି ଠଳି ଚାଲିଗଲେ)

ବିକାଶ—All nonsense (ଅଲ୍ ନନ୍‌ସେନ୍‌ସ)

ଯମୁନା—କ'ଣ ହେଲା ହଜୁର ?

ବିକାଶ—ସେଦିନ ମତେ ଅପମାନ କରିଥିଲା । ସେ ଅପମାନକୁ ଭୁଲି ଦୁଇଦିନ ତଳେ ମୁଁ ପୁଣି ଆସିଥିଲି । ତମେମାନେ କେହି ନଥିଲ । ରୂପା ଥିଲା । ତା'ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହିଁଲି । କିନ୍ତୁ ମୋ'ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନା କରିଦେଲା । ଆଉ ଆଜି ଆସିଲି······ଶୁଣୁଚି ସେ ଅସୁସ୍ଥ । Hospital (ହସପିଟାଲ୍) ଚାଲିଗଲାଣି ।

ଯମୁନା—(ଅଭିନୟ କରି) ହାୟ, ହାୟ, ଦୁଇଦିନ ତଳେ ଆପଣ ଆସିଥିଲେ ?

ପ୍ରକାଶ—ହଁ !
ଯମୁନା—ମୁଁ ନ ଥିଲି ?
ପ୍ରକାଶ—ନା ।
ଯମୁନା—ଆପଣ ରୂପାକୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ, ସେ ଦେଖା ଦେଲା ନାହିଁ ? ରୂପାର ତ ବଡ଼ ଦୋଷ ହୋଇଚି । ନା କ'ଣ କହୁଚ ରୂପଲାଲ ?
ପ୍ରକାଶ—ଦେଖ, ମୁଁ କାମର ମଣିଷ । ବାଜେ କଥାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ମୁଁ ଘୃଣା କରେଁ । ଏଇ ରୂପା ପାଇଁ ତମ-ମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଜସ୍ର ଟଙ୍କା ଦେଇଚି, ଦଉଚି, ଆହୁରି ଦେବି ।
ରୂପଲାଲ—ସେକଥା ମନା କରିବାର ସାହସ ଆମର ନାହିଁ ହୁଜୁର ବାହାଦୂର ! କିନ୍ତୁ ତକ୍‌ଦିର ବୋଲି ଗୋଟାଏ କଥା ଅଛି, ତା'ଉପରେ କାହାର ହାତ ନାହିଁ ।
ପ୍ରକାଶ—Nonsense (ନନ୍‌ସେନ୍‌ସ) ! ମୁଁ ଏସବୁ କିଛି ଶୁଣିବି ନାହିଁ । ଦୁଇଦିନ ପରେ ମୁଁ ଗାଡ଼ି ପଠେଇବି । ରୂପା ସେଇ ଗାଡ଼ିରେ ଯିବ । (ଯାଉ ଯାଉ ଫେରିପଡ଼ି) ଶୁଣ, money can buy every thing (ମନି କ୍ୟାନ୍ ବାଇ ଏଭ୍ରୀ ଥିଙ୍ଗ୍) ପଇସା ଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷ କିଣି ହେବ । ମୁଁ ଚାହିଁଲେ ରୂପାଠାରୁ ବହୁତ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ମତେ ମିଳିବେ । କିନ୍ତୁ କି କୁକ୍ଷଣରେ ତା'ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଦେଖା ହୋଇଥିଲା କେଜାଣି, ସେଇଦିନଠୁ ସେ ମତେ ଅସମ୍ଭବ ଭାବରେ ଭଲ ଲାଗିଚି । ମୁଁ ତାକୁ ଚାହେଁ । And by any means (ଆଣ୍ଡ୍ ବାଇ ଏନି ମିନ୍‌ସ୍) ଦୁଇଦିନ ପରେ ମୋ'ଗାଡ଼ି ଯଦି ରୂପାକୁ ନ ନେଇ ଫେରେ ତେବେ......(ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି) ନା—ଥାଉ । ମୋ'ନାଆଁ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ ସିଂହ । ମୁଁ ସିଂହ, ସିଂହର

ପୁଅ । ଏବଂ ଗୋଟାଏ ସିଂହୀ ଗର୍ଭରୁ ମୋର ଜନ୍ମ । ଠିକ୍ ଦୁଇଦିନ ସମୟ ଦେଲି । (ବିଦାୟ ଚାଲିଗଲେ)

ଯମୁନା—(ଉପରେ) କ'ଣ ହେବ ରୂପଲାଲ ?

ରୂପଲାଲ—ତମର ବି ଜଣେ ଲୋକ ଅଛି ବାଙ୍ଗୀ । ତା' ନାଆଁ ଭୂଷଣ ସର୍ଦ୍ଦାର । ସିଏ ବି ଗୋଟାଏ ସର୍ଦ୍ଦାରର ପୁଅ । ଆଉ ଗୋଟାଏ ସର୍ଦ୍ଦାରୁଣୀ ଗର୍ଭରୁ ତା'ର ଜନ୍ମ । ୟାକୁବ୍ (ଏତିକିବେଳେ ୟାକୁବ ଆସିଚି)

ୟାକୁବ୍—(କୁର୍ଣ୍ଣିସ କରି) ସଲାମ ବାଙ୍ଗୀ ।

ଯମୁନା—ୟାକୁବ୍ ! ରୂପା କାହିଁ ?

ୟାକୁବ୍—ରୂପା ?

ଯମୁନା—ରୂପାର ଦେଖା ମିଳୁନାହିଁ ।

ୟାକୁବ୍—ସେ କେମିତି କଥା ? କାଲି ରାତିରେ ତ ସେ ଥିଲା ।

ଯମୁନା—କାଲି ରାତି କ'ଣ ? ଆଜି ଦିନ ତିନଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଥିଲା ।

ୟାକୁବ୍—(ନୀରବ ରହିଲା)

ରୂପଲାଲ—ତୁ କିଛି ଜାଣିନାହୁଁ ୟାକୁବ୍ ?

ୟାକୁବ୍—(ନୀରବରେ ନାସ୍ତିସୂଚକ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲା)

ରୂପଲାଲ—ଅଥଚ ତୋ' ସଙ୍ଗରେ ତା'ର ଦୋସ୍ତି ବେଶୀ ଥିଲା ।

ୟାକୁବ୍—ହୁଜୁର ! !

ଯମୁନା—ଛାଡ଼ ରୂପଲାଲ । ଭୂଷଣ ହୁଏତ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ । କିଛି ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆସ । (ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ । ଦୂରରୁ ଭାସି ଆସୁଥାଏ ପୂର୍ବର ସେଇ ସବୁ ଶବ୍ଦ । ୟାକୁବ୍ ଲାଇଟ୍ ପୋଷ୍ଟକୁ ଆଉଜି ଠିଆ

ହୋଇଯାଏ, ଏତିକବେଳେ ପଛଆଡୁ ବଜସୁ ଆସି ୟାକୁବ କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖିବା ଯେମିତି ୟାକୁବ ଚମକିପଡ଼ିଲା)

ୟାକୁବ୍—କୌନ୍ ? (ବୁଲିପଡ଼ି ଦେଖିଲା। ଓ, ଆପଣ ! ସଲାମ ବାବୁଜୀ ।

ବଜସୁ—ରୂପାବାଈ ତା'ହେଲେ ଏଠୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଗଲା ୟାକୁବ ?

ୟାକୁବ—ହଁ······ନା—ବାବୁଜୀ ।

ବଜସୁ—ଭୂଷଣ ଭଞ୍ଜ ଗୁଣ୍ଡା ଏ ସହରଯାକ ତା'ର ଲୋକ ଲଗେଇ ଖୋଜିଚି । କିନ୍ତୁ ରୂପାକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ ! ତା'ହେଲେ ରୂପା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ୟାକୁବ୍ ?

ୟାକୁବ—ମାଲୁମ ନାହିଁ ବାବୁଜୀ । ରୂପାବାଈର ଉମର ହୋଇଚି । ଜିନ୍ଦଗୀର ସ୍ୱାଦ ତାକୁ ଯୋଉ ଆଡ଼େ ଇସାରା ଦେଇଚି, ସେ ଆଡ଼କୁ ସେ ଚାଲିଯାଇଚି । ତା'ପାଇଁ ଦୁଆ ମାଗନ୍ତୁ ବାବୁଜୀ ! ସେ ଯେମିତି ତା' ନିଶାନା ହଜେଇ ନ ଦିଏ !

ବଜସୁ—କିନ୍ତୁ ତାକୁ ନେଇ କୋଉଠି ରଖିଲ ୟାକୁବ୍ ?

ୟାକୁବ—ବାବୁଜୀ ! !

ବଜସୁ—(ହସି) ମୁଁ ଜାଣେ ୟାକୁବ୍ । ତାର ଲୁହ ଦେଖି ତମର କମ୍‌ଜୋର ଛାତି ବୀରତ୍ୱ ଦେଖାଇବାପାଇଁ ଦମ୍ଭ ହୋଇଚି । ତମେହିଁ ତାକୁ ଏଠୁ କାଢ଼ିନେଇଚ । (ଦୃଢ଼କଣ୍ଠରେ) କ'ଣ ମୁଁ ଭୁଲ କହିଲି ୟାକୁବ୍ ?

ୟାକୁବ—(ତଳକୁ ମୁହଁକରି) ଆଜ ତିନଟାବେଳେ ହଠାତ୍ ସେ ଯାଇ ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ମୋର ମଦତ୍ ମାଗିଲା । ମୁଁ ପାରିଲିନାହିଁ ବାବୁଜୀ । ମୋର ବହିନ୍ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ତାକୁ ମୋ' ବହିନ୍‌ର ଶଶୁରାଲ ପଠେଇଦେଲି ।

ବଜସୁ—ଠିକ୍ କରିଚ ୟାକୁବ୍ । ତମେ ପୁରୁଷ । ନାରୀକୁ ତା'ର

ବିପଦବେଳେ ସାହସ ଦବା, ତାକୁ ଅସମ୍ମାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ହେଉଛି ପୁରୁଷର ଧର୍ମ ।

ୟାକୁବ୍—ମୁଁ ଜାଣେ ବାବୁଜୀ । ସେଠିକି ସେ ରହିପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—କାହିଁକି ?

ୟାକୁବ—ତା' ବିଷୟରେ ମୋ ବହିନ୍ ସବୁ ଜାଣେ । ସୁବିଧା ଦେଖି ମୁଁ ପୁଣି ତାକୁ ଏଠିକି ନେଇଆସିବି, ବାବୁଜୀ । ଶୁଣୁଛି, ୟାକୁ ବନ୍ଦ କରିବାପାଇଁ ସରକାର କୁଆଡ଼େ ଆଇନ କରୁଛି ?

ବିଜୟ—ଆଇନ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ମୋର ଏବେ ବି ସନ୍ଦେହ ଅଛି । ତଥାପି ମୁଁ କହୁଛି, ତା'ର ନାରୀତ୍ୱକୁ ତମେ ବଞ୍ଚେଇଛ । ତା' ଆଗରେ ତମେ ହେଉଛ ଜଣେ ମହାନ୍ ପୁରୁଷ ।

ୟାକୁବ୍—ବାବୁଜୀ ! ଜୀନ୍ଦଗୀର ଗୁଲ ଠିକ୍ ମୋ ତବଲାର ବୋଲ ଭଳି । କେତେବେଳେ ଧୀମ ହି ତାଲ କେତେବେଳେ ଦୁଗୁନ୍ ଚୌଗୁନ୍ । (ଏଇ ସମୟରେ ପୂର୍ବପରି ଘୁଙ୍ଗୁର ଓ ତବଲାର ଶବ୍ଦ ଭାସିଆସିଲା)

ବିଜୟ—ଏ ଗଳିକୁ ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ିଆସୁଛି ୟାକୁବ୍ । ଆହୁରି ନିବିଡ଼ ଭାବରେ, ଆହୁରି ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ।

ୟାକୁବ—ହଁ ବାବୁଜୀ । ଆଲ୍ଲା ତାହାଲେ ସବୁବେଳେ ଅନ୍ଧ । ନହେଲେ ଏ ମହଲ୍ଲାର ଅନ୍ଧାର ଜମାଟ୍ ବାନ୍ଧି ନ ଥା'ନ୍ତା । ଏ ମହଲ୍ଲାରେ ମୋହବତ୍ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ହସ, ଗୀତ, ଘୁଙ୍ଗୁରର ଆୱାଜ, ଆଉ ଦେହର ଜୁସ୍ ହୋଇ ଏଠି ଔରତ୍‌ମାନଙ୍କର ଦର କଷା ହେଉ ନଥା'ନ୍ତା । ବାବୁଜୀ, ଖୁଦାର ଆଖି କ'ଣ କେବେ ଫୁଟିବ ନାହିଁ ? ଅନ୍ଧାର କ'ଣ

ଏଠି ହଟିଯିବ ନାହିଁ ବାବୁଙ୍କ ? ରୋସନୀର ଚମକ କ'ଣ ଏ ମହଲ୍ଲାକୁ କେବେ ଉଜ୍ଜଳ କରିବ ନାହିଁ ?

—ଚରଦା

ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
୨୧୯
୫.୨.୭୫

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

ରାଜପଥ—

(ଗଭୀର ରାତି । ଅନ୍ଧକାରଭିତରେ ଚାଲିଛି ସଜନୁ । ହାତରେ ବେହେଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ତା'ର ମନେହେଲା କିଏ ଯେମିତି ତା'ପଛରେ ଚାଲିଛି । ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲା । ପଛକୁ ଫେରି ଦେଖେତ କେହି ନାହିଁ । ମନର ଭ୍ରମ ଭାବି ପୁଣି ଆଗେଇଲା । ପୁଣି କ'ଣ ଭାବି ଠିଆ ହେଲା । ଏତକ ବେଳକୁ ପଛରେ ଚାଲିଥିବା ରୂପାବାଈ ମଝି ରାସ୍ତାରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ସଜନୁ ଫେରିପଡ଼ି ଟିକିଏ ପାଖକୁ ଆସିଛି । ସେତେବେଳକୁ ଓଢ଼ଣା ଟାଣି ରୂପାବାଈ ଠିଆ ହୋଇଛି ।)

ସଜନୁ—କିଏ ?

ରୂପା—(କିଛି ନ କହି ନୀରବରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ)

ସଜନୁ—(ପାଖକୁ ଆସି) କିଏ ତୁମେ ?

ରୂପା—(ନୀରବ)

ସଜନୁ—ତଥାପି ତୁମେ ଉତ୍ତର ଦଉନାହଁ ? ତା'ହେଲେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମତେ ପହରାଦାର୍ କନେଷ୍ଟବଲ୍‌କୁ ଡାକିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ରୂପା—(ଓଢ଼ଣା ଭିତରୁ) ମୁଁ ଟିକିଏ ଷ୍ଟେସନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବି ।

ରୂପା—(କିଛି କହିଲା ନାହିଁ)

ସଞ୍ଜୟ—(ଘଣ୍ଟା ଦେଖି) ବର୍ତ୍ତମାନ ତ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ନାହିଁ। ତା'ପରେ ତୁମେ ଏକା । ଏତେ ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବ ? (ଟିକଏ ରହି) କଏ ତୁମେ ? ଭୟ କର ନାହିଁ ! ମୁଁ ତୁମର କିଛି କ୍ଷତି କରିବି ନାହିଁ ।

ରୂପା—(ମୁଣ୍ଡରୁ ଓଢ଼ଣୀ ଖୋଲି) ମୁଁ-ମୁଁ

ସଞ୍ଜୟ—(ତା' ରୂପ ଦେଖି କୋକେଲେକେ ବିସ୍ମିତ ଓ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇପଡ଼ିଲା)

ରୂପା—ମୁଁ ଷ୍ଟେସନ ଯିବି । ଶୁଣୁଛନ୍ତି ?

ସଞ୍ଜୟ—ଷ୍ଟେସନ ? କାହିଁକି ?

ରୂପା—ଷ୍ଟେସନ୍‌କୁ କାହିଁକି ଯା'ନ୍ତି ?

ସଞ୍ଜୟ—ତୁମେ ଷ୍ଟେସନକୁ ଯିବ ? ଏମିତି ଏକା ଏକା—ସାଙ୍ଗରେ ତୁମର କେହି ନାହାନ୍ତି ?

ରୂପା—ହଁ ଅଛନ୍ତି ।

ସଞ୍ଜୟ—କାହିଁ ? ସେମାନଙ୍କୁ ତ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ ?

ରୂପା—(ତଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି) ଏଇ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ସଞ୍ଜୟ—ଛାଇ ।

ରୂପା—ହଁ ଛାଇ । ମୋର ଅସରନ୍ତି ଆଶା ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ । ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଆଉ କଳଙ୍କ—ଏମାନେ ବି ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି ।

ସଞ୍ଜୟ—ତୁମେ ଜଣେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହିଳା । ଷ୍ଟେସନରୁ କୋଉଠିକି ଯିବ ?

ରୂପା—କେଜାଣି ? ମୁଁ ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ଠିକ୍ କରିନାହିଁ ।

ସଞ୍ଜୟ—ତୁମେ ଦୁନିଆକୁ ଏଇ ପ୍ରଥମ ଦେଖୁଚ ବୋଧହୁଏ ?

ରୂପା—ହଁ । ଏଇ ମୋର ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ମୁକ୍ତି । ବହୁତ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ଏ଼'କୁ ମୁଁ ସଂଗ୍ରହ କରିଛି ।

ସଞ୍ଜୟ—ଅଥଚ ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ତମେ ଚିହ୍ନି ନାହଁ । ତମର ଏ ବୟସ, ଦେହ ଆଉ ରୂପକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତମର ସଙ୍ଗମାନେ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ । କିନ୍ତୁ ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ ବଡ଼ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ, ବଡ ବୁଭୁକ୍ଷୁ ।

ରୂପା—(ହସି) ମୋ ଦେହର ମୂଲ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣିଛି । ମୋ' ରୂପର ପ୍ରତିଚ୍ଛବି ମୁଁ ଅନେକଙ୍କ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି । ମୋ' ନିଜକୁ ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବି ।

ସଞ୍ଜୟ—(ଟିକିଏ ରହି) ତୁମେ ଜଣେ hitch hiker (ହିଚ୍ ହାଇକର)

ରୂପା—ମାନେ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଘର ଛାଡ଼ି ପଳେଇ ଆସିଚ ? ମା' ବାପା, ସ୍ୱାମୀ, ସଂସାର —ଏମାନଙ୍କୁ ଠକିଦେଇ ପଳେଇଆସିଚ ।

ରୂପା—ମା, ବାପା, ସ୍ୱାମୀ, ସଂସାର ? ତା'ର ସନ୍ଧାନ ଆପଣ ମତେ ଦେଇପାରିବେ ? କହିପାରିବେ କୋଉଠି ମୁଁ ପାଇବି ଗୋଟିଏ ଘରକୋଣ, ଟିକିଏ ସିନ୍ଦୂର, ଅସରନ୍ତି କଲ୍ୟାଣ ଆଉ ଶେଷହୀନ ଭଲ ପାଇବା ?

ସଞ୍ଜୟ—(ଟିକିଏ ହସି) ଆଉ ଏଇସବୁ ଜିନିଷ ଖୋଜିବାକୁ ତୁମେ ବୋଧହୁଏ ଷ୍ଟେସନ ଯାଇ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ଜାଗାକୁ ଟିକେଟ୍ କାଟିବାକୁ ଯାଉଚ ?......(ଟିକିଏ ରହି) ଆଚ୍ଛା, ଆସ ।

ରୂପା—ଆପଣ...... ?

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, ମୁଁ ତୁମକୁ ନେଇଯିବ । (ଆଗେଇଯିବାକୁ ବସିଥିଲେ, ଏତିକିବେଳେ କନେଷ୍ଟବଲର ପାଟି ଶୁଭିଲା)

କନେଷ୍ଟବଲ—କିଏ ସେଠି ଏତେ ରାତିରେ ଠିଆ ହୋଇଛ ? (ଧୀରେ ଆସିଛି) କିଏ ? (ରୂପା ପୋଲିସ୍ କନେଷ୍ଟବଲକୁ ଦେଖି ସଞ୍ଜୟ ପଛରେ ଓଢ଼ଣା ଦେଇ ଠିଆ ହେଲା) କାହିଁକି ଏମିତି ଠିଆ ହୋଇଛ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଗୋଟାଏ ରିକ୍ସା ଖୋଜୁଚୁଁ ?

କନେଷ୍ଟବଲ—କୁଆଡ଼େ ଯିବ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଷ୍ଟେସନକୁ ।

କନେଷ୍ଟବଲ—ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କିଏ ?

ସଞ୍ଜୟ—ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ?

କନେଷ୍ଟବଲ—ହଁ, ତୁମ ପଛରେ ଯିଏ ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ସଞ୍ଜୟ—ଓ, ସିଏ ? ସିଏ ନନ୍ଧମୀ ।

ରୂପା—ନନ୍ଧମୀ !!!

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, ନନ୍ଧମୀ । (ସଂଜୟ ପଛକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ରୂପା ଓଢ଼ଣୀ ଦେଇ ଠିଆ ହୋଇଛି) ମାନେ ମୋର··· । ଆଜି କୁଆଡ଼େ ଏଇ ରାତି ଟ୍ରେନରେ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଆସୁଛନ୍ତି ଯେ ? ବୁଝୁଛ ତ ଭାଇ, ମାଇପ ଉପରେ ଶଳାକୁ······

କନେଷ୍ଟବଲ—ଆଉ ଏ ବେହେଲାଟା କ'ଣ ବାଟରେ ବଜେଇ ବଜେଇ ଯିବ ?

ସଂଜୟ—(ଟିକିଏ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ) ଏଁ ବେହେଲାଟା···ଏ ହଁ, ଏ ବେହେଲାଟା ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କର । ସେ ଏଇ ବାଟେ ଆଲ୍ଲାହାବାଦ music conference (ମ୍ୟୁଜିକ୍ କନ୍ଫରେନ୍ସ) କୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ସେଇଠାକୁ ଦବାକୁ ଯାଉଚୁଁ ।

କନେଷ୍ଟବଲ—ଓ ! ଏଠି ଠିଆ ହେଲେ ତ ରିକ୍ସା ମିଳିବନି । ଆଉ ଟିକିଏ ଆଗକୁ ଯାଅ । ସେଠି ଷ୍ଟାଣ୍ଡରୁ ମିଳିଲେ ମିଳିପାରେ ।

ସଂଜୟ—ଯା' ହଉ ଭାଇ, ବହୁତ ଉପକାର କଲ । ନ ହେଲେ ଏଇଠି ଆମେ ଘଣ୍ଟାଯାକ ଠିଆ ହେଇଥା'ନ୍ତୁ । ଟ୍ରେନ୍ ଫେଲ ହେଇଥିଲେ···ଆମ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ଯାହା ମିଜାଜ ନା ? ଆସ ନନ୍ଦମା । (ଆଗେ ଆଗେ ସଂଜୟ, ପଛେ ପଛେ ରୂପା ଓରଫ ନନ୍ଦମା କୁଣ୍ଠିତ ପାଦ ପକେଇ ଅନୁସରଣ କଲା । କିନ୍ତୁ କନେଷ୍ଟବଲର ସନ୍ଦେହ କଟିଲା ନାହିଁ । ସେ ଯେମିତି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ କଣ୍ଠରେ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲା)

କନେଷ୍ଟବଲ—ସ୍ତ୍ରୀ ! ଭାଇ ଆସୁଛନ୍ତି···ବେହେଲା···ରିକ୍ସା ଖୋଜୁଚୁ ? କଥା କ'ଣ ? କିଛି ଗଡ଼ବଡ଼ ଜଣା ପଡୁଚି । (ଏତିକିବେଳେ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଆସିଚି ଭୂଷଣ । କନେଷ୍ଟବଲ ତାକୁ ଅଟକାଇ ଦେଇ) କରେ, ଭୂଷଣ, ଭୁ ?

ଭୂଷଣ—ହଁ ।

କନେଷ୍ଟବଲ—ଆଜି କିଛି ଫରମାସୀ ଅଛି ନା କ'ଣ ?

ଭୂଷଣ—ଶଳା ଆମ ବସ୍ତିରୁ ଗୋଟାଏ ମାଇକିନିଆ ନା ପତ୍ତା ହେଇଯାଇଚି ।

କନେଷ୍ଟବଲ—ତମ ବସ୍ତି ମାନେ ? ସେଇ······

ଭୂଷଣ—ହଁ ସେଇ ବସ୍ତି । ଦେଖିବାକୁ ବେଶି ସୁନ୍ଦର ଝିଅଟା !

କନେଷ୍ଟବଲ—ପିନ୍ଧିଚି କଳା ରଙ୍ଗର ସିଲ୍କ ଶାଢ଼ୀ ?

ଭୂଷଣ—ହଁ, ତା'ନାଆଁ ରୂପା ।

କନେଷ୍ଟବଲ—ତା'ହେଲେ ନନ୍ଦମା ନୁହେଁ ?

ଭୂଷଣ—ଭୁ ତାକୁ ଦେଖିଚୁ ?

କନେଷ୍ଟବଲ—ଆରେ କୋଉ ପଇସାବାଲା ସାଙ୍ଗରେ ପଳେଇ-
ଯାଇଥିବ ।

ଭୂଷଣ—ତା'ହେଲେ ମୁଁ ତାକୁ ଖୋଜନ୍ତ କାହିଁକି ? ଗୋଟାଏ
ପଇସାବାଲାକୁ ଫାନ୍ଦିଦେଇ ସେ ପଳେଇଯାଇଛି । ଦିନ
ତିନିଟାରୁ ତା'ର ପତ୍ତା ମିଳୁନାହିଁ ।

କନେଷ୍ଟବଲ—(ନନ୍ଦମା ଯିବାର ବପଖାତ ବଗକୁ ଦେଖାଇ) ଆରେ
ଏଇ ବାଟେ ନନ୍ଦମା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଗଲା । ଦେଖିଛ !

ଭୂଷଣ—ଧେତ୍, ମୁଁ ତ ଏଇ ବାଟେ ଆସୁଛି ।......

କନେଷ୍ଟବଲ—ଆରେ ଭଲ କରି ଦେଖ୍ । ତଳେ ଦେଖି ହୁଏତ
କୋଉ ଗଳି ଭିତରେ ପଶିଯାଇଥିବ ।

ଭୂଷଣ—ଆଚ୍ଛା, ଦେଖୁଚି । (ଯେଉଁ ବାଟରେ ଆସିଥିଲା ସେଇ
ବାଟରେ ଫେରିଗଲା ।)

କନେଷ୍ଟବଲ—ଯା—ଯା—ତମ ନସୀବ ବଡ଼ ଟାଣ ! ଆଜି
ଘଣ୍ଟାଟା ପାଇଁ ତମେ ଦୁ'ଜଣଯାକ ବଞ୍ଚିଗଲ ।

(ଚାଲିଗଲା)

—ପରଦା

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

—ସଂଜୟଙ୍କ ଘର—

[ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ସାଜସଜ୍ଜା – ଖଟଟିଏ ପଡ଼ିଚି]

ସଂଜୟ—(ବାହାରୁ ଡାକିଚି) ନାନୀ, ନାନୀ !

ବିନ୍ଦୁ—ସଂଜୁ ନା କିଏ ? ରହ, କବାଟ ଖୋଲୁଚି । (ବାହାରକୁ
ଯାଇ କବାଟ ଖୋଲି ଫେରିଆସିଲେ । ପଛେ ପଛେ ଆସିଲେ

ସଂଜସ୍ସ ଏବଂ ଅତ୍ତ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଆସିଲ ରୂପା ଓରଫ ନନ୍ଦମା)

ସଂଜସ୍ସ—ମୁଁ କାହାରୁ ଖାଇ ଆସିଚ ନାନା ।

ବନ୍ଦୁ—ଖାଇ ଆସିଚୁ ?

ସଂଜସ୍ସ—ହଁ ।

ବନ୍ଦୁ—ତେବେ ସେଇ ଖଟରେ ଶୋଇପଡ଼ ଯା ।

ସଂଜସ୍ସ—ତୁମେ ଆଜ ଏମିତ ଠିଆହେଲ କାହିଁକ ନନ୍ଦମା ? ଭିତରକୁ ଆସ । (ନନ୍ଦମା ଧୀରେ ପ୍ରବେଶ କଲ । ବନ୍ଦୁ ତାକୁ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚ୍ହିଁ ରହିଥିଲେ । ନନ୍ଦମା ଟିକିଏ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇପଡ଼ିଲ ।)

ବନ୍ଦୁ—(ସଂଜସ୍ସକୁ) କିଏ କିରେ ସଂଜୁ ?

ସଂଜସ୍ସ—ଗୋଟିଏ ଝିଅ ।

ବନ୍ଦୁ—ତା' କ'ଣ ମୁଁ ଆଜ ଦେଖୁନାହିଁ ? କେମିତ ଆସିଲ ? ପରିଚସ୍ସ କ'ଣ...... ?

ସଂଜସ୍ସ—ସେ ସବୁ ପରିଚସ୍ସ ଜାଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ । କାରଣ ସେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ । ତା'ନାଆଁ ନନ୍ଦମା ।

ବନ୍ଦୁ—ସଂଜୁ ?

ସଂଜସ୍ସ—ଆଲେ ନାନା, ନନ୍ଦମା ମାନେ ବୁଝିପାରୁନାହଁ ? ନନ୍ଦମା ମାନେ ହେଲ କନ୍ୟା, ଯାହାର ପୁଣି ଦେଶଜ ଅର୍ଥ ହେଲ ଝିଅ । ତାଙ୍କ ନାଁ ନନ୍ଦମା......

ବନ୍ଦୁ—ନନ୍ଦମା ।

ସଂଜସ୍ସ—ହଁ, ତା'ର ଆଉ ଗୋଟାଏ ପୋଷାକୀ ନାଆଁ ଥିଲ । ସେ ନାଆଁଟା ମରିଗଲ, ଆଉ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ତା' ଅତୀତଟା

ବ । ଏଇ ଯେ ନନ୍ଦମୀଙ୍କୁ ଦେଖୁଚୁ, ସେ ମୋଟେ ଆଜ ସାତ ବାରଟାଠାରୁ ଜନ୍ମ ହେଲା ।

ବନ୍ଦୁ—ଏସବୁ ତୁ କ'ଣ କହୁଚୁ, ମୁଁ ତ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନ ।

ସଂଜୟ—ଏଇଟା କ'ଣ ଏତେ ସହଜରେ ବୁଝିବା ଜିନଷ ଯେ ତୁ ବୁଝିପିବୁ ? ଯା—କାଲି ସକାଳୁ ଉଠି ମୋ' ପାଖରୁ ସବୁ ବୁଝିନବୁ । କିନ୍ତୁ ତା ପୂର୍ବରୁ ତୁ ଗୋଟାଏ କାମ କର । ମୁଁ ସିନା ଖାଇ ଆସିଚି । କିନ୍ତୁ ଏ ଝିଅଟି ବୋଧହୁଏ ଆଜ ଦିନ ତିନଟାଠାରୁ ଜଳ ସ୍ପର୍ଶ ବି କରନି । ତା'ପାଇଁ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।

ବନ୍ଦୁ—ଆରେ, ୟାଙ୍କୁ ତୁ କୋଉଠୁ ପାଇଲୁ ?

ସଂଜୟ—ଓଷ୍ଟିବନ୍‌ରୁ । ହେଲେ ସେଇଟା ରସ୍ତାକଡ଼ର ଓଷ୍ଟିବନ୍ ନୁହେଁ । ଆମ ଏଇ ମଣିଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବି ଗୋଟାଏ ଓଷ୍ଟିବନ୍ ଅଛି; ତା'ନାଆଁ ନର୍କ । ସେଇ ନର୍କରୁ ।

ବନ୍ଦୁ—ଆରେ ସଂଜୁ ! ମତେ ସବୁକଥା ଖୋଲି କହୁନାହୁଁ କାହିଁକି ?

ସଂଜୟ—ଆଜ୍ଞେ, କିଛି କଥା ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲେ ସିନା ଖୋଲିକରି କହନ୍ତି । ତୁ ସେସବୁ କିଛି ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ । ହଁ ନନ୍ଦମୀ, ଯେ ମୋର ନାନୀ । ତମେ ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କର । ଭାରି ପୁଣ୍ୟବତୀ ନାରୀ । ଠାକୁରସେବା, ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ ନେଇ ତା'ର ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଟିଗଲା । (ନନ୍ଦମୀ ନମସ୍କାର କଲା; କିନ୍ତୁ ବନ୍ଦୁ ଟିକିଏ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇ ଢୁଞ୍ଚିଗଲେ)

ସଂଜୟ—ମଶାଣିରେ ଯଦି ତୁଳସୀ ଗଛ ଉଠେ ତା'ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା କ'ଣ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାନୀ ? ତୁ ଗଲୁ ତା' ଖାଇବା ଆଉ ରହିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରଦେଲୁ ।

(ବନ୍ଦୁ ଦ୍ୱିଧାଜଡିତ ପାଦରେ ଚାଲିଗଲେ)

ନନ୍ଦନୀ—ଇସ୍ସ୍, ଆପଣ ମତେ କୋଉଠିକି ଆଣିଲେ ସଞ୍ଜୟବାବୁ!

ସଞ୍ଜୟ—କାହିଁକି ? ତମ ଦେଖିଥିବା ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନର 'ସଂସାର ଭିତରକୁ ।

ନନ୍ଦନୀ—ସଂସାର ?

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ ସଂସାର, ଯାହାର ଅପରନାମ ହଉଚି ଜଟିଳତା ।

ନନ୍ଦନୀ—କିନ୍ତୁ ମୋର କୌଣସି କଥା ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଅଛପା ନାହିଁ । ବାଟସାରା ମୁଁ ମୋର ଇତିହାସ ଆପଣଙ୍କୁ କହିଚି ।

ସଞ୍ଜୟ—ଖାଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲେ ସାର୍ଥକତା ଆସେ ନାହିଁ ନନ୍ଦନୀ । ତା' ପାଇଁ ଦରକାର ସଂଗ୍ରାମ, ପ୍ରସ୍ତୁତି ।

ନନ୍ଦନୀ—ପ୍ରଥମ ଦିନଠୁ ସେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାପାଇଁ ମୁଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଚି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାଧା ପାଇଚି । ଆମ ଗାଁରୁ ସହରକୁ ପାଦ ବଢ଼େଇଲା ମାତ୍ରେ ଉପୁରେ ମୋ ଗୋଡ଼ ଛନ୍ଦି ହୋଇଯାଇଚି । ଯୁବକର ଭଉଣୀ ସାଙ୍ଗରେ ତା'ଶ୍ୱଶୁର ଘରକୁ ଯାଇଚି । କିନ୍ତୁ ସେଠି ବି ମୋର ପରିଚୟ ମତେ ପୁଣି ରାସ୍ତାକୁ ଟାଣିଆଣିଚି । ଆଜି ଦିନ ତିନଟା'ଠୁ ମୋ ଜୀବନରେ ଏତେ ଘଟଣା, ଏତେ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଘଟିଯାଇଚି ଯେ, ଆଉ କୌଣସି ସୁଖବର ମତେ ଅଭିଭୂତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଜାଣି ଆପଣ ମତେ ସ୍ଥାନ ଦଉଚନ୍ତି ?

ସଞ୍ଜୟ—ଛିଃ କ'ଣ ? ଦେଖ ନନ୍ଦନୀ, ମୁଁ ଜଣେ ସ୍ୱରଶିଳ୍ପୀ । ବେହେଲା ବଜେଇବା ମୋର ପେଶା ନୁହେଁ, ନିଶା । ମୁଁ ଜାଣେ, ବେହେଲାର କେଉଁ ତନ୍ତୀରେ କେଉଁ ଅଙ୍ଗୁଳି ରଖି ଦେଲେ ଠିକ୍ କେଉଁ ସ୍ୱର ବାହାରିବ । ତମକୁ ବଜେଇ ସ୍ୱର ତୋଳିବାରେ ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ଭୁଲ କରିନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—କିନ୍ତୁ ମତେ ନେଇ ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ଅଶାନ୍ତିର ସୂତ୍ରପାତ ହୁଏ ? ଯଦି ଝଡ଼ ଉଠେ ?

ସଞ୍ଜୟ—ସେ ଝଡ଼କୁ ମୁଁ ମଥା ପାତି ସହିନେବି । ମୁଁ ଜାଣେ ନନ୍ଦିନୀ, ମଥା ପାତିଦେଲେ ସେ ଝଡ଼ ତା'ର ଆପଣା ସ୍ଥୁଏଁ କାହାର କିଛି କ୍ଷତି ନ କରି ବହିଯିବ ।

ନନ୍ଦିନୀ—କିନ୍ତୁ ମୁଁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ତୁମ ଦେଖିବାଭଳି ସାଂସାରିକ ନିଶ୍ଚିନ୍ତତା ମୁଁ ହୁଏତ ଦେଇପାରିବି ନାହିଁ, ପ୍ରଶାନ୍ତି ତ ଦେଇପାରିବି । ଛାଡ଼, ପରେ କ'ଣ ହେବ ସେ କଥା ଆଜି ଭାବି ଲାଭ କ'ଣ ?

ନନ୍ଦିନୀ—କିନ୍ତୁ ଯଦି କେବେ ଝଡ଼ ଉଠେ ତେବେ ମୁଁ ତ ନିଜକୁ କ୍ଷମା କରିପାରିବି ନାହିଁ ସଞ୍ଜୟବାବୁ !

ସଞ୍ଜୟ—ପାଇବାଠାରୁ ହାତିବା କଥା, ନନ୍ଦିନୀ । ତାକୁ ଯୁକ୍ତିର ଗୁଣରେ ଜଟିଳ କରିଦେବା ମୂର୍ଖତା ।

ନନ୍ଦିନୀ—ସଂଜୟବାବୁ ।

ସଞ୍ଜୟ—ତମ ସାଙ୍ଗରେ ହଠାତ୍ ମୋର ବସ୍ତି ଉପରେ ଦେଖାହେଲା । ତମେ ମୋ'ଠାରୁ ଆଶ୍ରୟର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲ । ତମର କାହାଣୀ କିନ୍ତୁ ମତେ ଅଭିଭୂତ କଲା । କିନ୍ତୁ ଥରେ ମନେ କଲ ଦେଖି, ତମେ ଯଦି ସେଠି ଗୁଣ୍ଡା ଭୂଷଣର ଦେଖା ପାଇଥା'ନ୍ତ......

ନନ୍ଦିନୀ—(ଶିହରିଉଠି) ଭୂଷଣ ? ନା-ନା—

ସଞ୍ଜୟ—ଜୀବନର ଆକସ୍ମିକତା ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ଆସ୍ଥା ରଖ ନନ୍ଦିନୀ, ନିଜପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ରଖ ନନ୍ଦିନୀ ! ସହସ୍ର ଆବର୍ଜନା ଭିତରେ ବି ତୁମେ ସେଇ ନାରୀ ଯିଏ ଆଲୁଅ ଟିକିଏ ପାଇଁ ଅହରହ ସଂଗ୍ରାମ କରିଆସିଛି ।

(ଏତିକିବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଆସିଚନ୍ତି) ।

ବନ୍ଦୁ—ସଂଜୁ !

ସଂଜୟ—(କଥା ବଦଳେଇ) କ'ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲା ନାନୀ ?

ବନ୍ଦୁ—ହଁ ଭିତରକୁ ଯାଅ ।

ନଢମା—(ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସଂଜୟକୁ ଚାହିଁଲା)

ସଂଜୟ—ଆରେ, ଅନେଇଛ କ'ଣ ନଢମା, ଯାଅ ! ଏଇଟା କ'ଣ ତମ ନିଜ ଘର ନୁହେଁ ?

(କୁଣ୍ଠିତ ପଦକ୍ଷେପରେ ଭିତରକୁ ଗଲା ନଢମା)

ବନ୍ଦୁ—ସଂଜୁ ! ତୁ ମତେ କିଛି ଲୁଚଉଚୁ ?

ସଂଜୟ—ଲୁଚଉଚି ? କାହିଁ ! ନା ତ ?

ବନ୍ଦୁ—(ଦୃଢ଼ଗଳାରେ) ନା । ଭିତରେ ଥାଇ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କର କଥା କିଛି କିଛି ଶୁଣିପାରିଛି । ତା' ପଛରେ ଗୋଟାଏ କାହାଣୀ ଅଛି ?

ସଂଜୟ—ତୋ' ପଛରେ କ'ଣ ନାହିଁ ?

ବନ୍ଦୁ—ମୋ ପଛରେ ??

ସଂଜୟ—ହଁ, ତୁ ବାହା ହେଲୁ; ବାପା, ମା ମଲେ; ତୁ ବିଧବା ହେଲୁ; ମତେ ମଣିଷ କଲୁ—ଏଗୁଡ଼ାକ କ'ଣ ତୋ' ପଛରେ ଥିବା କାହାଣୀ ନୁହେଁ ନାନୀ ?

ବନ୍ଦୁ—ଆଜି ଆବର୍ଜନା—ନର୍କ, ସେ ସବୁ ?

ସଂଜୟ—ଦେଖ୍ ନାନୀ ! ଘରର ଏଇ ନିର୍ଜନ ପ୍ରହରରେ ତତେ ସବୁ ଘଟଣା କହି ତୋ' ମନରେ ଦୟା ବା ଘୃଣା ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ଚାହୁଁନାହିଁ ।

ବନ୍ଦୁ—କିନ୍ତୁ ମୋର ମନ ଯେ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନାହିଁ ।

ସଂଜୟ—ଏ ସଂସାରଟା ସେଇଆ ଲୋ ନାନୀ ! ଠିକ୍ ଚଢ଼େଇ ବସା ଭଳି । ଅଜଣା ଅପରିଚିତ ଚଢ଼େଇଟିଏ ଆସିଲେ ତାକୁ

ଝୁମ୍ପି ଖାମ୍ପି ଛଦସ୍ତ କରିବାକୁ ସବୁ ଚଢ଼େଇ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତତେ କଥା ଦେଉଚି, ତା' ବିଷୟରେ ମୁଁ ଯାହା ଜାଣିଚି, ତାକୁ ତୋ' ଆଗରେ କେବେ ଲୁଚେଇବି ନାହିଁ । ସବୁ କହିବି ।

ଚନ୍ଦ୍ର—ଦେଖ୍ ସଂଜୁ ! ତା' ପଛରେ ଯଦି କିଛି ପାପ ଲୁଚିଥାଏ···

ସଂଜୟ—ପାପ ! ! (ହସି) ନାନି, ଆମମାନଙ୍କର ଏ ଜନ୍ମହବାଟା କ'ଣ ପାପ ନୁହେଁ ? ତୁ ପରା ରାମାୟଣ ପଢ଼ିଚୁ ? ବିଭୀଷଣ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହିନାହାନ୍ତି—"ହେ ରଘୁପତି, ଯଦି ମୁଁ ଭୁଲ କରୁଥାଏଁ, ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କରୁଥାଏଁ, ତେବେ ତୁମେ ଏଇ ଅଭିଶାପ ଦିଅ, ମୁଁ ଯେମିତି କଳିଯୁଗରେ ମଣିଷ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୁଏଁ"।

ଚନ୍ଦ୍ର—ପୁରାଣ କଥା ଏଠି କାହିଁକି ?

ସଂଜୟ—ଆମ ସମାଜରେ ଧର୍ମ ବୋଲି ଯୋଉ ବିରାଟ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଅଛି, ତା'ର ପ୍ରଚାର ସଂସ୍ଥା ହେଲା, ତୋ'ର ଏଇ ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ······

ଚନ୍ଦ୍ର—ସଂଜୁ !

ସଂଜୟ—ମୁଁ ତୋ' ଧର୍ମକୁ ଆକ୍ଷେପ କରୁନାହିଁ, କି ତୋ ଧର୍ମଭୀରୁ ମନଟାକୁ ବି ସମାଲୋଚନା କରୁନାହିଁ; କରୁଚି ତୋ'ର ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସକୁ । ଆଲୋ, ତୁ ଏଠି ଠିଆ ହୋଇ କଥା ଗପିଲୁ ଯା, ତା'ର କ'ଣ ଦରକାର, ତାକୁ ଦେଇଆସିବୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ର—ହେଲେ ମୁ ତତେ କହିରଖୁଚି, କାଲି ସକାଳୁ ତାକୁ ଏଠୁ ବିଦା କରିବାକୁ ହବ ।

ସଂଜୟ—ସକାଳଟା ଆସିବାପାଇଁ ଆହୁରି ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟା ଅଛି ନାନି । ତୁ ଗଲୁ । ବିଚରା କିଛି ଖାଇନାହିଁ । ଏଠି ଆସି

ଅଧାପେଟରେ ରହିବ କ ନା କ'ଣ ? ତୋ ଧର୍ମ ଫେର୍ ତତେ କ'ଣ କହିବ ? ସ୍ତିତିଟାରେ ଅଛିଥିଲୁ ଅଧାପେଟରେ ରଖିବାଠୁଁ ପାପ ଆଉ କଛି ନାହିଁ ନାମ । ଭ୍ରୁ ଯା—(ବିଦ୍ଧୁ ଗ୍ଳଲଗଲେ, ତାଙ୍କର ଯିବା ବାଟକୁ ଗ୍ଳହିଁ) ହେ ଭଗବାନ ! ମଣିଷର ଏ ଧର୍ମବିକୃତିକୁ ତମେ କ୍ଷମାକର ।

—ପରଦା

ଅଷ୍ଟମ ଦୃଶ୍ୟ

—ପ୍ରକାଶଙ୍କ ଅଫିସ

(କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇ ଆସିଲେ ପ୍ରକାଶ ଓ ଭୂଷଣ)

ପ୍ରକାଶ—ବାହାରକୁ ଆସ ଭୂଷଣ ! ତମର ଏଠିକି ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ମୋ' ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି ।

ଭୂଷଣ—କିଏ, ରାଣୀସାହେବା ?

ପ୍ରକାଶ—ହଁ, ରାଣୀ ମହାରା । (ଟିକିଏ ରହି) କିଛି ଖବର ପାଇଲୁ ?

ଭୂଷଣ—ହଁ ହଜୁର, ପାଇଛି ।

ପ୍ରକାଶ—ପାଇଛ ? (ଉତ୍କଣ୍ଠିତ) କୋଉଠି ଅଛି ସେ ?

ଭୂଷଣ—ସେ ଆଉ କ'ଣ ରୂପାବାଈ ହେଇ ଅଛି ହଜୁର ? ଦି'ମାସ ହବ ବାହା ସାହା ହେଇ ଘରଦୁଆର କଲାଣି ।

ପ୍ରକାଶ—ରୂପାବାଈର ବାହାଘର !! (ହସି)

ଭୂଷଣ—ହଁ ହଜୁର । ସଂଜୟ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଲୋକକୁ ବାହା ହେଇଛି ।

ପ୍ରକାଶ—ସଂଜୟ ? ଭଲ ବେଟହେଲା କିଏ ?

ଭୂଷଣ—ହଁ ହଜୁର, ସେଇ ତ ! ରୂପାବାଈ ବସ୍ତି ଛାଡ଼ି ଲୁଚି ଲୁଚି ପଳେଇ ଯାଉଥିଲାବେଳେ, ଏଇ ଟୋକାଟା ତାକୁ ନେଇ ଘରେ ରଖିଚ ।

ପ୍ରକାଶ—(ମନକୁ ମନ) ସଂଜୟ—ବେହେଲା ବଜାଏ—ଆରେ, ସିଏ ତ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ କଲେଜରେ ପଢ଼ୁଥିଲା ।

ଭୂଷଣ—ହଁ ହଜୁର । ସେଇ ହବ । ସେଇ ଲୋକଟା ତାକୁ ନେଇ ଘରେ ରଖି କି ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼େଇଲା କେଜାଣି, କାଲି ମନ୍ଦିରରେ ତାକୁ ବାହା ହେଇପଡ଼ିଲା ।

ପ୍ରକାଶ—ହୁଁ, ତା'ହେଲେ ମୋ'ଟଙ୍କା ଆଉ ଆଭିଜାତ୍ୟ ତାକୁ ଧରି ରଖିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଭୂଷଣ—ହଜୁର !

ପ୍ରକାଶ—(ରାଗି) ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ତମ ପଛରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲି, ତା'ର ପତ୍ତା ଲଗେଇବାକୁ । ଆଜି ତମେ ଆସି ମତେ ଏଇ ଖବର ଦଉଚ ?

ଭୂଷଣ—ବହୁତ ଖୋଜିଚି ହଜୁର । ତିନି ମାସ ଧରି ଏ ସହରଟା-ଯାକ ଗୁଣିଦେଇଚି । କାଲି ରାତିରେ ରାସ୍ତାପଡ଼ା ବସ୍ତିରେ ଗୋଟେ ଏ ଚା' ଦୋକାନରୁ ତା' ଖବରଟା ପାଇଲି । ମୋ' କସୁର ମାଫ୍ କରନ୍ତୁ ହଜୁର ।

ପ୍ରକାଶ—କିନ୍ତୁ ରୂପାବାଈ ମୋର ଦରକାର—at any rate (ଆଟ୍ ଏନି ରେଟ) ।

ଭୂଷଣ—କହିବେ ତ ହଜୁର······(ଛୁରୀ ଦେଖାଇ) ସେ ଟୋକା-ଟାକୁ······

ପ୍ରକାଶ—ନା, ଥାଉ । ଛୁରୀ ଦେଖାଇ କାମ ହାସଲ କରିବାର ଯୁଗ ଚାଲିଯାଇଚି ଭୂଷଣ ! Let me take it into my

own hands—(ଲେଟ୍ ମି ଟେକ୍ ଇଟ ଇନ୍ ଟୁ ମାଇଁ ଓନ ହ୍ୟାଣ୍ଡ୍ସ୍) ।

ଭୂଷଣ—ହଜୁର !

ବିକାଶ—ସେ ଯୋଉ ପରିବେଶ ଭିତରେ ବଢ଼ିଚି ସେ ପରିବେଶ ତାକୁ ବୋହୂପଣିଆ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦବ ନାହିଁ ।

ଭୂଷଣ—କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ହଜୁର ?

ବିକାଶ—ଏତେ ଆଭିଜାତ୍ୟ, ପ୍ରତିପତ୍ତି ଗୋଟାଏ ସାମାନ୍ୟ ନାରୀକୁ ଯଦି ପ୍ରଲୁବ୍ଧ କରି ନ ପାରିଲା, ତେବେ ମୁଁ କହିବି ସେ ନାରୀ ନୁହେଁ, ଆଉ କିଛି । (ଟିକିଏ ରହି) ତାକୁ ଆସିବାକୁ ହବ । She has to come down from her dreams (ସି ହାଜ୍ ଟୁ କମ୍ ଡାଉନ୍ ଫ୍ରମ ହର ଡ୍ରିମ୍ସ) ।

ଭୂଷଣ—କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ବାହା ହୋଇଗଲା ହଜୁର ?

ବିକାଶ—ବାହାଘର ? (ହସିଉଠିଲେ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନରେ ଭଲ ପାଇବାର ଅଭିନୟ ଯିଏ କରେ, ତା' ପାଖରେ ଏ ବାହାଘରଟା ଗୋଟାଏ ଖେଳଘର । ଦିନେ ହେଲେ ସେ ଖେଳଘର ଭାଙ୍ଗି ତାକୁ ବାହାରକୁ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେତେବେଳେ ତା' ସ୍ୱାମୀ, ସଂସାର, ତା' ସିନ୍ଦୂର ବା ତା'ର ଘରକୋଣ କେହି ତାକୁ ଅଟକାଇ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଭୂଷଣ—ହଜୁର ! ମୁଁ ତେବେ······

ବିକାଶ—ହଁ, ତୁମେ ଆସ । ଦରକାର ପଡିଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଡାକେଇବି ।

ଭୂଷଣ—ହଜୁର ! ଗୋଲାମକୁ ଯେତେବେଳେ ମନେ ପକେଇବେ, ବନ୍ଦା ଆସି ହାଜର ହୋଇଯିବ । (ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲା ।)

ପ୍ରକାଶ—ପଣ୍ଡିତା ରୂପାବାଈର ପୁଣି ବୋଲ୍ଡ ହବାର ନଶା ! ସଞ୍ଜୟ, ରୂପାବାଈ!! (ଏତିକବେଳେ ମନ୍ଦିରା ଆସିଚନ୍ତି ।)

ମନ୍ଦିରା—ଆଜ ତୁମେ ତୁମର ସମସ୍ତ କୂଟବୁଦ୍ଧି ନେଇ ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଗୋଟାଏ ଝିଅର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଚ ?

ପ୍ରକାଶ—ମନ୍ଦିରା !

ମନ୍ଦିରା—ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଚି । ଅନେକ ଆଗରୁ ମୁଁ ଯାହା ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲି, ଆଜି ଭୂଷଣ ମୁହଁରୁ ସେଇ କଥା ଶୁଣି ମୁଁ ସବୁ ବୁଝିପାରିଚି ।

ପ୍ରକାଶ—ସବୁ ବୁଝି ପାରିଚ ?

ମନ୍ଦିରା—ହଁ, ସବୁ ବୁଝିପାରିଚି । ଏଇ କିଛି ଦିନ ହେବ ତୁମେ ଯାହା ପାଇଁ ଅନ୍ୟମନସ୍କ, ବିବ୍ରତ, ସେ ହେଉଚି ରୂପାବାଈ ।

ପ୍ରକାଶ—କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଏତେ ବିବ୍ରତ ହେଉଚ କାହିଁକି ? ରୂପାବାଈ ଯଦି ବା ଏ ଘରକୁ ଆସେ, ସେ ତ ତମ ଆସନ ଦଖଲ କରିବାକୁ ଆସିବ ନାହିଁ । ତମେ ସେଇ ରାଣୀସାହେବା ହୋଇ ରହିବ । ଭୟ କରୁଚ କାହିଁକି ?

ମନ୍ଦିରା—ଭୟ ? ଭୟ ନୁହେଁ, ଗ୍ଲାନି । କାରଣ ତୁମ ଅସଲ ରୂପ ଜାଣିଲାବେଳକୁ ମୋର ସର୍ବନାଶ ହୋଇସାରିଥିଲା ।

ପ୍ରକାଶ—ସର୍ବନାଶ ! !

ମନ୍ଦିରା—ହଁ, ସର୍ବନାଶ । ଗୋଟାଏ ଲମ୍ପଟ ଆଉ ମଦ୍ୟପକୁ ସ୍ୱାମୀ ହିସାବରେ ପାଇବାଟା ଗର୍ବର କଥା ନୁହେଁ ।

ପ୍ରକାଶ—ମନ୍ଦିରା ! ଲମ୍ପଟ ଆଉ ମଦ୍ୟପ କହି ମତେ ଅପମାନିତ କରୁଚ ? ଜାଣିଚ, ସେଇଟା ହେଉଚି ଏ ବଂଶର ଆଭିଜାତ୍ୟ । ମୁଁ ରୁଦ୍ରନାରାୟଣ ସିଂହର ନାତି, ଇନ୍ଦ୍ରନାରାୟଣ ସିଂହର

ପୁଅ । ଏ ବଂଶର ଖାନଦାନୀ ରକ୍ତରେ ଉପଭୋଗ ଆଉ ବିଳାସର ସ୍ରୋତ ମିଶିଯାଇଛି ।

ମନ୍ଦିରା—କିନ୍ତୁ ସେ ଖାନଦାନୀ ବା ଆଭିଜାତ୍ୟ ତମର ନାହିଁ । ପ୍ରତାପଗଡ଼ର ରାଜରକ୍ତରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇ ବି ତମେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛ । ତମର ରାଜ୍ୟ ନାହିଁ, ରାଜତ୍ୱ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ହେଲେ ନିଶା ଆଉ ମଦର ତୃଷ୍ଣା ତମକୁ ଛାଡ଼ି ପାରି ନାହିଁ ।

ବିକାଶ—କାରଣ ସିଂହ ବଂଶର ଔଦ୍ଧତ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଏ ଗର୍ବଟା ବି ମିଶିଯାଇଛି । ପ୍ରତାପଗଡ଼ର ରାଜା ଅନ୍ତଃପୁରରେ ଯୋଉ collection (କଲେକସନ୍) ଥିଲା, ଯୋଉ specimen (ସ୍ପେସିମେନ୍) ଥିଲା, ତାକୁ ଦେଖି ବଡ଼ ବଡ଼ ରାଜା ମହାରାଜା ମାନେ ବି ଲଜ୍ଜିତ ହଉଥିଲେ ।

ମନ୍ଦିରା—ଆଉ ତମେବି ଭାବୁଛ, ଏଠି ସେଇମିତି ଗୋଟାଏ ହାରେମ୍ କରି ସେଇ ଲାଳସାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାକୁ ? କିନ୍ତୁ କୁମାର ସାହେବ, ଏଇଟା ପ୍ରତାପଗଡ଼ ନୁହେଁ, ଏଇଟା ହଉଛି ସ୍ୱାଧୀନତା ପରର ଗୋଟାଏ ଆଧୁନିକ ସହର ।

ବିକାଶ—ମନ୍ଦିରା ! ତୁମେ ଏ ବଂଶର ବୋହୁରାଣୀ । ଏ ବଂଶର କୌଣସି ବୋହୁ ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଚାଲିଚଳନ ଉପରେ କେବେ ଆକ୍ଷେପ କରିନାହାନ୍ତି ।

ମନ୍ଦିରା—ତୁମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ ମୁଁ ତୁମର ଦୟାରେ ଏ ଘରକୁ ବୋହୁରାଣୀ ହୋଇ ଆସିଛି ?

ବିକାଶ—ମନ୍ଦିରା !

ମନ୍ଦିରା—ମୁଁ ଏ ଘରକୁ କାହାରି ଦୟା ବା ଅନୁକମ୍ପାରେ ବୋହୁ ହୋଇ ଆସିନାହିଁ । ବରଂ ମୋର ଦାବୀ ଆଉ ଅଧିକାର ନେଇ

ମୁଁ ଏ ଘରର ବୋହୂ ହୋଇଛି । ରୂପାକାଣି ଭଳି ଟଙ୍କା ଦେଇ ତମେ ମୋର ବୋହୂପଣିଆକୁ କିଣିନାହଁ ।

ପ୍ରକାଶ—ଶୁଣ ମନ୍ଦିରା ! ତୁମେ ମୋର ପୌରୁଷ ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପ କରି କଥା କହୁଚ । ଏ ବଂଶର ଜାତକରେ କ୍ଷମାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ତମେ ଜାଣ, ମୁଁ ଭଲ ପାଇ ପ୍ରାଣ ଦେଇପାରେ; ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ପ୍ରାଣ ନେଇପାରେ ।

ମନ୍ଦିରା—କୁମାର ସାହେବ !

ପ୍ରକାଶ—ମୋ'ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରା ତମେ ମୋ'ଉପରେ ଗୁଡ଼ାଇଅ ! ତମର ଶାଢ଼ୀ, ଗହଣା ଏସବୁ ଯଦି ଦରକାର ହୁଏ, ତା'ହେଲେ ଗୁମାସ୍ତାକୁ ଡାକି order (ଅର୍ଡର) ଦିଅ । କିନ୍ତୁ ଖବରଦା'ର, ମୋ'ଇଚ୍ଛା ବା ପ୍ରାପ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱରଚୋଳି ନିଜର ସମ୍ମାନ ବା position (ପୋଜିସନ୍) ଉପରେ ଆଞ୍ଚ ଆଣନାହିଁ ।

ମନ୍ଦିରା—ତମର ବହୁନାରୀଆସକ୍ତ ପୁରୁଷମନ ମନ୍ଦିରାକୁ ପାଇ ଶାନ୍ତି ପାଇନାହିଁ । ତୁମେ ଚାହିଁଚ ଆହୁରି ଦେହ, ଅନେକ ଯୌବନ, ଆଉ ଅନ୍ତହୀନ କାମନାର ପରିତୃପ୍ତି ।

ପ୍ରକାଶ—କାରଣ, କାମନାର ଶେଷ ନାହିଁ, ଲାଳସାର ସମାପ୍ତି ନାହିଁ । ଅର୍ଥ ଦେଇ ଯଦି ନାରୀର ନାରୀତ୍ୱ କିଣିହୁଏ······

ମନ୍ଦିରା—ଅର୍ଥ ? ସେଇଟା ବୋଧହୁଏ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଆକର୍ଷଣ ? ଆଉ ଠିକ ତମପରିଭଳି ମୁଁ ଯଦି ପୁରୁଷର ପୌରୁଷ କିଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ?

ପ୍ରକାଶ—ମନ୍ଦିରା ! (ଚିତ୍କାର କରି)

ମନ୍ଦିରା—ମୁଁ ଜାଣେ, ତୁମେ କ୍ଷମା କରିପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ, ନାରୀର ବିଚ୍ୟୁତିକୁ କେବେ କୌଣସି ପୁରୁଷ କ୍ଷମା

କରିପାରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷର ବିକୃତିକୁ ନାରୀ ଯୁଗେ ଯୁଗେ କ୍ଷମା କରି ଆସିଛି ।

ବିକାଶ—ଓ ତୁମେ ତା'ହେଲେ ମୋ ମନର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ପରୀକ୍ଷା ? ନା, ପରୀକ୍ଷା ନୁହେଁ । ବରଂ ଯୁକ୍ତି ଛଳରେ ମୁଁ ତୁମକୁ ବୁଝେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି । କାରଣ ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀ । ଦେଖ ତୁମେ ଯାହା କରିବାକୁ ଯାଉଛ, ସେଥିରେ ଖାଲି ତୁମର ସର୍ବନାଶ ହେବନାହିଁ, ସର୍ବନାଶ ହେବ ମୋର, ଆମର, ଆଉ ଆମର ଆଗାମୀ ବଂଶଧରମାନଙ୍କର । ତେଣୁ ନିଜକୁ ସଂଯତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । (ଚାଲିଗଲେ)

ବିକାଶ—(ନନ୍ଦିନୀ ଯିବାଟାକୁ ଚାହିଁ ହସି ଉଠିଲେ) ହୁଁ ।

—ପରଦା

ନବମ ଦୃଶ୍ୟ

—ସଂଜୟର ଘର

[କୁଆଡ଼େ ଯେମିତି ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲା ସଂଜୟ—ନନ୍ଦିନୀ ତା'ଜାମାରେ ବୋତାମ ଲଗେଇ ଦେଉଥିଲା, ଦେଇସାରି ବେହେଲାଟିଆଣି ହାତରେ ଧରାଇ ଦେଇ]

ନନ୍ଦିନୀ—ଦେଖ, ଜଲ୍‌ଦି ଫେରିଆସିବ ।

ସଂଜୟ—ମୁଁ କ'ଣ ଡେରି କରି ଫେରୁଛି ?

ନନ୍ଦିନୀ—ଫେରୁନା ? ରାତି ଦଶଟା ଏ ପାଖକୁ ତ କେବେ ନୁହେ । ଆଉ ନାନାଙ୍କ ମିଜାଜ୍ ତ ଜାଣିଛ । ରାତି ଦଶଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେମିତି ମୁଁ ରହିବି ?

ସଂଜୟ—ବାଃରେ, ଇଏତ ଓଲଟା ଅଭିଯୋଗ ? ଜାଣିଚ ମୋର ବନ୍ଧୁମାନେ ମତେ ଆଜକାଲି home sick (ହୋମ୍‌ସିକ୍) ବୋଲି ଥଟ୍ଟା କରୁଚନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ) ଇସ୍ ଘରପଶା ନା ଆଉ କଣ୍ଟ ! ସକାଳ ଆଠରୁ ଗୁରିଟା, ପୁଣି ଛ'ଟାରୁ ରାତି ଦଶଟା । ସେଥିରେ ପୁଣି ତୁମେ ଘରପଶା ହେଲ ?

ସଂଜୟ—ମୋର ବନ୍ଧୁଙ୍କମାନଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଉଚ ତ ? ହଉ ଦିଅ । କିନ୍ତୁ ଦିନେ ସେଇ ବନ୍ଧୁମାନେ ତମକୁ ଭାରି ଅସୁବିଧାରେ ପକେଇଦେବେ । କହି ରଖୁଚି ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଅସୁବିଧା !!!

ସଂଜୟ—ହଁ, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟାଏ ଖାଇବା ପିଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇପାରିଲି ନାହିଁ କି'ନା !

ନନ୍ଦିନୀ—କରୁନା, କିଏ ମନା କରୁଚି ? କିନ୍ତୁ ଏ ବୁଲାବୁଲି ଛାଡ଼ ।

ସଂଜୟ—(ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ) ସେ ଲାଲଟପଲ ପାଦ ଦୁଇଟାର ମୋହ ମୋ'ଭଳି ଗୋଟାଏ ରାହିଚର ପ୍ରାଣୀକୁ ତ ବାନ୍ଧିଦେଲଣି । ସତରେ ନନ୍ଦିନୀ, ଏ ଗୋଡଟାକୁ ମୋର ବଡ଼ ଆଦର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ଏଇମିତି ଗୋଟାଏ ରାତିରେ ତମ ଭଳି ଗୋଟିଏ ରତ୍ନକୁ ମୁଁ ରାସ୍ତାକଡ଼ରୁ ପାଇଥିଲି ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ମୁହଁ ପୋଡି) ରତ୍ନ ନା ଆଉ କଣ୍ଟ ?

ସଂଜୟ—(ଘଡ଼ି ଦେଖି) ହେଇ ଦେଖିଲ, ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଗପୁ ଗପୁ କେତେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ! ବନ୍ଧୁମାନେ କ'ଣ ଖାଲି ମିଛଟାରେ······

ନନ୍ଦିନୀ—ଫେରି ସେଇକଥା ?

ସଂଜୟ—ନା, ଆଉ ନୁହେଁ । (ବାହାରିଗଲା ସଂଜୟ—ତା'
ଯିବା ବାଟକୁ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ନନ୍ଦିମା)

ନନ୍ଦିମା—ଜଲଦି ଫେରିଆସିବ । (ଫେରିପଡି ଘରକାମରେ ମନ ଦେଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଆସିଲା ୟାକୁବ୍—ହାତରେ ଫୁଲ ତୋଡ଼ା)

ୟାକୁବ୍—ରୂପାବାଈ !

ନନ୍ଦିମା—(ଚମକିପଡି) ୟାକୁବ୍ !!!

ୟାକୁବ୍—ମୁଁ ଆସିଲି ବାଈଜୀ; ତମର ଦୌଲତ ଦେଖିବାକୁ ।

(ଫୁଲତୋଡ଼ା ବଢ଼େଇଦେଲା)

ନନ୍ଦିମା—ଇଏ.....?

ୟାକୁବ୍—ତୋଫା, ବାଈଜୀ !

ନନ୍ଦିମା—ତୋଫା ! ନା, ନା, ୟାକୁବ୍ । ଏ ତୋଫା ନୁହେଁ; ସ୍ମୃତି । ସେଇ ପୁରୁଣା ଅତୀତର ପୁନରାବୃତ୍ତି ।

ୟାକୁବ୍—ବାଈଜୀ ?

ନନ୍ଦିମା—ତୁମେ ଫେରେଇନିଅ ୟାକୁବ୍ ! ରୂପାବାଈ ମରିଯାଇଛି । ଏଇ ତେଲ ଲୁଣ ସଂସାରର ମଧୁରତା, ଏଇ ସିନ୍ଦୂର ଆଉ ଓଢ଼ଣାର ଶୁଚି ଶୁଭ୍ର ସ୍ନିଗ୍ଧତା ତାକୁ ହତ୍ୟା କରିଛି । ଏ ଫୁଲ ତୋଡ଼ା ଦେଇ ତୁମେ ତାକୁ ଆଉ ବଞ୍ଚେଇ ଦିଅନାହିଁ ।

ୟାକୁବ୍—ତୁମେ କ'ଣ ଆମକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ?

ନନ୍ଦିମା—ହଁ ୟାକୁବ୍ ! ଅନ୍ତତଃ ସେଇ ଭୁଲିଯିବାଟାହିଁ ମତେ ଶାନ୍ତି ଦେବ ।

ୟାକୁବ—ଭୁଲିଯିବ ?

ନନ୍ଦିନୀ—(ସାମାନ୍ୟ ଉତ୍ତେଜନା ସହ) କାହିଁକି ଭୁଲିଯିବନି ? ତୁମମାନଙ୍କ ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଏ ଘରେ ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ? ତୁମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବା ଯୋଗୁଁ ଯଦି ସନ୍ଦେହର ସୂତ୍ରପାତ ହୁଏ ? ତେବେ ତୁମମାନଙ୍କର କ'ଣ ମୋଠୁଁ ଦୂରେଇଯିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ ?

ୟାକୁବ୍—ରୂପାବାଈ ? ? ?

ନନ୍ଦିନୀ—କୁହ ୟାକୁବ୍ ! ତୁମ ନିଜ ମନକୁ ଥରେ ପଚାର । ମୋ' ପାଇଁ ଯଦି ତୁମ ମନରେ ଟିକିଏ ଦେଲେ ଦରଦ ଥାଏ, ତେବେ ଥରକ ପାଇଁ ଭାବ । ତମେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ମୋର ମଙ୍ଗଳ ଚାହୁଁଚ, ନା ଲୋକଦେଖାଣିଆ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇବାକୁ ଆସିଚ ?

ୟାକୁବ—କିନ୍ତୁ ବିଜୟବାବୁ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ବିଜୟବାବୁ ? ?

ୟାକୁବ—ମୁଁ ସିନା ତମର କିଛି କରିପାରିନି । ହେଲେ ବିଜୟବାବୁ ତ ତମ ପାଇଁ ଅନେକ କିଛି କରିଚନ୍ତି । ତମକୁ ସେଇ ପ୍ରଥମେ ଆଜି ପାର ନୂଆ ଜିନ୍ଦଗୀର ରାସ୍ତା ଦେଖାଇଚନ୍ତି । ଆଜି ସେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଚନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିନୀ—କାହିଁକି ?

ୟାକୁବ—ତାଙ୍କର ହାତ ତିଆରି ମଣିଷଟିର ଘରଦୁଆର ଦେଖିବାକୁ......

ନନ୍ଦିନୀ—(ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ) ତାଙ୍କୁ ଚାଲିଯିବାକୁ କୁହ ୟାକୁବ୍ ! ସେ ଫେରିଯା'ନ୍ତୁ । ରୂପାର ଭୂମିକା ନନ୍ଦିନୀର ପାରିବାରିକ ଜୀବନକୁ କଳଙ୍କିତ ନ କରୁ ।

(ଏତିକିବେଳେ ବିଜୟ ଆସିଚନ୍ତି)

ବିଜୟ—ସେଇଆହ୍ଣି ହବ ନନ୍ଦିମା ! ଠିକ୍ ସେଇଆ ହବ ।

ନନ୍ଦିମା—ବିଜୟବାବୁ !

ବିଜୟ—ହଁ ନନ୍ଦିମା ! ରୂପା ମରିଯାଇଛି ।

ନନ୍ଦିମା—କିଏ କହିଲା ରୂପା ମରିଛି ? ରୂପାବାଈ ଯେ ମରିନି, ତା'ର ପ୍ରମାଣ କ'ଣ ସ୍ୱାକ୍ଷୁର୍ ନୁହେଁ ? ଆପଣ, ରୂପଲାଲ, ଯମୁନା ବାଈ, ଭୂଷଣ ଏମାନେ କ'ଣ ଜୀବିତ ରୂପାବାଈର ଜୀବନ୍ତ ଦର୍ଶକ ନୁହନ୍ତି ?

ବିଜୟ—ଆମେମାନେ ତମ ଜୀବନରୁ ଦୂରେଇଯିବୁ । କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦିମା, ତମେ ନିଜେ କ'ଣ ତମର ଅତୀତଟାକୁ ଭୁଲିଯିବ ? ଯାଇ-ପାରିବ ?

ନନ୍ଦିମା—ବିଜୟବାବୁ ! ଆପଣ କ'ଣ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କରି-ପାରିବେ ନାହିଁ ?

ବିଜୟ—ତମମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଲେଖିବି ନନ୍ଦିମା ! ଲେଖିବି—ପ୍ରସ୍ତରୀଭୂତ ଅନ୍ଧକାରର granite (ଗ୍ରାନାଇଟ୍) ଶିଳା ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡ ପିଟି ପିଟି, ଦଳେ ଅଧଃପତିତ ନାରୀ ଅହରହ ଟିକିଏ ଆଲୁଅ ପାଇଁ ଚିତ୍କାର କରନ୍ତି । ପାପର ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ବେଦୀ ଉପରେ ଦଳେ ପୁରୁଷଙ୍କର କାମନା ଆଉ ବୁଭୁକ୍ଷା ପାଖରେ ନିଜ ଦେହକୁ ଭୋଗ ଲଗାନ୍ତି । ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ତୁମେ, କେବଳ ତୁମେ ଅନ୍ଧକାରର କଠିନତାକୁ ଭେଦ କରି ଆଲୋକର ବଳୟ ଭିତରକୁ ଆସି-ପାରିଛ । ମୁଁ ଲେଖିବି ନନ୍ଦିମା, ନିଶ୍ଚୟ ଲେଖିବି ।

ନନ୍ଦିମା—ମୋ' ବୁଝିବାରେ କିଛି ଫାଙ୍କି ନାହିଁ । ଗଲତି ନାହିଁ । ତଥାପି ତ ମୁଁ ସନ୍ଦେହମୁକ୍ତ ନୁହେଁ !

(ଏତିକିବେଳେ ବିନ୍ଦୁ ଆସିଛି)

ବନ୍ଧୁ—ନନ୍ଦିମା !

ନନ୍ଦିମା—(ଚମକିପଡ଼ି) ନାମା ! !

ବନ୍ଧୁ—ଏମାନେ ଫେର୍ ଆସିଛନ୍ତି ? ଏମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତୋ'ର କ'ଣ ଏତେ କାମ ଥାଏ । ମୁଁ ବୁଝିପାରେନା ।

ନନ୍ଦିମା—ଏମାନେ ମୋର ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ, ନାମା !

ବନ୍ଧୁ—(ବିଦ୍ରୁପକରି) ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ ! ପାଞ୍ଚ ପଚିଶ ଦେଇ ପକଉ-ଥିବେ ।

ନନ୍ଦିମା—ନାମା !

ବନ୍ଧୁ—ତୋ'ର ପାଇଁ ତ ଏ ଖଞ୍ଜା'କୁ ଆସିବା ମୁଁ ଛାଡ଼ିଦେଲି । ଆଜି ସେଇ ସୁବିଧା ପାଇ......

ନନ୍ଦିମା—ନାମା ! ନାମା, ତୁମେ ବନ୍ଦ କର ।

ବନ୍ଧୁ—କି ? କାହିଁକି ବନ୍ଦ କରିବି ? ମୁଁ କ'ଣ କିଛି ଦେଖିପାରୁ-ନାହିଁ ? ସଂଜୁ ବାହାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଥିବ କି ନାହିଁ, ଲାଗିଯିବ ଯିବାଆସିବା ପାଳି । କିଏ ତୋ'ର ବନ୍ଧୁ, କିଏ ତୋ'ର ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ !

ନନ୍ଦିମା—ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏଥର ମନା କରିଦେବି ।

ବନ୍ଧୁ—ମନା କରିଦବୁ କାହିଁକି ? ଆସନ୍ତୁ ସେମାନେ, ଆସନ୍ତୁ । ମୋର କ'ଣ ଯାଉଛି ? ହେଲେ, ଏ ଘରର ଗୋଟାଏ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅଛି, ଇଜ୍ଜତ ଅଛି ।

ନନ୍ଦିମା—ମୁଁ କଥା ଦେଉଛି ନାମା, ସେ ଇଜ୍ଜତ କେବେ ତଳେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ବିଶ୍ୱାସ କର । ଏସବୁ ଆଉ କେବେ ହେବ ନାହିଁ ।

ବନ୍ଧୁ—ହଉ, ନ ହଉ, ମୋର କହିବାର କଥା, ମୁଁ କହିଦେଲି । ତେଣିକି ତୋ'ର ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତୁ ସେଇଆ କର ।

(ଚାଲିଗଲେ)

ନନ୍ଦିନୀ—(ବ୍ୟଥିତ କଣ୍ଠରେ) ଶୁଣିଲ ୟାକୁବ୍ ! ଶୁଣିଲେ ବିଜୟବାବୁ, ମୋର ପରିସ୍ଥିତି ଆଜି କ'ଣ ?

ୟାକୁବ—ତମ ବେଇଜ୍ଜତ ପରେ ବି......

ନନ୍ଦିନୀ—ଚୁପ୍ କର ୟାକୁବ୍ ! ଚୁପ୍ କର । ମୁଁ ଯୋଉ ସମ୍ମାନ ପାଇଛି, ସେ ସମ୍ମାନ ତୁଳନାରେ ଏ ଅପମାନ କିଛି ନୁହେଁ । ରୂପାବାଈର ମଥାରେ ସିନ୍ଦୂର କ'ଣ ତା' ଜୀବନର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ସମ୍ମାନ ନୁହେଁ ବିଜୟବାବୁ ? (କଥା ବଦଳାଇ) ତୁମେ ଯାଅ ୟାକୁବ୍ ! ଏଠିକି ଆଉ କେବେ ଆସିବ ନାହିଁ ।

ୟାକୁବ—ନା, ରୂପାବାଈ ! ମୁଁ ଆଉ କେବେ ଏଠିକି ଆସିବି ନାହିଁ । (ଯାଉ ଯାଉ ଫେରି) ୟାକୁବକୁ ମନେ ରଖିବ ରୂପା ! କେବେ ଯଦି ତମ ଜିନ୍ଦଗୀରେ ଅନ୍ଧାର ଆସେ, ତେବେ ଥରକ ପାଇଁ ହେଲେ ୟାକୁବକୁ ମନେ ପକାଇବ । ତମ ଜିନ୍ଦଗୀର ଆବାଦ ପାଇଁ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଖୁଦାଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଆ ମାଗିବି ରୂପାବାଈ ! (ଚାଲିଗଲା ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ)

ବିଜୟ—ଗୋଟାଏ ସୁନାର ମନକୁ ତମେ ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ଆଘାତ କଲ ନନ୍ଦିନୀ ! ତମେ ଭୁଲ କଲ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ମୋ ଜୀବନର ଏ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ମୁଁ ଯେ କୌଣସି ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ବିଜୟ ବାବୁ ! ଆପଣ ଆଉ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ କାହିଁକି ? ଯା'ନ୍ତୁ ।

ବିଜୟ—ହଁ ଯିବି । ନନ୍ଦିନୀ ଜୀବନରେ ୟାକୁବ୍ ଆଉ ବିଜୟର ଭୂମିକା ବୋଧହୁଏ ଶେଷ ହୋଇଛି । ତୁମେ ସୁଖୀ ହୁଅ ନନ୍ଦିନୀ ! ତମର ଏ ତପସ୍ୟା ସଫଳ ହଉ । (ବିଜୟବାବୁ ଚାଲିଗଲେ । ନନ୍ଦିନୀ ସେଇଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା, ଏତିକି ବେଳେ ଆସିଛନ୍ତି ବିନ୍ଦୁ)

ବନ୍ଦ୍—ସେମାନେ ତା'ହେଲେ ଗଲେ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ହଁ ନାନା, ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସବୁଦିନ ଲାଗି ଏଠୁ ତଡ଼ିଦେଇଛି ।

ବନ୍ଦ୍—ହଉ । ତୁ ଦୁଆର ଦେ । ମୁଁ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଉଛି । (ବନ୍ଦ୍ ଚାଲିଗଲେ ବାହାରକୁ, ନନ୍ଦିନୀ ଦରଜା ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଆସି ପୁଣି ଘରକାମରେ ଲାଗିଗଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦରଜା ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ହେଲା)

ନନ୍ଦିନୀ—କେହି ନାହାନ୍ତି ! ଆପଣ ଫେରିଯା'ନ୍ତୁ ।

ସଂଜୟ—(ବାହାରୁ) ମୁଁ ନନ୍ଦିନୀ ! କବାଟ ଖୋଲ । (ସଂଜୟ ପାଟି ଜାଣି ଦରଜା ଖୋଲିବାକୁ ଗଲା ଏବଂ ଖୋଲି ଦେଇ ଚାଲିଆସିଲା । ପଛେ ପଛେ ସଂଜୟ ଆସିଛି ।)

ସଂଜୟ—ଯାଉ ଯାଉ ମୋର ଜଣେ ବହୁତ ଦିନର ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହେଇଗଲା । ମତେ ଭାରି ଜିଦ୍ କଲା, ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଟିକିଏ ଦେଖା କରେଇଦବାକୁ । ଡାକି ଆଣିଲି । ବୁଝିଲ, ରଜାପୁଅ । ଏକାବେଳେକେ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ରାଜ-ରକ୍ତ । (ବାହାରକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି) ଆରେ, ବାହାରେ ଠିଆ ହେଇ ରହିଲୁ କାହିଁକି ? ଭିତରକୁ ଆ । (ବିକାଶ ଆସିଲେ) ଇଏ ହେଉଚନ୍ତି ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ନନ୍ଦିନୀ ।

ବିକାଶ—ନମସ୍କାର ।

ନନ୍ଦିନୀ—(ବୁଲିପଡ଼ି ନମସ୍କାର କରିବାକୁ ଯାଇ ସ୍ତବ୍ଧ ହେଇ ଠିଆ ହେଇଗଲା । ଭୟ ଏବଂ ଆଶଙ୍କାରେ ମୁହଁ ତା'ର ବିବର୍ଣ୍ଣ ହେଇଗଲା)

ବିକାଶ—ନାଆଁ ଟା କ'ଣ କହିଲୁ ସଂଜୟ ? ନନ୍ଦିନୀ ?

ସଂଜୟ—ହଁ ନନ୍ଦିନୀ । କାହିଁକି ? ନାଆଁ ନେଇ ତୋର ସନ୍ଦେହ ହଉଚି ନା କ'ଣ ?

ପ୍ରକାଶ—ହଁ, ସନ୍ଦେହ ହଉଚି । ତେବେ ସେଇଟା ଭୁଲ ବି ହୋଇ-ପାରେ ।

ସଂଜୟ—ପ୍ରକାଶ !

ପ୍ରକାଶ—ନା, ସେଇଟା ବୋଧହୁଏ ମୋ' ମନର ଭ୍ରମ । ଏକା ରୂପ, ସମାନ ରଙ୍ଗ, ସମାନ ଉଚ୍ଚତା ଥାଇ ଦୁଇଟା ଝିଅ ମିଳିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସଂଜୟ—ତୁ କ'ଣ କହୁଚୁ ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।

ପ୍ରକାଶ—ଏ ସହରର ନାମଜାଦା ବାଈଜୀ ଯମୁନାବାଈର ଝିଅ ରୂପାବାଈ ବୋଲି ମୁଁ ଆଜ ଗୋଟାଏ ଝିଅକୁ ଜାଣେ ସଂଜୟ ! ଦେଖିବାକୁ ସେ ଠିକ୍ ତୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଭଳି । ନନ୍ଦିନୀ ସହ୍ୟ ନ ପାରି କାନରେ ହାତ ଦେଇ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ସଂଜୟ—ପ୍ରକାଶ !

ପ୍ରକାଶ—ଆରେ, ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିନାହିଁ, ସେଇଟା ମୋର ମନର ଭୁଲ ବୋଲି ?

ସଂଜୟ—(ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି) ଭୁଲ ନୁହେଁ ପ୍ରକାଶ ! ତୁ ଯାହା ଭାବୁଚୁ ତା' ଠିକ୍ । ନନ୍ଦିନୀ ହଉଚି ତୋ'ର ସେଇ ଦେଖିଥିବା ରୂପାବାଈ ।

ପ୍ରକାଶ—(ବିସ୍ମିତ ହୋଇ) Is it (ଇଜ୍ ଇଟ୍) ? ଆରେ ବାଃ ଇଏ ତ ଦେଖୁଚି ଚମତ୍କାର ଗୋଟାଏ ଉପନ୍ୟାସ । Red light street (ରେଡ୍ ଲାଇଟ୍ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍)ର ଗୋଟାଏ ପତିତା, ବନ୍ଧୁ ସଂଜୟର କୁଳବଧୂ : Splendid (ସ୍ପ୍ଲେନ୍‌ଡିଡ୍) ! କିନ୍ତୁ

ରୋଜଗାର ତ ତା'ର କମ୍ ନ ଥିଲା ସଂଜୟ ! ଏମିତି running business (ରନିଂ ବିଜିନେସ୍) ଛାଡ଼ି ହଠାତ୍...

ସଂଜୟ—ତୁ ଭୁଲ କହୁଚୁ ବିକାଶ ? ତା'ର କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ନ ଥିଲା । ପ୍ରଥମ ରାତିରୁହିଁ ଯେଉଁ ଗ୍ଲାନି ତାକୁ ଅନ୍ଧାର ଗଳିରୁ ଟାଣି ଆଣି ଆଲୋକିତ ରାଜପଥ ଉପରେ ଛାଡିଦେଇଗଲା । ସେତିକିବେଳେ ମୁଁ ତା'ର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲି । ସେ ଅନାଘ୍ରାଣ, ପବିତ୍ର । କୀଟଦଷ୍ଟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଚି ।

ବିକାଶ—What (ହ୍ୱାଟ୍) ? ଆରେ, ତୁ କ'ଣ କହୁଚୁ ? ତତେ ଏ ଭୁଲ ଖବର କିଏ ଦେଲା ? ଶେଠ୍ ବନଓ୍ୱାରୀଲାଲ ମାଧୋପ୍ରସାଦ ଦେଉଥିଲେ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା । ଗୋଟାଏ ଆସର ପାଇଁ ମୁଁ ନିଜେ ତାକୁ ଦେଇଚି ହଜାରେ ଟଙ୍କା ।

ସଞ୍ଜୟ—ବିକାଶ ! !

ବିକାଶ—କଥାଟାକୁ ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନୁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ନା, ନିରମା ନିଜେ ମତେ ତା' ଜୀବନର ଇତିହାସ କହିଚି । ସେ କେବେ ମିଛ କହିପାରେ ନା ।

ବିକାଶ—(ହସି) ସଂଜୟ ! ତୁ ନିହାତି ବୋକା । ସରଳ ସୁନ୍ଦର ମୁହଁ, ଆଉ ଛଳ ଛଳ ଆଖି ତା'ର ସବୁ କଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ତତେ ବାଧ୍ୟ କରିଚି ।

ସଞ୍ଜୟ—ବିକାଶ ! ତୁ, ତୁ ଏଠୁ ଚାଲିଯା—

ବିକାଶ—ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି । କିନ୍ତୁ ସଂଜୟ, ମୋ'କଥା ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କର । ସେ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ନାଡି ନକ୍ଷତ୍ର ମତେ ଜଣା । ରୂପାବାଈର କଥା ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ ? ତେବେ ମୁଁ ଏତିକି କହିବି, ତୁ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଆଦର୍ଶ ଦେଖେଇଗଲୁ ।

ସଞ୍ଜୟ—ଓଃ, ବିକାଶ ।

ବିକାଶ—ମୋର ଏ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ମନ ବି ଦିନେ ରୂପାର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଗୃହିଥିଲା । ଶେଠ୍ ଦିନଓ୍ୱାଲାଲ ବି ତାଙ୍କୁ ନଜର କରିବାକୁ ଗୃହିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତୁ ଯୋଉ ସମ୍ମାନ ଦେଇଚୁ, ସେ ସମ୍ମାନ ଆମେ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଦେଇପାରିଥାନ୍ତୁ ?

ସଂଜୟ – ବିକାଶ, Please (ପ୍ଲିଜ୍) ତୁ ଏଠୁ ଗୃଲିଯା—

ବିକାଶ—ତୋ' ସ୍ତ୍ରୀ ନନ୍ଦିନୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ପଗ୍ଚରିବୁ ସଂଜୟ ! ପ୍ରାକୃତ, ବିଜୟ—ଏମାନେ ଆଉ ତା'ପାଖକୁ ଆସୁଚନ୍ତି କି ନାହିଁ ?

ସଂଜୟ—ମିଛ କଥା !

ବିକାଶ—ମୋର କିନ୍ତୁ ମନେ ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଭୁଲି ପାରି-ନ ଥିବ । ପ୍ରଥମ ଦିନର ପ୍ୟାର ଦୋସ୍ତମାନଙ୍କୁ ମଣିଷ କ'ଣ ସହଜରେ ଭୁଲିପାରେ ?

ସଂଜୟ—ଓଃ, ବିକାଶ ! Please (ପ୍ଲିଜ୍) ଏଗୁଡ଼ାକ ସବୁ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁନାହିଁ । No, this can never be (ନୋ, ଦିସ୍ କ୍ୟାନ୍ ନେଭର୍ ବି) ।

(ଏତିକିବେଳେ ବିନ୍ଦୁ ଆସିଚି ବାହାରୁ)

ବିନ୍ଦୁ—ତୁ ଏକଥା ବିଶ୍ୱାସ ନ କରି ପାରୁ । ହେଲେ ମୁଁ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଚି । ସେମାନେ ଆସନ୍ତି ।

ସଂଜୟ—ନାନା !!!

ବିନ୍ଦୁ—ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କର ବା ନ କର ! ହେଲେ ମୁଁ ନିଜେ ଯାହା ଦେଖିଚି ସେଇକଥା କହିଲି ।

ବିକାଶ—ନାନା, ଆପଣ ମୋଟେ ମିଛ କହୁନାହାନ୍ତି । ମଣିଷର ସ୍ୱଭାବ କ'ଣ ସହଜେ ଗ୍ଛଡ଼େ ?

ସଂଜୟ—ବିକାଶ, ତୁ ଯା—ଦୟା କରି ଯା—

ବିକାଶ—ଦେଖ୍, ତୁ ମୋର ବନ୍ଧୁ । ରୂପାବାଈଙ୍କୁ ତୁ ସାମାଜିକ ସମ୍ମାନ ଦେଉଛୁ, ସେ ତ ଆନନ୍ଦର କଥା । କିନ୍ତୁ ତା'ସଙ୍ଗରେ ତୋ' ନିଜ ସାମାଜିକ ସମ୍ମାନଟାକୁ ହରେଇ ନ ଦେ ସେମିତି । ଆଚ୍ଛା, ନାନି, ମୁଁ ଆସୁଚି ତା'ହେଲେ । (ବିକାଶ ଚାଲିଗଲେ)

ବିନ୍ଦୁ—ଏ କଥା ଉଠେ ମୁଁ ଅନେକ ଆଗରୁ କହିବି ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହିପାରିନାହିଁ । କାରଣ, ତୁ' ହୁଏତ ଭାବିଥା'ନ୍ତୁ, ମୁଁ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନ ବୋଲି, ତା' ନାଆଁରେ ଗୁଡ଼ାଏ ମିଛ ସତ କରି କହୁଚି । ହେଲେ ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କର, ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖିଚି ।

ସଂଜୟ—ନାନି ! ନାନି, ତୁ ଏଠୁ ଯା—ମତେ ଟିକିଏ ଏକା ରହିବାକୁ ଦେ ।

ବିନ୍ଦୁ—ବେଶ୍ । (ଚାଲିଗଲା ବିନ୍ଦୁ, କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ନନ୍ଦିନୀ ଆସିଚି)

ସଂଜୟ—(ନନ୍ଦିନୀକୁ ଚାହିଁ) ତୁମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏଠି ସେମାନେ ଯାହା କହିଗଲେ ସେସବୁ କ'ଣ ସତ ?

ନନ୍ଦିନୀ—(କିଛି ନ କହି ତଳକୁ ମୁହଁ କଲା)

ସଂଜୟ—କୁହ—କ'ଣ ସତ ? କୁହ ନନ୍ଦିନୀ । (କିଛି ଉତ୍ତର ନ ପାଇ ଥରେ ମିଛ ବୋଲି କୁହ । ନ ହେଲେ ମୁଁ ପାଗଳ ହେଇଯିବି । ହଁ, ମୁଁ ପାଗଳ ହେଇଯିବି ।

ନନ୍ଦିନୀ—ମୋର ପରିଚୟ ତ ମୁଁ ତୁମକୁ କେବେ ଲୁଚେଇ ନାହିଁ ।

ସଂଜୟ—କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯୋଉ କୁତ୍ସା ରଟନା କରିଗଲେ·····?

ନନ୍ଦିନୀ—(ନୀରବ)

ସଂଜୟ—କୁହ ନନ୍ଦିନୀ ! ବିକାଶକୁ ତୁମେ ଆଗରୁ ଚିହ୍ନିଥିଲ ? ସେ ତୁମର ଗ୍ରାହକ ଥିଲା ?

ନନ୍ଦିନୀ—(ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା) ନା ।

ସଞ୍ଜୟ—ତା'ହେଲେ···ତୁମକୁ ସେ କେମିତି ଚହ୍ନିଲ ? ୟାକୁବ୍, ବିଜୟ—ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତୁମର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ? ସେମାନେ କାହିଁକି ଏଠିକି ଆସନ୍ତି ? କୁହ । ଉତ୍ତର ଦିଅ ନନ୍ଦିନୀ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ସେମାନେ ମୋର ବନ୍ଧୁ—ମୋର ହିତାକାଂକ୍ଷୀ ।

ସଞ୍ଜୟ—ମିଛ, ମିଛ ନନ୍ଦିନୀ ! ସେମାନେ···ସେମାନେ···ତୁମର···

ନନ୍ଦିନୀ—ହଁ, କୁହ । ଅଟକିଗଲ କାହିଁକି ? ଏତେ ଜଲଦି ତୁମର ମୁଖ ଖୋଲିଗଲା ?

ସଞ୍ଜୟ—ନନ୍ଦିନୀ !

ନନ୍ଦିନୀ—ଅଯଥା ସନ୍ଦେହରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବ ବୋଲି ତୁମକୁ ମୋର ପରିଚୟ ପ୍ରଥମ ଦିନରୁ କହିଦେଇଛି । ତଥାପି ତୁମର ସନ୍ଦେହ ଗଲାନାହିଁ ? ତା'ହେଲେ ମୁଁ କ'ଣ ଭାବିବି, ଏଇ କୁମାର ସାହେବ ଆଉ ଶେଠ୍‌ଜୀଙ୍କ ଭଳି ତମେବି ମୋର ଏ ଦେହଟାକୁ ଲୋଡ଼ିଥିଲ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଚୁପ୍ କର । ଚୁପ କର ନନ୍ଦିନୀ ।

ନନ୍ଦିନୀ—କାହିଁକି ଚୁପ୍ କରିବି ? ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ମୁଁ ଚୁପ କରି ଆସିଛି । ଏ ସଂସାରଟାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ ମୋର ନିଜକୁ ବଳିଦେଇଛି । ତଥାପି ତୁମେମାନେ କେହି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହ । ତୁମେମାନେ ସେଇ ପୁରୁଷ, ଯିଏ ନାରୀର ଦେହଟା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ ।

ସଂଜୟ—ମୁଁ କିଛି ଶୁଣିପାରିବି ନାହିଁ ନନ୍ଦିନୀ ! ମୋର ଆଶା, ମୋର ଆକାଂକ୍ଷା·········

ନନ୍ଦିନୀ—ମୁଁ ତ ତାକୁ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହିଁ । ବରଂ ତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇଆସିଛି ।

ସଂଜୟ—ସମ୍ମାନ ଦେଇଆସିଚ ? ସେ ସମ୍ମାନର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ଏଇୟା ? ତୁମକୁ ନେଇ କେତେ ଉଚ୍ଚ କଳ୍ପନା ମୁଁ କରିଥିଲି ନନ୍ଦିନୀ । ପଙ୍କରୁ ତୁମେ ଆସିଲେ ବି ତୁମକୁ ମୁଁ ପଙ୍କଜର ସମ୍ମାନ ଦେଇଥିଲି । ଅଥଚ ତୁମେ ସେୟା କ'ଣ କଲ ? ମୋର ସରଳ ମନ ସାଙ୍ଗରେ ତମେ ବି ଶେଷକୁ ଛଳନାର ଖେଳ ଖେଳିଗଲ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ମୁଁ ଖେଳିନି । ତୁମେ ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର । ତୁମ ପାଖରେ ମୁଁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଛଳନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ନାହିଁ । କୁମାର ସନ୍ଦେହର ନାଗିଲଲସା ମନହିଁ ତୁମକୁ ବିଷାକ୍ତ କରିଦେଇଚି ।

ସଂଜୟ—କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ଯେମିତି ତୁମ କଥାକୁ ସରଳ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଯାଇଥିଲି, ଆଜି ତ କାହିଁ ସେମିତି ଗ୍ରହଣ କରି-ପାରୁନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ତଥାପି ତୁମେ ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର ।

ସଂଜୟ—ନା, ମୁଁ କିଛି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁନାହିଁ । କିଛି ଅବିଶ୍ୱାସ ବି କରିପାରୁନାହିଁ । (ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ନନ୍ଦିନୀ—ନା, ନା, ତୁମେ ମତେ ସନ୍ଦେହ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଶୁଣ, ଶୁଣୁଚ ?

(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଖଟଉପରେ ଢଳିପଡ଼ିଲେ)

—ପରଦା

ଉତ୍କଳ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ

ଦଶମ ଦୃଶ୍ୟ

—ବିକାଶଙ୍କ ଅଳିନ୍ଦ

[ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସୁଚନ୍ତି ବିକାଶ, ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଚନ୍ତି ବିଜୟ]

ବିକାଶ—(ହସି) କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ବିଜୟବାବୁ ? ମୁଁ ଦାୟୀ ?

ବିଜୟ—ହଁ, ହଁ, ଆପଣ ଦାୟୀ ।

ବିକାଶ—ବିଜୟବାବୁ ! ମୁଁ ବିକାଶ ନାରାୟଣ ସିଂହ । ଏଇଟା ମୋ'ଘର । ଆଜି ଆପଣ ନିହାତି ଦୁର୍ବଳ, ଜଣେ ସାହିତ୍ୟିକ ।

ବିଜୟ—କୁମାର ସାହେବ !

ବିକାଶ—ଦେଖନ୍ତୁ । ଏସବୁ ଯୁକ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ ସାଜେନାହିଁ । କହି-ପାରିବେ, ରୂପାବାଈ ଭଳି ଗୋଟାଏ ପତିତା ଝିଅ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ଏତେ ଦରଦ ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠୁଚି କାହିଁକି ?

ବିଜୟ—ସେ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିନି କୁମାର ସାହେବ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏ କ'ଣ କଲେ ? ଗୋଟାଏ ଝିଅର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଆପଣ ଟିକିଏ ହେଲେ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କଲେ ନାହିଁ ?

ବିକାଶ—(ହସି) ବିଜୟବାବୁ ! ରାଜାସାହେବ ଇନ୍ଦ୍ରନାରାୟଣ ସିଂହଙ୍କର ଏଇଟା ହଉଚି ସହରର ପ୍ରମୋଦ ଭବନ । ଏଇ କୋଠା ଭିତରେ ଗୋଟାଏ କକ୍ଷ ଅଛି, ଯାହାର ନାଆଁ ହଉଚି "ରଙ୍ଗ ମହଲ" । ରାଜତ୍ୱ ଚାଲିଯାଇଚି, ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଚି । ରଙ୍ଗ ମହଲର ରଙ୍ଗ ବି ମଳିନ ପଡିଯାଇଚି । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେଇ କକ୍ଷ ଭିତରକୁ ଯା'ନ୍ତୁ । ଏବେବି ଆପଣଙ୍କ ରକ୍ତ

ଗର୍ଜ୍ଜନ ହୋଇଉଠିବ । ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧାରରେ ରକ୍ତମାଂସର ସ୍ୱାଦ ପାଇବା ପାଇଁ ଆପଣ ଲାଳସୀ ହୋଇଉଠିବେ ।

ବିଜୟ—ଆପଣଙ୍କ ମହଲର ଇତିହାସ ବା ବଂଶର ସୁଗୁଣ ଶୁଣିବାକୁ ମୁଁ ଆସିନାହିଁ କୁମାର ସାହେବ । ନନ୍ଦିନୀର ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଭିତରକୁ ହଠାତ୍ ପଶି ଆସି, ଆପଣ ଯୋଉ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ସୃଷ୍ଟି କରିଚନ୍ତି, ତା'ର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଆସିଚି ।

ବିକାଶ—ନନ୍ଦିନୀ କିଏ ?

ବିଜୟ—ନ ଜାଣିଥିବାର ଛଳନା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କୁମାର ସାହେବ । ସେଦିନ ତା'ଘର ଭିତରେ ପଶି ଆପଣ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ସନ୍ଦେହର ପାଚେରି ଠିଆ କରେଇଚନ୍ତି । କୁହନ୍ତୁ ? ଆପଣ କି ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଲେ ?

ବିକାଶ—ନନ୍ଦିନୀର ଜୀବନକୁ ସୁନ୍ଦର ଆଉ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ କରିବାକୁ ଆପଣ ଯୋଉ ଚେଷ୍ଟା ଚଳେଇଚନ୍ତି, ସେଥିରେ ଆପଣଙ୍କର ବା କି ସ୍ୱାର୍ଥସିଦ୍ଧି ହଉଚି କହିପାରିବେ ?

ବିଜୟ—କୁମାର ସାହେବ !

ବିକାଶ—(ହସି) ବୁଝିଲେ ବିଜୟବାବୁ ! ନନ୍ଦିନୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ବୃତ୍ତ ଭିତରେ ଥିବା ରୂପାକାଶର ମୋହମୟୀ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବାପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ କିଛି ନା କିଛି ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ତା'ପାଖକୁ ଯାଉଚୁ । ଆପଣ, ମୁଁ, ସଂଜୟ, ୟାକୁବ୍, ଶେଠଜୀ, କେହି ଯା'ଭିତରୁ ବାଦ ଯାଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ନିଜ କଥାହିଁ କୁହନ୍ତୁ କୁମାର ସାହେବ । ମତେ ବା ୟାକୁବ୍‌କୁ ବାଦ୍ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିକାଶ—କିନ୍ତୁ ଆପଣମାନଙ୍କ ଯିବାଆସି ତ ସେ ଘରେ ସନ୍ଦେହର ଝଡ଼ ଉଠିଚି । ସେ କଥା କ'ଣ ଆପଣ ଅସ୍ୱୀକାର କରି-ପାରିବେ ?

ବିଜୟ—ଇସ୍, କି ନୀଚ ମନେ ବୃତ୍ତି ଆପଣଙ୍କର ! ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହର ମଞ୍ଜି ବୁଣିଦବାକୁ ଆପଣ ଟିକିଏ ହେଲେ ଶଙ୍କେଇଲେ ନାହିଁ ? ଆପଣ ନିଜେ ବିବାହିତ ନାଁ ?

ବିକାଶ—କ'ଣ କରିବ ! ବିଜୟବାବୁ, ଏ ବଂଶର ରକ୍ତ ମତେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ କରିଚି । ଆଜି ତା'ସାଙ୍ଗକୁ ଅଛି ପ୍ରଚୁର ଟଙ୍କା, ଅଳସ, ଅବସର । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଶୁଣିଚି, ସାହିତ୍ୟିକମାନେ କାଳେ ଭାରି ନାରୀପ୍ରବଣ । ଇତିହାସରେତ ତା'ର ନଜିରର ଅଭାବ ନାହିଁ । କବି କାଳିଦାସ, ଚଣ୍ଡିଦାସଙ୍କଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଓମର ଖୈୟାମ୍, ବାଇରନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ......

ବିଜୟ—For heaven's shake (ଫର୍ ହେଭେନସ୍ ସେକ୍) କୁମାର ସାହେବ ।

ବିକାଶ—(ହସି) ଭୟ କରୁଚନ୍ତି କାହିଁକି ? ମୁଁ ଯୋଉଟାକୁ ଗୌରବ ବୋଲି ଭାବୁଚି, ତାକୁ ନେଇ ଆପଣଙ୍କର ଏ ଲଜ୍ଜା ବା କାହିଁକି ? ମୁଁ ଅମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଏ କାମ କରୁଚି । ବରଂ ଆପଣ ମତେ ଏଥିପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କଥା ।

ବିଜୟ—ସାହାଯ୍ୟ ! !

ବିକାଶ—ନନ୍ଦିନୀ ତା'ର ବୋହୂପଣିଆର ଓଢ଼ଣା ଖୋଲି ରୂପା-ବାଈର ଘାଗରା ପିନ୍ଧିଲେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନୋରଞ୍ଜନ କରିପାରିବ ବିଜୟବାବୁ !

ବିଜୟ—(ଚିତ୍କାର କରି) କୁମାର ସାହେବ ! (ଏତିକିବେଳେ ଭୂଷଣ ଆସିଲା, ଡାକଚି ମଧ୍ୟ)

ଭୂଷଣ—(ବାହାରୁ) ହଜୁର !

ବିକାଶ—ଭିତରକୁ ଆସ ଭୂଷଣ । ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସନ୍ତୁ ବିଜୟବାବୁ ।

ବିଜୟ—ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଚି କୁମାର ସାହେବ, ନନ୍ଦମାର ଜୀବନଟାକୁ ନେଇ ଆପଣ ଆଉ କାମନାର ଜୁଆ ଖେଳନ୍ତୁ ନାହିଁ । (ଟିକଏ ରହି) ଆଶା କରେଁ, ମୋ ଅନୁରୋଧଟା ଥରେ ଚିନ୍ତା କରି ଦେଖିବେ । (ଭୂଷଣ ଆସିଚି)

ବିକାଶ—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆସିବାପାଇଁ କହିଲି ନା ? (ବିଜୟ ଆଉ କିଛି ନ କହି ତ୍ତୁନ ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ)

ଭୂଷଣ—(ବିଜୟ ଯିବାବାଟକୁ ଚାହିଁ) ଥରେ ଧୂଲେଇ କରିଦେବି ହଜୁର ?

ବିକାଶ—ନା, ଥାଉ । ଗୋଟାଏ ଲେଖକ । ନିହାତି ନିରୀହ harmless creature ! (ହାର୍ମଲେସ କ୍ରୀଚର) ନିଜ କଲମର ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ଖୁବ୍ ବେଶି ଆସ୍ଥାବାନ୍ । (କଥା ବଦଳେଇ) ଆଉ ଖବର କ'ଣ କହ ?

ଭୂଷଣ—ଯାଇଥିଲେ ହଜୁର ?

ବିକାଶ—ହଁ ଯାଇଥିଲି । ଝଡ଼ଟା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇ ଆସିଚି ।

ଭୂଷଣ—ଏଇ ମଉକାରେ ଝାମ୍ପି ପଡ଼ିବି ହଜୁର ?

ବିକାଶ—ନା, ଶେଷ ଚାଲ୍‌ଟା ଏବେବି ବାକି ରହିଚି । ସଜୟର ଭଉଣୀର ମନଟାକୁ ଆହୁରି ଟିକଏ ବିଷାକ୍ତ କରିଦବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତମେ ଗୋଟାଏ କାମ କରିବ ଭୂଷଣ ?

ଭୂଷଣ—କୁହନ୍ତୁ ହଜୁର !

ବିକାଶ—ଯମୁନାବାଈ ଆଉ ରୂପଲାଲକୁ ଖୋଜି ନନ୍ଦମା ପାଖରେ ଟିକଏ ପହଞ୍ଚେଇଦବ ?

ଭୂଷଣ—ଇସ୍ତେ ତ ହୋଇଗଲା ହଜୁର । ଯମୁନାବାଈଙ୍କ ଖାଇବା ପିଇବା ବିନା ବଡ ହଇରାଣ ହେଉଛି । ରୂପଲାଲଙ୍କ ସେମିତି ।

ବିକାଶ—ଆଚ୍ଛା, ତୁମେ ଆସ । ମୋ'ପାଖରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ନେଇ ଯମୁନାବାଈଙ୍କୁ ଦେବ ! ଆଜି କ'ଣ କଣ କରିବାକୁ ହେବ, ମୁଁ ତୁମକୁ କହିଦେଉଛି ! ଏଇତକ ହୋଇଗଲା ପରେ ବୋଧହୁଏ········ଆସ ।

(ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ଗଲେ)

—ପରଦା—

ଏକାଦଶ ଦୃଶ୍ୟ

—ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ଘର

[ନିଜର ଟେବୁଲ ସଜାଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ସଞ୍ଜୟ, ଟିକିଏ ପରେ ଡାକିଲେ]

ସଞ୍ଜୟ—ନାମା ! ଚା' ଆଣ୍ । (ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଚା' ହାତରେ ଧରି ଆସିଲା ନନ୍ଦମା, ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଇ ନୀରବରେ ଠିଆ ହେଲା, ସଞ୍ଜୟ ଚା' କପକୁ ଓ ନନ୍ଦମାକୁ ଏକ ବିତୃଷ୍ଣା-ଭରା ଆଖିରେ ଚାହିଁ ପୁଣି ଡାକିଲେ) ନାମା, ତତେ ପରା ଚା'ଦେଇଯିବାକୁ କହିଲି ।

ନନ୍ଦମା—(କରୁଣ ଏବଂ ସଜଳ ହୋଇଉଠିଲା) ଏଇତ ଚା' ।

ସଞ୍ଜୟ—ଫେରେଇ ନିଅ ।

ନନ୍ଦମା—କାହିଁକି, କାହିଁକି ତୁମେ ମତେ ଏ ଦଣ୍ଡ ଦେଉଛ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଦଣ୍ଡ ?

ନନ୍ଦିନୀ—କି ଦୋଷ ମୁଁ ତୁମ ପାଖରେ କରିଛି ? ସବୁ ଜାଣି ଶୁଣିବି ତୁମେ ମତେ ବିବାହ କରିଥିଲ ?

ସଂଜୟ—ତା'ର ଶାସ୍ତି ତ ମତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ସେଇ ଶାସ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରି ସାନ୍ତ୍ୱନ ଆତ୍ମଦାହ ଆଉ ଗ୍ଲାନିରେ ସମୟକୁ କଟେଇବାକୁ ପଡୁଛି ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଏକଥା ତୁମେ କହିପାରୁଛ ? ମୋର ସମସ୍ତ କାୟ-ମନ-ବାକ୍ୟ ଦେଇ ଏ ଘରକୁ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ମୋର ସମସ୍ତ ସତ୍ତାକୁ ଏଇ ଘରର ମଙ୍ଗଳପାଇଁ, ଏ ପରିବାରର କଲ୍ୟାଣପାଇଁ ଟିକିଏ ଟିକିଏ କରି ମୁଁ ବଳି ଦେଇଛି । ତଥାପି, ତଥାପି ତୁମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁ ?

ସଂଜୟ—ମତେ ତୁମେ ମୁକ୍ତିଦେଇ ପାରିବ ? ଅବ୍ୟାହତି ଦେଇ-ପାରିବ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ନା, ନା—।

ସଂଜୟ—ନନ୍ଦିନୀ ! ଆମେ ଭୁଲ୍ କରିଥିଲେଁ । ମୁଁ ତୁମର ସ୍ୱାମୀ ହବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ; ତୁମେ ଏ ଘରର ବୋହୂହବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟା ନୁହଁ । ଆମମାନଙ୍କର ଗତି ପରସ୍ପରର ବିପରୀତ ।

ନନ୍ଦିନୀ—(କିଛି ନ କହି କାନ୍ଦିଉଠିଲା)

ସଂଜୟ—ଚାଲ, ଆମେ ଏ ଖେଳଘର ଭାଙ୍ଗିଦବା । ମିଛିମିଛିକା ଏ ବର-ବଧୂ ଖେଳରେ ଆଉ ମାନେ କିଛି ହୁଏନା··· । କୌଣସି ଏକ ଗୋଧୂଳି ଲଗ୍ନରେ ପିଲାଖେଳର ବାଲିଘରଟାଏ ମୁଁ ତୋଳିଥିଲି, ତୁମକୁ ବୋହୂ କରି ଏ ଘରକୁ ନେଇଆସିଥିଲି । ଏବେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଯାଇଛି । ଏ ଖେଳଘର ଭାଙ୍ଗି ଆମକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ନନ୍ଦିମା—ନା, ନା, ସେକଥା କୁହନାହିଁ । ସାରା ଜୀବନ ଧରି ମୁଁ ଯୋଉ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲି, ତାକୁ ତୁମେ ଏମିତି ନିଷ୍ଠୁରଭାବରେ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନି ।

ସଂଜୟ—ଉପାୟ ନାହିଁ ନନ୍ଦିମା । ଛଳନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଆମେ ଆଉ ଅଭିନୟ କରିପାରିବା ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିମା—(ଲୁହପୋଛି) ଅଭିନୟ ?

ସଂଜୟ—ହଁ, ଅଭିନୟ । ନିଚ୍ଛକ, ନିଖୁଣ ଅଭିନୟ କରି ତୁମେ ସେଦିନ ରାତିରେ ମତେ ମୁଗ୍ଧ କରିଥିଲ । ତୁମ ବ୍ୟବସାୟିକ ଛଳ, ବୁଭୁକ୍ଷା ଆଉ କାମନା ନେଇ ମତେ ତୁମେ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲ ।

ନନ୍ଦିମା—ଇଏ ଅଭିନୟ ନୁହେଁ ଛଳନା ନୁହେଁ । କୌଣସି ପ୍ରକାର ବୁଭୁକ୍ଷା ନେଇ ମୁଁ ତୁମ ପାଖକୁ ଆସି ନଥିଲି । ତୁମେ କାହିଁକି ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନାହିଁ ?

ସଂଜୟ—(ଉତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ) ବିଶ୍ୱାସ ? ମୁଁ କ'ଣ ତୁମକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ନ ଥିଲି ? ସରଳ, ନିଷ୍କପଟ ମନ ନେଇ ତୁମକୁ ମୁଁ କ'ଣ ଗ୍ରହଣ କରି ନ ଥିଲି ? ତୁମର କଥା ଅନୁସାରେ, ତୁମର ଅତୀତଟାକୁ ମୁଁ କ'ଣ କ୍ଷମା କରି ନଥିଲି ? କିନ୍ତୁ ସେ ବିଶ୍ୱାସ ତୁମେ ମୋର ରଖିପାରିଲ ? ସେଦିନ ତ ତୁମେ ମତେ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ କହିପାରିଥା'ନ୍ତ ?

ନନ୍ଦିମା—କ'ଣ କହିଥା'ନ୍ତି ?

ସଂଜୟ—ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ ହବା ପୂର୍ବରୁ ତୁମେ ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷର କାମନାର ଇନ୍ଧନ ଥିଲ ! ତମ ଦେହ ପବିତ୍ର ନ ଥିଲା ।.........

ନନ୍ଦିମା—ନା, ନା !

ସଂଜସ୍ଥ—ସହସ୍ର ଶପଥ ଆଉ ଅଗ୍ନି ସାକ୍ଷୀ ଦେଇ ବି ତୁମେ ନିଜକୁ କଳଙ୍କମୁକ୍ତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ନନ୍ଦିମା । ଆକାଶ, ବନସ୍ପତି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସମସ୍ତେ ସ୍ୱପ୍ନବେଳ ବର୍ତ୍ତମାନ । ତମର କଳଙ୍କର ସାକ୍ଷୀ ହେଇ ସେମାନେ ଏବେବି ଏଇ ସହରରେ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ତୁମେ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । (ଚାଲିଗଲେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ)

ନନ୍ଦିମା—(ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲା) ଶୁଣ, ଶୁଣିଯାଅ । (ଖଟ ଉପରେ ପଡ଼ି କଇଁ କଇଁ ହେଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏତିକିବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଆସିଚି)

ବନ୍ଧୁ—ଆହା, କାନ୍ଦ !

ନନ୍ଦିମା—ନାନା !

ବନ୍ଧୁ—ସେ ଆଖିଲୁହ ମତେ ଆଉ ଦେଖାନା । ବହୁତ ଦେଖିଲିଣି । (ସ୍କେଚ୍‌କୁ ଦେଖି) ସଂଜୁକୁ ତୁ ସ୍କେଚ ଦେଇଥିଲୁ ?

ନନ୍ଦିମା—(ମାରିବାରେ ତଳକୁ ମୁହଁ କଲା)

ବନ୍ଧୁ—ମୁଁ ପଚାଶ ହଜାର ଥର କହିଲିଣି, ତୁ ତା' ଖାଇବା ଜିନିଷ ଛୁଇଁବୁନାହିଁ ? ଫେର୍ ଛୁଇଁଲୁ ? ଛୁଆଁଟା କେବଳ ସେଇଥିପାଇଁ ହ'ଦିନ ହେଲା ଘରେ ଖାଉନାହିଁ । ବାହାରେ ବାହାରେ ବୁଲୁଚି । ଆଉ ଅଧିକା ତୁ କ'ଣ ଚାହୁ ?

ନନ୍ଦିମା—ମୁଁ କିଛି ଭୁଲ କରିନାହିଁ ନାନା !

ବନ୍ଧୁ—ଚୁପ୍ ! ଭୁଲ୍ କରିନାହୁଁ ? ମୋ' ଘରଟାକୁ ଜାଳିପୋଡ଼ି ତୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇନାହୁଁ ? ମୋ' ଭାଇଟାର ସର୍ବନାଶ କରିନାହୁଁ ? ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଆଗରେ ସେ ଆଉ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଚାଲିପାରିବ ? ତୁ କାହିଁକି ତା'ର, ଆଉ ଏ ବଂଶର ସର୍ବନାଶ କଲୁ ? ଆମେ ତୋ' ପାଖରେ କି ଦୋଷ କରିଥିଲୁ ?

ନନ୍ଦିମା—ନାମା !!

ବନ୍ଦୁ—ଖବରଦାର, କହୁ ଦଉଚି, ସେ ହାଣ୍ଡିଶାଳ ଖଞ୍ଜା ଆଉ ମାଡ଼ିବୁ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିମା—(ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲା) ନାମା ! ଏ ଆଦେଶ ତୁମେ ଫେରେଇନିଅ । ଏ ଘର, ଏ ମଥାର ସିନ୍ଦୁର ମୋର ବହୁତ ଦିନର ତପସ୍ୟା, ନାମା !

ବନ୍ଦୁ—ସିନ୍ଦୁର ? ତୋ' ଭଳି ଝିଅ ସିନ୍ଦୁରର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝେ ?

ନନ୍ଦିମା—ତୁମେ ତ ବୁଝିଚ, ତୁମେତ ଜାଣିଚ, ମଥାର ଏ ସିନ୍ଦୁର ଟିକକ ନାରୀଜୀବନର କେତେ ବଡ଼ ଆଶ୍ୱାସନା, କେତେବଡ଼ ଗର୍ବ ! ନାମା, ତୁମେ ନାରୀ । ଅନ୍ତତଃ ତୁମେ ମତେ ଟିକିଏ ଦୟାକର ।

ବନ୍ଦୁ—ମୁଁ ତତେ ହାତ ଯୋଡ଼ୁଚି, ତୁ ଆମ ଘରଭଉଣୀ ଦ'ଠାଙ୍କୁ ଦୟାକର । ତୁ ଆଉ ତା'ଜୀବନପଥକୁ ଛୁଇଁବୁ ନାହିଁ । ମନେରହେ ଯେମିତି । (ଚାଲିଗଲେ ଭିତରକୁ)

ନନ୍ଦିମା—(ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି) ନାମା ! (କାନ୍ଦିଉଠିଲା । ଏତିକିବେଳେ ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଆସିଲେ ଯମୁନାବାଈ ଓ ରୂପଲାଲ)

ଯମୁନା—(ଇସାରା ଅନୁଯାୟୀ) ମୋ'ଝିଅ କାନ୍ଦୁଚି ରୂପଲାଲ ?

ରୂପଲାଲ—ହଁ ବାଈଜୀ ।

ଯମୁନା—କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଚି ? ମରଦଗୁଡ଼ାକ ତା'ହେଲେ କୋଉ ଭୁଆସୁଣୀଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ କନ୍ଦାନ୍ତି ?

ନନ୍ଦିମା—(ବୁଲପଡ଼ି ଦେଖିଲା) ମା ! !

ଯମୁନା—କିନ୍ତୁ ସେଇ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ ତ ଆମ ପାପ ଖୁଣ୍ଟନ୍ତି ରୂପା ! ତୁ କ'ଣ ଜାଣିନାହୁଁ ?

ନନ୍ଦିମା—କାହିଁକି ଆସିଚୁ ତୁ ?

ରୂପଲାଲ—ତୋ’ ଘରଦୁଆର ସେ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଥିଲା, ରୂପା !

ଯମୁନା—କାନ୍ଦିବାପାଇଁ କ’ଣ ଏଇଭଳି ଘରଦୁଆରର ସ୍ୱପ୍ନ ତୁ ଦେଖିଥିଲୁ, ଝିଅ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ମା, ତୁ ମତେ ଆଉ କଲା ନା । ଚୁଲଯା—

ଯମୁନା—ଶୁଣୁଚ ରୂପଲାଲ, ରୂପା କ’ଣ କହୁଚ, ଶୁଣୁଚ ? ତୁ କ’ଣ ମୋ’ ଝିଅ ନୋହୁଁ କଲେ ?

ନନ୍ଦିନୀ—ସେଇଥିପାଇଁ, କେବଳ ସେଇ ଜନ୍ମଦ୍ୱାର କଳଙ୍କ ଟିକକ ପାଇଁ ମୁଁ ଧ୍ୱଂସ ହେଇଯିବାକୁ ବସିଚ ।

ଯମୁନା—ତୁ କିଛି ପରୁଆ କରନାହିଁ, ରୂପା । ତୁ ଚୁଲ୍ ଫେର୍ ଆମେ ସୁଖରେ ରହିବା ।

ରୂପଲାଲ—କିନ୍ତୁ ଆଇନ୍ ହେଇଗଲାଣି ଯେ କାଞ୍ଚନା !

ଯମୁନା—ଚୁପକର । ଆଇନ ! ଅଇନ ଏସବୁ ବନ୍ଦ କରିପାରିବ ନାହିଁ ରୂପଲାଲ । ରେଶମୀ, ଗୁଲାବୀ ପଡିମାନେ ତ ବେଶ୍ ଭଲରେ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଥାଟ୍ ତ ବେଶ ବଢ଼ି-ଯାଇଚ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ଚୁଲଯା ଚୁଲଯା ତୁ । କାହିଁକି ଆସିଚ ?

ଯମୁନା—ଆଉ ଘର ଚଳୁନ ଲେ ରୁପା ! ମୁଁ ଆଉ ଚଳ-ପାରୁନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ମା !

ରୂପଲାଲ—ତତେ ନେଇ ସେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ଆଶା କରିଥିଲା ରୁପା । ହେଲେ ତୁ ତାକୁ ଦାଣ୍ଡରେ ବସେଇ ପକେଇ ଆସିଲୁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ସ୍ତୁ ସ୍ତୁ ।

ଯମୁନା—ଏ ବୟସରେ ମୁଣ୍ଡବାଳରେ କଲପ ମାରି ଆଖିରେ ସୁରମା ଲଗେଇ ଆସରି ଜମେଇ ବସିଲେ କ'ଣ ତତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ ?

ରୂପଲାଲ—ସେ ଆସରି ବି ଜମୁନାହିଁ ରୂପା । ତୋ' ମା'ର ଗଳା ଆଜି ଦେହ ମୋଟା ହେଇଗଲାଣି । ଆଖିତଳେ କଳା ଗାର ପଡ଼ିଗଲାଣି । ଦେହର ରଙ୍ଗ ବି ମଳିଆ ହେଇଗଲାଣି ।

ଯମୁନା—ତୁ ଶୁଣୁଲୁ ରୂପା । ସେଠ୍ ଶୁଣୁଲୁ । ଶେଠ୍, କୁମାରସାହେବ, ଆଜି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆହୁରି ବଡ଼ ବଡ଼ ରଇସ୍ ବି ତତେ ଅନେଇ ବସିଛନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିମା—(ଚିତ୍କାର କରି) ମା ! ତୁ ପିବୁ କି ନାହିଁ ?

ଯମୁନା—ମଦ ଖାଇବା ସିଗ୍ରେଟ ଖାଇବା ତ ଦୂରର କଥା, ପାନ ଖଣ୍ଡେ ଖାଇବ ବେଳେ ବେଳେ ପଇସା ମିଳୁନାହିଁ ।

ରୂପଲାଲ—ଯମୁନାର ଘରେ ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ଝିଅ ଅଛି ବୋଲି ବସ୍ତିର ଅନ୍ୟମାନେ ତାକୁ ଈର୍ଷା କରୁଥିଲେ । ହେଲେ ଆଜି ସେଇମାନେ ତା'ର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଥଟ୍ଟା କରୁଚନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିମା—ମୁଁ ଏଠି ଅଛି ବୋଲି ତତେ କିଏ କହିଲା ? କିଏ ଖବର ଦେଲା ?

ଯମୁନା—କିଏ ଆଉ ଦବ ? ଭୂଷଣ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହେଇଗଲା । ସେଇ କହିଲା ।

ନନ୍ଦିମା—ଭୂଷଣ !!

ରୂପଲାଲ—ହଁ, ଭୂଷଣ ! ସେ ତୋ'ର ଠିକଣାଟି ଖବର ରଖିଚି ।

ଯମୁନା—ତୋ' ମା'ର ଅବସ୍ଥା ତୁ କ'ଣ ସୁଧାରି ପାରିବୁ ନାହିଁ ରୂପା ? ତୋ' ମା' ଇମିତି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ରୋଗରେ ପଡ଼ି ମରିଯାଉ, ଏଇୟା କ'ଣ ତୁ ଚାହୁଁ ?

ନନ୍ଦିମା—(ହାତରୁ ବାଲିଯୋଡ଼ିକ କାଢ଼ି ଯମୁନାବାଈଙ୍କ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ଏତିକିବେଳେ ବନ୍ଦୁ ପଶିଆସିଛ) ନେ,ଘୃଣ୍ୟା'ର ଦାମ୍ ବହୁତ ବେଶି । ସ୍ତ୍ରୀକୁଇ ନେଇ ତୁ ମତେ ମୁକ୍ତି ଦେ । ଏତିକି ନେଇ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିବା ଋଣରୁ ମତେ ମୁକ୍ତ କରଦେ । ମତେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦେମା ! ମୋ' ଭଳି ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ମତେ ଦେ ।

ଯମୁନା—କିନ୍ତୁ ତୋ' ଯିବାକଥା······?

ନନ୍ଦିମା—(ଚିତ୍କାର କରି) ମା, ତୁ ଯା ତୁ ଚାଲିଯା—

ରୂପଲାଲ—ଆସ ବାଈଜୀ ! (ଯମୁନାବାଈଙ୍କୁ ନେଇ ରୂପଲାଲ୍ ଚାଲିଗଲା ।

ନନ୍ଦିମା—ଓଃ, ଭଗବାନ । ମୋ ଶାସ୍ତିର କ'ଣ ଶେଷ ନାହିଁ ? ମୋର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କ'ଣ ଏବେବି ସରିନାହିଁ ?

(ବନ୍ଦୁ ଆସିଚନ୍ତି)

ବନ୍ଦୁ—ଏ ଘରୁ ତା'ହେଲେ ଜିନିଷ ଯିବା ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲା ?

ନନ୍ଦିମା—ନାନା !

ବନ୍ଦୁ—ସେ ବାଲିଯୋଡ଼ାକର ଇତିହାସ ତୁ ଜାଣୁ ? ସାତପୁରୁଷ ହବ, ଏ ଘରର ବୋହୂ ହେଇ ଯିଏ ଆସିଚି ସେ ଏ ବାଲି-ଯୋଡ଼ାକ ପିନ୍ଧିଚି ।

ନନ୍ଦିମା—ମତେ କ୍ଷମା କର ନାନୀ !

ବନ୍ଦୁ—କ୍ଷମା ? ତୁ ହାତର ବାଲି ଦେଇନାହୁଁ ? ଏ ଘରର ମାନ ଇଜ୍ଜତ,ଧର୍ମ,ନିଷ୍ଠା ସବୁକୁ ଗୋଟାଏ ବେଶ୍ୟାହାତରେ ଟେକି-ଦେଇଚୁ । ତୋ' ପାଖରେ ସବୁ ସମ୍ଭବ ! କାରଣ ତୁ ନନ୍ଦମା ନୋହୁଁ, ରୁପାବାଈ ବେଶ୍ୟା ।

ନନ୍ଦିମା—ନାନା !

ବନ୍ଦୁ—ଯା, ବାହାର ଏ ଘରୁ । ତୋ ମୁହଁ ଚାହିଁଲେ ବି ପାପ ।

ନନ୍ଦିନୀ—ନାନୀ, ତମ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ୁଚି, ମତେ ଏଇ ଥରକ ପାଇଁ କ୍ଷମା ଦିଅ । ସେମାନଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ନିଷ୍କୃତି ପାଇବା-ପାଇଁ ସେ ଯୋଡ଼ାକ ଭୁଲରେ ମୁଁ ଦେଇଦେଇଚି । ସେ ଯୋଡ଼ାକ ମୁଁ ଫେରାଇଆଣିବି । ମୁଁ ରୂପାବାଈ ନୁହେଁ ନାନୀ, ମୁଁ ନନ୍ଦିନୀ ।

ବନ୍ଦୁ—ସେକଥା ସଂଜୁ ଆସିଲେ ବିଚାର କରିବ, ମୁଁ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଆସିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତତେ ସେଇ ବାହାରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯା···

ନନ୍ଦିନୀ—ନାନୀ !

ବନ୍ଦୁ—ଯା ! ଯାଉଚୁ ନା ଫେର ଦେଖିବୁ ? ଯା, ବାହାରି ଯା—

(ଠେଲି ଠେଲି ନେଇ ବାହାରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ)

—ପରଦା—

ଦ୍ୱାଦଶ ଦୃଶ୍ୟ

—ଡାକ୍ତରଖାନା ଅଳିନ୍ଦ

[ପୂର୍ବପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ ଡାକ୍ତର ଓ ବିଜୟ]

ବିଜୟ—ଯା, ବାହାରିଯା ଏଇ କଥା ପଦକରେ ନନ୍ଦିନୀ ପୁଣି ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ବାହାରିପଡ଼ିଲା । ତା'ର ଅଭିମାନୀ ମନ, ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିଏ ବି ରହିବାପାଇଁ ଚାହିଁଲାନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତର—କାହିଁକି ? କୁଳବଧୂ ହେବାପାଇଁ ଯଦି ତା'ର ଏତେ କାମନା ଥିଲା, ତା'ହେଲେ ସେ'ତ ତା'ର ସ୍ୱାମୀର ଫେରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିଥାନ୍ତା ?

ବିଜୟ—ଅଭିମାନ। ବୁଝିଲ ଡାକ୍ତର ! ଅଭିମାନ ତମର ଅଛି, ଆଉ ମୋର ବି ଅଛି। ମଣିଷର ସେ ଏକ ସ୍ବାଭାବିକ ପରିପ୍ରକାଶ।

ଡାକ୍ତର—ଠିକ୍ କଥା। ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ନହାତ ଖିଆଲ। Genetics (ଜେନେଟିକ୍ସ)ର theory (ଥିଓରି) ଯଦି ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଁ, ତା'ହେଲେ ନନ୍ଦିନୀର ରକ୍ତରେ ରୂପାବାଈର ନିଶାଟା ହିଁ ହେଉଚି ଏକମାତ୍ର ଆକାଂକ୍ଷା। ତା'ର କୁଳବଧୂ ହେବାଟା ମାତ୍ର ଗୋଟାଏ ମୂହୂର୍ତ୍ତର କଳ୍ପନାବିଳାସ। ତା'ର ଅବଚେତନ ମନରେ, ସେ ଯମୁନାବାଈର ଛବି ହିଁ ଆଙ୍କିଥିଲା। ନନ୍ଦିନୀର ରୂପଟା ତା'ପାଖରେ ଯେତିକି ଅସ୍ପଷ୍ଟ, ସେତିକି ବିରକ୍ତିକର।

ବିଜୟ—ତା ନୁହେଁ ଡାକ୍ତର। ସଂସାର ଆଉ ପରିବାରର ଚିତ୍ର ସେ କେବଳ ବହିରୁ ପଢ଼ିଥିଲା, ନ ହେଲେ ମୋ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଥିଲା। ସେଇ theoretical (ଥିଓରେଟିକାଲ) ଜ୍ଞାନ ନେଇ ସେ ସଂଜୟର ହାତ ଧରିଥିଲା। ଆଉ ମୁଁ ବି ତାକୁ ପାରିବାରିକ ଜୀବନର ଅନ୍ଧାରୀ କୋଣ ବିଷୟରେ କିଛି କହି ନ ଥିଲି। କହିବାକୁ ସାହସ ବି କରି ନଥିଲି। କାରଣ ମୁଁ ଭାବିଥିଲି ସେଦିନ ଯିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ,ଏସବୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ; ଆଉ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ବି ହେଇଯିବ। କିନ୍ତୁ ସେ ଘରେ ପାଦ ଦେଉଁ ଦେଉଁ, ଯୋଉ ବାଧା ଆଉ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲା, ତାକୁ ସେ ସ୍ୱାଗତ କରିପାରିଲା ନାହିଁ।

ଡାକ୍ତର—(ହସି) ବିଜୟ ! ମୁଁ ଜଣେ ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ ! ମଣିଷର ମନକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ତା'ର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା ହେଉଚି ମୋର ବୃତ୍ତି। କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହିବି,

ତା' ଗୃହବାରେ ଆନ୍ତରିକତା ନ ଥିଲା । ଥିଲେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ସାଧାରଣ ଗୃହିଣୀଭଳି ମୁଣ୍ଡପାତି, ଦାନ୍ତ ଚିପି, ଆଖି ଲୁହକୁ ଲୁଗାକାନିରେ ପୋଛି, ପରିବାରର ସମସ୍ତ ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ସେ ସହିଯାଇଥା'ନ୍ତା । କାରଣ, ତା' ଛଡ଼ା ତା'ର ଅନ୍ୟ ଉପାୟବା ସାହସ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦିନୀ ତା' କରିନ । କାରଣ, ତା'ର ଅନ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ ଥିବାରୁ ସେ ପଦାକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଚି । ସେ କେତେବେଳେ ହେଲେ ଭୁଲିନାହିଁ ଯେ, ସେ ଯମୁନାବାଈର ଝିଅ ବୋଲି ।

ବିଜୟ—ତା'ହେଲେ ସେ ଯମୁନାବାଈ ପାଖକୁ ଫେରି ଯାଇ-ପାରିଥା'ନ୍ତା । ବଂଶ ପରମ୍ପରାର ସୂତ୍ର ଧରି ଜୀବନଟାକୁ ବେଶ୍ ସୌଖୀନ, ଛନ୍ଦମୟ କରିପାରିଥା'ନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଶୋଧ-ପ୍ରବଣ ହୋଇ ଉଠିଲା କାହିଁକି ?

ଡାକ୍ତର— ନନ୍ଦମାର ଗପ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଗପ ନୁହେଁ ବିଜୟ । ସେଇ ପୁରାତନ ଆଶା ଆଉ ଆଶାଭଙ୍ଗର କାହାଣୀ ; ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ ଆଉ ପ୍ରତିଶୋଧର ଇତିହାସ । ସ୍ୱପ୍ନ ଆଉ ବାସ୍ତବତାର ସଂଘର୍ଷ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ ।

ବିଜୟ—କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏତ ପୁରୁଣା । କିନ୍ତୁ ସେଇ ପୁରୁଣା ଇତିହାସ ବାରମ୍ବାର ମଣିଷ ଜୀବନରେ କାହିଁକି ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ କହି-ପାରିବେ ? କହିପାରିବେ—ଏଇ ଦେହ ଆଉ ତାର ଦହନର ଶେଷ କେଉଁଠି ? ମୁଁ ଜାଣେ ଡାକ୍ତର, ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କେହି କେବେ କରିପାରିନାହାନ୍ତି, ପାରିଥିଲେ ହୁଏତ ଅନେକ ସମସ୍ୟା ସହଜ ଆଉ ସରଳ ହୋଇପାରିଥା'ନ୍ତା ।

ଡାକ୍ତର—Please (ପ୍ଲିଜ) ବିଜୟ୍ବ । ଅନେକ ମଇଳା ଘଣ୍ଟା ହେଲାଣି । ଏଥର ବରଂ ବନ୍ଦ କର ।

ବିଜୟ୍ବ—ବୁଝିଲ ଡାକ୍ତର, ଏ ମଇଳାଘଣ୍ଟା କେବଳ ତୁମ ଆଉ ମୋ'ଭିତରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ନୁହେଁ । ଏ ମନ୍ଥନ ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ବଢ଼େଇ ହେଇଯାଇଚି । ଅହରହ ଈର୍ଷା, ପରଶ୍ରୀକାତରତା, ବ୍ୟର୍ଥତା, ଗ୍ଲାନି, ଆଉ ହିଂସାର ସମୁଦ୍ରମନ୍ଥନ ଚାଲିଚି । ସେଇ ମନ୍ଥନ ଭିତରୁ ଜନ୍ମ ହେଇଚନ୍ତି ହିଷ୍ଟ୍ରିନ କଲର, ମେସ୍ଲିନ୍‌ମ ନ୍‌ରୋ, ରୁପାବାଈ, ହିଟଲର, ମୁସୋଲିନ, ଆଟମ୍ ବମ୍, ମହାମାରୀ, ଧ୍ୱଂସ—ଏମିତି ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଅଭିଶାପ ।

ଡାକ୍ତର—ଓଃ, ବିଜୟ୍ବ ! Please (ପ୍ଲିଜ୍)

ବିଜୟ୍ବ—ଖରାପ ଲାଗୁଚି, ନା ଡାକ୍ତର ! କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ଆଜି ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା' ଜୀବନର ମାତ୍ର ଘଣ୍ଟାଏ କେତେ ମିନିଟର ଇତିହାସ ଶୁଣି, ତୁମେ ତୁମର ମତ ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆସ ବରଂ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ କରିବା ।

ଡାକ୍ତର—ଆଜି ସେତିକି ଥାଉ ବିଜୟ୍ବ । I am tired ! (ଆଇ ଯ୍ୟାମ୍ ଟାୟାର୍ଡ୍)

ବିଜୟ୍ବ—ଆରମ୍ଭ ହେଇଚି ଯେତେବେଳେ, ତାକୁ ଶେଷ କରିବାକୁ ହବ । ଖିଦମତ୍‌ଗାର୍‌ବାବୁ, ଖିଦମତ୍‌ଗାର୍‌ବାବୁ !

ଖିଦମତ୍‌ଗାର୍—(ଭିତରୁ) ଆଜ୍ଞା ! (ଆସିଲେ)

ବିଜୟ୍ବ—ଦି'କପ୍ କଫିର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦିଅନ୍ତୁ ।

ଖିଦମତ୍‌ଗାର୍—ମୋଟେ ଦି'କପ୍ ଆଜ୍ଞା !

ଡାକ୍ତର—ହଁ, କାଗଜରେ ଲେଖି ନେଇଯାଅ । ନ ହେଲେ ଦୋକାନରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ଭୁଲିଯାଇଥିବ ।

ଭାବଗ୍ରାହୀ—କ'ଣ ଯେ କହନ୍ତି ସାର୍ ! (ଚାଲିଗଲେ)

ବିଜୟ—ଆସ ଡାକ୍ତର । Let us go to your chamber (ଲେଟ ଅସ୍ ଗୋ ଟୁ ଇଓ୍ୟାର ଚେମ୍ବର । କଫି ଖାଇ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ କରିବା ।

(ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ) —ଡ୍ରପ—

ତୃତୀୟାଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

—ଯ୍ବାକୁବର ଘର—

[ଜିନିଷପତ୍ର ସଜାଡ଼ିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛି ଯ୍ବାକୁବ । ଏତିକିବେଳେ ବାହାରୁ ମଦ ପିଇ ଟଳି ଟଳି ଆସିଛି ରୂପାବାଈ । ପାଦ ଦୁଇଟା ତା'ର ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିପାରୁନି, ଦରଜାକୁ ଆଉଜି ଦମ୍ ନେଇଛି, ବ୍ଲାଉଜ ଭିତରୁ ପୁଳାଏ ନୋଟ ବାହାର କରି ଯ୍ବାକୁବ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇଛି ଯେମିତି, ଯ୍ବାକୁବ ଫେରି ଚାହିଁଛି ।]

ଯ୍ବାକୁବ—ରୂପାବାଈ ! (ଟଙ୍କାଗୁଡ଼ାକ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି)

ରୂପାବାଈ—ଶେଠ ବନଓ୍ବାରୀଲାଲଙ୍କ ଟଙ୍କା ।

ଯ୍ବାକୁବ—ଶେଠଜୀ ?

ରୂପା—ହଁ, ଶେଠଜୀ ନ ହେଲେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା କିଏ ଦବ ଯ୍ବାକୁବ ? ଏସବୁ ବିଷୟରେ ଶେଠଜୀଙ୍କର ଭାରି ସୁନାମ ଅଛି ।

ଯ୍ବାକୁବ—ତୁମେ ତା ହେଲେ........

ରୂପା—ହଁ, ମୁଁ ଶେଠ୍ ବନଓ୍ବାରୀଲାଲ ମାଧୋପ୍ରସାଦଙ୍କ ପାଖରୁ ଏଇ ଫେରିଲି ଯ୍ବାକୁବ !

ଯ୍ବାକୁବ—ରୂପାବାଈ ! !

ରୂପା—(ଖଟ ଉପରକୁ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ିଚି) ପ୍ୟେଟଙ୍କା ଗଣିରଖ ୟାକୁବ । ମୁଁ ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ।

ୟାକୁବ—କିନ୍ତୁ ରୂପାବାଈ ! ତୁମେ······ତୁମେ—

ରୂପା—ହଁ, କୁହ, ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲ କାହିଁକି ?

ୟାକୁବ—ତୁମେ ସରାବ୍ ପିଇଚ ?

ରୂପା—ସରାବ୍ ? ହଁ, ବିଷ । ମୁଁ ବିଷ ପିଇଚି ୟାକୁବ । ଆକଣ୍ଠ ପିଇଚି ।

ୟାକୁବ—ରୂପାବାଈ, ନିଜର ଜିନ୍ଦଗୀକୁ ନେଇ ଏମିତି ଖେଳ କେହି କେବେ ଖେଳେ ନାହିଁ ।

ରୂପା—(ହସି) କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମୋ ଖେଳର ପରିଣତି ଜାଣିଚି ୟାକୁବ । ତେଣୁ ନିଜ ଗୁରୁପାଖରେ କାମନା ଆଉ ଉପଭୋଗର ସର୍ବନାଶୀ ନିଆଁ ଜାଳିଦେଇଚି ।

ୟାକୁବ—ଯୋଉଦିନ ସେ ଗଳିରୁ ପଦାକୁ ଗୋଡ କାଢ଼ିଥିଲ, ସେ ଦିନ ତମକୁ ନେଇ ମୁଁ କେତେ ବଡ଼ ଆଶା କରିଥିଲି । ତମେ ମୋ'ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କଲ, ବିଜୟବାବୁର ମୁଣ୍ଡ ଲଜ୍ଜାରେ, ଅପମାନରେ ତଳେ ଲୋଟିଗଲା । ତମକୁ ଖୁଦାଙ୍କ କସମ୍ ବାଈଜୀ, ତମେ ଫେରିଆସ ।

ରୂପା—ୟାକୁବ୍, ତୁମମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ମୁଁ ନୁଆଇଁ ଦେଇଚି ? ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଅପମାନିତ କରିଚି ? ତୁମେମାନେ ମୋର କିଛି କ୍ଷତି କରିନାହଁ ?·········ମତେ ସେ ଘରୁ ପଦାକୁ ଟାଣି ଆଣିଚ କିଏ ? ମତେ ପୁଣି ବାଈଜୀ କରିଚି କିଏ ?

ୟାକୁବ—ରୂପାବାଈ ! !

ରୂପା—ତମେମାନେ । ତମେମାନେଇ ମତେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରଲୁବ୍ଧ କରିଚ । ଯମୁନାବାଈର ଝିଅ ରୂପାବାଈକୁ ତମେଇ ଦ'ଜଣ

ନଗ୍ନମା ହବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତେଇଚ । ତା'ମୁଣ୍ଡରେ ସ୍ୱାମୀ, ସଂସାର, ପରିବାରର ଭୂତ ଚପେଇ ଦେଇଚ । ତଥାପି ତୁମେମାନେ ଶାନ୍ତ ପାଇନାହଁ । ତା' ସଂସାରକୁ ଦେଖିଯିବା ବାହାନାରେ ସେ ଘରେ ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରିଚ । ନଗ୍ନମାର ଓଢ଼ଣା ଖୋଲି-ଦେଇ, ତୁମେମାନେଇ ପୁଣି ତା ଦେହରେ ରୂପାବଈର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧେଇଚ ।

ୟାକୁବ—ରୂପା, ଏକଥା ତୁମେ କହିପାରୁଚ ? ହାୟ ଆଲ୍ଲା !

ରୂପା—ଆଲ୍ଲା ! ମୁଁ ବି ସେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିଚି ୟାକୁବ । ମୋର ସମସ୍ତ ପବିତ୍ରତା, ଶୁଚିତା ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଚି—ହେ ଭଗବାନ, ମୋର ସମସ୍ତ ଗ୍ଲାନିକୁ, ସମସ୍ତ ପଙ୍କିଳତାକୁ ତୁମେ ଧୋଇ ପୋଛି ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦିଅ । କିନ୍ତୁ କେହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । (ଟିକିଏ ରହି) ଗଳାଟା ଶୁଖିଗଲା ୟାକୁବ ।

ୟାକୁବ—ପାଣି ଆଣି ଦେବି ?

ରୂପା—ପାଣି ! ପାଣି ପିଇଲେ ଦେହଟା ଶୀତଳ ହେଇଯିବ ୟାକୁବ; ଶିଥିଳ ହେଇପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଶୀତଳ ହେଲେ ମୋର ଚଳିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଚାହେଁ ଜଳିବାକୁ । ମୋର ମଦ ଦରକାର, ପ୍ରଚୁର ମଦ । ମଦ ପିଇ ମୋର ସମସ୍ତ ଈର୍ଷା, ଘୃଣା, ଦ୍ୱେଷ, ସନ୍ଦେହକୁ ଆହୁରି ଉତ୍ତେଜିତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୁଁ ଜଳିବି ୟାକୁବ । ଆଉ ଏଇ ମାଂସଲୋଭୀ ପୁରୁଷଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ବି ମୁଁ ଜାଳିଦେବି ।

ୟାକୁବ—ବାଈଜୀ । ଏଇ ମଣିଷ ଦେହରେ ବେହସ୍ତର ଖୁସ୍‌ବୁ ଅଛି, ଜହାନମ୍‌ର ବଦ୍‌ବୁ ବି ଅଛି । ଏଇ ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଅଲ୍ଲାଙ୍କର ଦରବାରରେ ପହଞ୍ଚିପାରେ, ଇଚ୍ଛା କଲେ

ଜାନ୍ତ୍ୱର ବି ହୋଇପାରେ । ଗୋଟାଏ ଭାରି ସହଜ; ଗୋଟାଏ କିନ୍ତୁ କୁର୍ବାନ !

ରୂପା—କୁର୍ବାନ ? ତ୍ୟାଗ ! (ହସି) ନିଜର ମାନ, ସମ୍ମାନ, ଭଲ ପାଇବା, ଭଲ ଲାଗିବା—ଏମିତି ଅନେକ କିଛି ମୁଁ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲି ସ୍ୱାଲୁକ । କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲି, ଏଇ ତ୍ୟାଗ କରିବାଟାର ଶେଷ ନାହିଁ । ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ କାହାରି କାର୍ପଣ୍ୟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କିଛି ଦେଲାବେଳକୁ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପଶୁତ୍ୱ ଦେଇ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ।

ସ୍ୱାଲୁକ—ରୂପାବାଈ, ବଦଳି ନବଟା ଧର୍ମ ନୁହେଁ ! ସହି ଯିବାଟା ହଉଛି ଧର୍ମ ।

ରୂପା—ସହୁଛି । ଅନେକ ଲାଞ୍ଛନା, ଅନେକ ଅପବାଦ ଆଖି ବୁଜି, ଦାନ୍ତ ଚିପି ସହିଯାଉଛି । ମତେ ତୁମେ ରୋକନାହିଁ ସ୍ୱାଲୁକ । ଏ ଦେହରେ ହିଲ୍ଲୋଳ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମତେ ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ କରିଯିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କର । (ଗ୍ଲାସ ବଢ଼େଇ) ନିଅ, ଆଲମିରା ଖୋଲି······

ସ୍ୱାଲୁକ—(ଚିତ୍କାର କରି) ରୂପାବାଈ !

ରୂପା—(ଜୋରରେ ହସି) ନ ହେଲେ ନର୍ଦ୍ଦମାର ମଡ଼ାଟାକୁ ମାଡ଼ି ମକଚି ରୂପାବାଈ ଆଗେଇଯିବ କେମିତି ସ୍ୱାଲୁକ ? ଯାଅ—ଗୋଟାଏ ହେଲେ ରାତି ମୁଁ ବିଫଳ ହବାକୁ ଦେବି ନାହିଁ । ରାତି ରାତି ମୋ' ଦେହରେ ମୁଁ ରୋଷଣୀ ଜାଳିଯିବି । ମୋ' ରକ୍ତମାଂସରେ ନିଆଁ ଜାଳି ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷକୁ ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ କରିବି, ଉନ୍ମତ୍ତ କରିବି । ମୃତ୍ୟୁର ସ୍ତବ୍ଧତା, ମଶାଣିର ଭୀଷଣତା, ଆଉ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଛଳନା ନେଇ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର, ସଂସାର, ଆଉ ସମାଜ ଦେହରେ

ଯୋଉ ବିଷ ଢାଳିଦେଇଯିବ ତାକୁ ସେମାନେ ପୁରୁଷ ପୁରୁଷ ଧରି ଭୋଗ କରୁଥିବେ । ସ୍ନାକୁବ……(ମୁଣ୍ଡ ଧରି ବସି-ପଡ଼ିଲା ଖଟ ଉପରେ ।)

ସ୍ନାକୁବ—(ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲେଇ ଦଉ ଦଉ) କ'ଣ ହେଲା ରୂପାବାଈ ?

ରୂପା—ଦେହଟା କେମିତି ନର୍ଜୀବ ହେଇଗଲା ।

ସ୍ନାକୁବ—ହବ ନାହିଁ ? ରାତି ରାତି ଅନିଦ୍ରା ରହି ଦେହ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛ……

ରୂପା—(ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲା) ଆଃ, ସ୍ନାକୁବ୍ । ବନ୍ଦ କର ।

ସ୍ନାକୁବ—ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକଏ ବିଶ୍ରାମ ନିଅ ବାଈଜୀ !

ରୂପା—(ହସିଉଠି) ବିଶ୍ରାମ ? ଏ ରାତିରେ ? ବିଶ୍ରାମବିହୀନ ରାତି ମୋର କାମନାର ଧନ ସ୍ନାକୁବ । (ଉଠିପଡ଼ି) ମତେ ପୁଣି ସଜେଇ ହବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୁଁ ଚାହେଁ ଉତ୍ତେଜନା ।

ସ୍ନାକୁବ—ରୂପାବାଈ ! !

ରୂପା—(ଦୃଢ଼କଣ୍ଠରେ) ମୁଁ ଯାହା କହିଲି ସେଇଆ କର ଯାଅ—…(ସ୍ନାକୁବ କିଛି ନ କହି ଚାଲିଗଲା, ଟିକଏ ପରେ ଆସିଚନ୍ତି ରାଣୀ ମହାରା, ରୂପାକୁ ଦେଖି)

ମହାରା—ରୂପାବାଈ !

ରୂପା—(ବୁଲିପଡ଼ି) କିଏ ?

ମହାରା—ତୁମେ ମତେ ଚିହ୍ନିପାରିବ ନାହିଁ । (ଇତସ୍ତତଃ ହେଇ) ବଡ଼ ବିପଦରେ ପଡ଼ି ତୁମ ପାଖକୁ ଆସିଚି ।

ରୂପା—ବିପଦ ?

ମନ୍ଦିରା—ହଁ ଅପଦ । ଏଠିକି ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ବହୁତ ଚିନ୍ତା କରିଛି । ନିଜ ସାଙ୍ଗରେ ବହୁତ ଯୁଦ୍ଧ କରିଚି । ଶେଷରେ ତୁମ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ମୁଁ ଠିକ୍ କଲି । କାରଣ ତୁମେ ଯାହା ବି ହୁଅ ପଛେ-ଜଣେ ନାରୀ ।

ରୂପା—କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ତ ମୁଁ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନିପାରିଲି ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦିରା—ଚିହ୍ନିପାରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ମତେ ତୁମେ ଆଗରୁ ତ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲ ।

ରୂପା—ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ମୋର ସମୟ ବହୁତ କମ୍ । କୁହନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ କ'ଣ କରିପାରେଁ ?

ମନ୍ଦିରା—ତୁମ ପାଖକୁ ମୁଁ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାକୁ ଆସିଚି ।

ରୂପା—ଭିକ୍ଷା ! !

ମନ୍ଦିରା—ମୋ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର ଦେଖି ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝିପାରୁଥିବ ଯେ ମୁଁ ବିବାହିତା । କିନ୍ତୁ ଯାହା ପାଇଁ ମୋର ଏ ଶଙ୍ଖାସିନ୍ଦୂରର ସଜ୍ଜା ତା' ପାଖରେ ସ୍ତ୍ରୀ'ର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ମୋର ପ୍ରତୀକ୍ଷା, ମୋର ନାରୀତ୍ୱ, ମୋର ସିନ୍ଦୂର ଆଉ ଅଭିସାର ତା'ର ବହୁନାରୀପ୍ରୟାସୀ ମନର ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରରେ ବାରମ୍ବାର କରାଘାତ କରି ଫେରିଆସିଚି ରୂପାବାଈ । ମୁଁ ତା' ପାଖରେ ବିଫଳ ହୋଇଚି ।

ରୂପା—ମୋ ପାଖରୁ ଆପଣ କ'ଣ ଚାହାନ୍ତି ?

ମନ୍ଦିରା—ଇଚ୍ଛା କଲେ ତୁମେ ତାକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରିବ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଦେଇ ।

ରୂପା—ମୁଁ ?

ମନ୍ଦିରା—ହଁ ତୁମେ । କାରଣ ତୁମରି ପ୍ରଲୋଭନ ପାଖରେ ମୋର ନାରୀତ୍ୱ ହାରି ମାନିଚି । ତୁମରି ଦୁର୍ବାର ଆକର୍ଷଣ ମୋ

ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ମୋ ବାହୁବନ୍ଧନ ଭିତରୁ ଟାଣିଆଣିଚ । ପାପର ତମିସ୍ରକୁ ପୌରୁଷର ଉତ୍କର୍ଷ ବୋଲି ଭାବି ମୋର ସ୍ୱାମୀ ତା' ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭୁଲିଚ, ତା' ସଂସାରକୁ ଅବହେଳା କରିଚ ।

ରୂପା—କିଏ ଆପଣ ?

ମନ୍ଦିରା—ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ତୁମେ କୁମାର ସାହେବ ବୋଲି ଜାଣ ରୂପାବାଈ ।

ରୂପା—ତୁମେ ? ତୁମେ ମନ୍ଦିରା—କୁମାର ସାହେବଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ?

ମନ୍ଦିରା—ହଁ ।

ରୂପା—କୋଉ ସାହସରେ ଏଠିକି ଆସିଚ ?

ମନ୍ଦିରା—ମଥାର ସିନ୍ଦୂର ଆଉ ବଂଶର ଆଭିଜାତ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ଆସିଚି ରୂପାବାଈ ।

ରୂପା—ମଥାର ସିନ୍ଦୂର ?

ମନ୍ଦିରା—ହଁ, ତାର ମୂଲ୍ୟ ତୁମେ ଜାଣ, ଯାହାପାଇଁ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ହୋଇ ତୁମେ ଦିନେ ତମର ଏ ରୂପାବାଈର ସଜ୍ଜାଟାକୁ ଘୃଣା କରି ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲ ।

ରୂପା—କିନ୍ତୁ ସେଇ ସିନ୍ଦୂରକୁ ମୁଁ ଆଜି ପୋଛିଦେଇଚି ମନ୍ଦିରା । (କପାଳ ଦେଖାଇ) ଦେଖିପାରୁଚ, ମୋର କପାଳ ଆଉ ସୀମନ୍ତ କେତେ ଚଉଡ଼ା ଆଉ ପରିଷ୍କାର ?

ମନ୍ଦିରା—ରୂପାବାଈ !

ରୂପା—ଗୋଟାଏ କୃପଣ ପାଖକୁ ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାକୁ ଚାଲିଆସିଲ ମନ୍ଦିରା ? ତୁମେ ଫେରିଯାଅ । ମୁଁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦିରା—ତୁମେ କିନ୍ତୁ ନାରୀ, ରୂପାବାଈ ।

ରୂପା—(ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସିଉଠି) ନାଗ୍ନ ଦେହର ନର୍କକୁ ତୁମେ ଦେଖିପାରୁନାହଁ ମନ୍ଦିରା ।

ମନ୍ଦିରା—ଦୟା କର । ତୁମେ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କର ।

ରୂପା—ତୁମ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରୁନାହିଁ ?

ମନ୍ଦିରା—ରୂପାବାବୁ ! (ଏତିକିବେଳେ ବାହାରେ ମଟର ହର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଲା । ଟିକିଏ ପରେ ଭୂଷଣ ଆସିଚି ।)

ରୂପା—ଭୂଷଣ, ତୁମେ·········

ଭୂଷଣ—(ମନ୍ଦିରାକୁ ଦେଖି ଇତସ୍ତତଃ ହେଲା)

ରୂପା—କୁହ ।

ଭୂଷଣ—ବାବୁଜୀ······(କିଛି କହିପାରୁ ନ ଥାଏ ସାହାସ କରି)

ରୂପା—କୁମାର ସାହେବ ଡକେଇଛନ୍ତି ? କୋଉ ହୋଟେଲରେ ?

ଭୂଷଣ—ବାବୁଜୀ ।

ରୂପା—ଭୂଷଣ ! କେତେ ଟଙ୍କା ତୁମେ କୁମାର ସାହେବଙ୍କ ପାଖରୁ ନିଅ ! ଟଙ୍କା ନେଇ ବେଇମାନି କରୁଚ ?

ଭୂଷଣ—ହୋଟେଲ ଶାହାଜାଦା ।

ରୂପା—(ଶାଲ ଖଣ୍ଡେ ଟାଣି ଆଣି ଦେହରେ ଢାଙ୍କିଦେଇ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳେ)

ମନ୍ଦିରା—(ଚିତ୍କାର କରି) ରୂପାବାବୁ ! !

ରୂପା—(ଖାଲି ଚାହିଁଲା ଅନୁକମ୍ପାଭରା ଆଖିରେ)

ମନ୍ଦିରା—(ରୂପାକୁ ଧରିପକେଇ) ତୁମେ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ରୂପା—ତୁମେ ମତେ ଅଟକାଇ ରଖିପାରିବ ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦିରା—କ’ଣ କହିଲ ? ପାରିବି ନାହିଁ ? ନିଶ୍ଚୟ ପାରିବି । ତା’ଠାରୁ ତୁମକୁ ଦୂରେଇ ରଖିବା ପାଇଁ ମୋର ସମସ୍ତ ନାରୀତ୍ୱ ଦେଇ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବି ।

ରୂପା—କିନ୍ତୁ କୁମାର ସାହେବଙ୍କ କ୍ଷୁଧାକୁ ?·····ମୁଁ ଜାଣେ, ତୁମେ ଅଟକାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ତୁମେ ତା' କରିପାରିଥିଲେ ଆଜ ମୋ ମନରେ ଏ ସର୍ବନାଶୀ ନିଆଁ ଜଳି ନ ଥାନ୍ତା । ଏ ସବୁ ପାଇଁ ଦାୟୀ ହେଉଛ ତୁମେ ।

ମାଧବୀ—ମୁଁ ???

ରୂପା—ହଁ—ତୁମେ । କୁମାର ସାହେବର ଶେଷ ସ୍ୱପ୍ନ କାମନାକୁ ତୁମର ନାରୀତ୍ୱ ଦେଇ ଅଟକାଇ ପାରିଥିଲେ ମୋ' ଭଳି ଗୋଟାଏ ନାରୀର ଜୀବନରେ ଝଡ଼ ବୋହି ନ ଥା'ନ୍ତା (ଟିକଏ ରହି) ଚାଲ, ଭୂଷଣ । (ଚାଲିଗଲା ଆଗେ ଆଗେ, ପଛେ ପଛେ ଭୂଷଣ ଚାଲିଗଲା, ମାଧବୀ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିଲେ, ୟାକୁବ ଆସି ମାଧବୀକୁ ଦେଖି)

ୟାକୁବ—ରାଣୀ ସାହେବା ! ରୂପାବାଈ ଗୋଟାଏ ତୋଫାନ୍ । ସେଇ ତୋଫାନରେ ପଡ଼ି ଆପଣ ବି କୁଆଡ଼େ ଉଡ଼ିଯିବେ । ସେ ନିଜେ ଯଦି ଶାନ୍ତ ନ ହୁଏ ତେବେ ସେ ସହଜରେ ଆୟତ୍ତ ହେବ ନାହିଁ । (ମାଧବୀ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ)

—ପରଦା

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

—ଡାକ୍ତର ଦାସଙ୍କ ଅଳନ୍ଦ—

[କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଆସିଲେ Dr. Das ଏବଂ ଶେଠଜୀ, ହାତରେ ଔଷଧପତ୍ର]

Dr. ଦାସ—ଅରେ କହିଲ ନା, ସେ ସବୁ ବିଷୟରେ ଏତେ ଜଲ୍‌ଦି କିଛି decision (ଡିସିଜନ୍) ଦବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

ଶେଠ୍—ଲେକିନ୍ ଡାକ୍ତର ସା'ବ, କୁଛଭି ତୋ କହିୟେ ।

Dr. ଦାସ—କ'ଣ କହିବି ଶେଠ୍‌ଜୀ, ଆପଣଙ୍କର କୀର୍ତ୍ତିକଳାପର ଇତିହାସ ମୋ' ମୁହଁରୁ ନ ଶୁଣିଲେ ଆପଣ କ'ଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ ନାହିଁ ? ଆପଣଙ୍କର blood (ବ୍ଲଡ୍) ପରୀକ୍ଷା କଲା ପରେ ମୁଁ ଯାହା ମତାମତ ଦେବି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯାହା ସନ୍ଦେହ କରୁଛି·········

ଶେଠ୍—ସନ୍ଦେହ ? ଡାକ୍ତର ସା'ବ ? କ୍ୟା କୁଛ୍ ଗଡ଼ବଡ଼୍······

Dr. ଦାସ—ଦେଖନ୍ତୁ ଶେଠ୍‌ଜୀ, ସବୁ କଥା ଖୋଲି କହିବାର ସ୍ଥାନ ଏ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଜାଣୁ ଜାଣୁ ନିଜର ସର୍ବନାଶ ଏମିତି କେବେ କରେ ନାହିଁ ।

ଶେଠ୍—ଡାକ୍ତର ସା'ବ !

Dr. ଦାସ—ଆପଣଙ୍କର ରକ୍ତରେ, ଶିରପ୍ରଶିରରେ ଯୌନ ପାପର ଜୀବାଣୁ ଗୁଡ଼ାକ ବସା ବାନ୍ଧିଲେଣି ତା'ର ପ୍ରତିଫଳନ ଇଏ ।

ଶେଠ୍—ମୁଝେ ଅଚ୍ଛା କର୍‌ଦୋ ଡାକ୍ତର ସା'ବ । କିତନା ରୁପୟା ଲଗେଗା......

Dr. ଦାସ—(ହସି) ଟଙ୍କା ! ବହୁତ ଟଙ୍କା ଆପଣଙ୍କର ଅଛି, ମୁଁ ଜାଣେ ଶେଠ୍‌ଜୀ । ଆଉ ସେଇ ଟଙ୍କା ନେଇ ଆପଣ କେମିତି ନାରୀର ରକ୍ତ ଆଉ ମାଂସରେ ହୋରି ଖେଳନ୍ତି, ତା'ବି ମୁଁ ଜାଣେ ।

ଶେଠ୍—ମୈ ତୋ' ବିଲକୁଲ୍ ବେକୁଫ୍ ବନ୍ ଗୟା ଡାକ୍ତର ସା'ବ ମୈଁ କ୍ୟା ଥୋଡ଼ାହି ଜାନତାଥା କି ଐସା ହୋଗା ?

Dr. ଦାସ—କିନ୍ତୁ ଜାଣିବାବେଳକୁ ବୋଧହୁଏ ବହୁତ ଡେରି ହୋଇଯାଇଚି ଶେଠଜୀ । ଏଇ ରୋଗ ଖାଲି ଆପଣଙ୍କୁ ନୁହେଁ, ଆପଣଙ୍କ ବଂଶଟାକୁ ବି ଧ୍ୱଂସ କରିଦବ । ଆପଣଙ୍କର ଆଗାମୀ ବଂଶଧର ହେବେ ବିକଳାଙ୍ଗ, ପଙ୍ଗୁ । ଅପମୃତ୍ୟୁର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଯିବ ।

ଶେଠ୍—ଡାକ୍ତର ସା'ବ ! !

Dr.ଦାସ—ଉପାୟ ନାହିଁ ଶେଠ୍‌ଜୀ । ଏ ରୋଗଟା ଭାରି ପ୍ରତିଶୋଧ-ପ୍ରବଣ । ଭାରି ବ୍ୟାପକ । ଅଚ୍ଛା, ଶେଠ୍‌ଜୀ, ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ । ମୋର ଟିକେ କାମ ଅଛି ।

ଶେଠ୍—କାହିଁ ?

Dr. ଦାସ—କୁମାର ସାହେବଙ୍କ ଘରେ । ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ି ବୋଧହୁଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ । ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।

ଶେଠ୍—ମେରା କ୍ୟା ହୋଗା ଡାକ୍ତର ସା'ବ ?

Dr. ଦାସ—ଦେଖନ୍ତୁ, ପରୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରୁଚି ଶେଠ୍‌ଜୀ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାପ ପାଇଁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଅଛି । ପଙ୍କରେ ପଶିଲେ ଗୋଡ ଧୋଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଆପଣଙ୍କର ଲିପ୍‌ସା ଆଉ କ୍ଷୁଧାକୁ ଅର୍ଥର ଜୋର ଦେଇ ବିଭିନ୍ନ ନାରୀ ଦେହରେ ପରୀକ୍ଷା କରେଇ ସାରିଚନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାରୀର ଆକୁଳ ଅଭିଶାପ ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରେ ଆଜି ଫୁଟି ଉଠିଚି । ମୁଁ ଖାଲି ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସକ ।

ଶେଠ୍—ଡାକ୍ତର ସା’ବ, ମୁଝେ ଆପ୍ ବଚାଇଏ । ଇସ୍‌ସେ ବଢ଼ନେକେ ଲିୟେ କୁଛ୍ ନା କୁଛ୍ ତରିକା ତୋ’ ବତାଇୟେ । ରୁପେୟେ କିତ୍‌ନା ରୁପୟା ଲଗେ…

Dr. ଦାସ—ଟଙ୍କାର ଜୋର୍‌ଟା ସବୁଠିଁ ଖଟେ ନାହିଁ, ଶେଠଜୀ । ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।

ଶେଠ୍—ଯାଉଁ ?

Dr. ଦାସ—ହଁ ଆସନ୍ତୁ । କାଲି ସକାଳେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ Test (ଟେଷ୍ଟ)ର ଫଳାଫଳ ଜଣେଇବି । ତେଣିକି ଆପଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ଆଉ ମୋ ହାତ ଯଶ ।

ଶେଠ୍— ଡାକ୍ତର ସା’ବ ! (ନିରାଶ ହୋଇ)

Dr. ଦାସ—ଟିକିଏ, ମାତ୍ର ଟିକିଏ ସଂଯମ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଆଜି ଆପଣ ଏ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ନ ଥା’ନ୍ତେ ଶେଠ୍‌ଜୀ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ତା କରି ପାରିନାହାନ୍ତି । ପଶୁ ପରି ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ପାଖରେ ଆପଣ ପରାଜୟ ସ୍ୱୀକାର କରିଚନ୍ତି । ଆଉ ଆଜି ତା’ର ସ୍ୱାକ୍ଷର ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ବହନ କରି ବୁଲିଛନ୍ତି ।

ଶେଠ୍—ଡାକ୍ତର ସା’ବ, ଔର କଭି ଐସା ନେହିଁ ହୋଗା ।

Dr. ଦାସ—ଚୋରୀ ହୋଇ ଯାଇ ସାରିଲା ପରେ ପହରା ବସେଇ ଲାଭ କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ, ଶେଠ୍‌ଜୀ । ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।

ଶେଠ୍—ନମସ୍ତେ ଡାକ୍ତର ସା’ବ, କାଲ୍ ଫିର୍ ଆଉଙ୍ଗା ।

Dr. ଦାସ—ଆଚ୍ଛା, ନମସ୍କାର । (ସେଠ୍‌ଜୀ ଚାଲିଗଲେ) । ସେ ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ) A slave of passion—Beast । [ଏ ସ୍ଲେଭ୍ ଅଫ୍ ପ୍ୟାସନ୍—ବିଷ୍ଟ୍] [ଏତିକବେଳେ ମଞ୍ଚର ହର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଲା । ବ୍ୟାଗ୍ ଧରି ଡାକ୍ତର ଦାସ ଚାଲିଗଲେ ।]
—ପରଦା

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

—ପୂର୍ବର ସେଇ ଦୃଶ୍ୟ—

[ଯୋଉଠୁ ଦନେ ରୂପାବାଈ ପଳେଇ ଯାଇଥିଲା । କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ଅନ୍ତରାଳରୁ ଶୁଭିଲା—"ଆଗେ ବଢ଼ୋ, ଆଗେ ବଢ଼ୋ ପ୍ୟାରୀ, ପ୍ରେମ ରୂହାନୀ ଗଲ୍ଲୀ ହୈ ।" କିଛିଏ ପରେ ସ୍ଖଳିତ କଣ୍ଠରେ ରୂପାବାଈର କଣ୍ଠ ଶୁଭିଲା]

ରୂପାବାଈ—ଶୁକ୍ରିୟା । (ଗୁଣୁ ୨ ଗୀତ ଗାଇ ଟଳଟଳ ହୋଇ ଆସିଲା ରୂପା, ଲୁଗାପଟା ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ, ମୁଣ୍ଡବାଳ ମୁହଁ ଉପରକୁ ଝୁଲି ପଡ଼ିଛି । ନିଜ ପ୍ରତି ତା'ର ମୋଟେ ନଜର ନାହିଁ । ଆସୁ ଆସୁ ସେ ଲାଇଟ୍ ପୋଷ୍ଟରେ ଧକ୍‌କା ଖାଇଲା । ବାହାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ମିଷ୍ଟର ମାଲହୋତ୍ରା ! ଆସନ୍ତୁ ନା ! ଏଇଟା ମୋର ଗରିବଖାନା । ରାତିଟାରେ କୁଆଡ଼େ ଯିବେ ?

(ଏତିକବେଳେ ଗୋଟାଏ ମଟର କାରର ଶବ୍ଦ ହେଲା, ଝଲକାଏ ମାତାଲି ହସ ସାଙ୍ଗରେ, ପରିବେଶ ପୁଣି ନିସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ସେଇ ଲାଇଟ ପୋଷ୍ଟକୁ ଆଦର କରି) ହେ ମୋର କାଠକୁଟାର ମାଉ ! ତେଣ୍ଣା ମୋର ଆଜ ଝଙ୍କପଡ଼ିଛି ।

ଘଣ୍ଟ ଘଡ଼େଇ ଆସିଲଣି । ମତେ ତୁମେ ଆଶ୍ରୟ ଦିଅ । (ଦେହର ଭାର ସମ୍ଭ ନ ପାରି ସେ ତଳକୁ ଖସିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ତଳେ ଶୋଇପଡ଼ି ଗର ଗର ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା) ଟଙ୍କା ଆଣିଚ ପ୍ୟାକୁବ, ବହୁତ ଟଙ୍କା । (ଟିକିଏ ରହି) ନିଶା ଛାଡ଼ିଗଲା ଯ୍ୟାକୁବ । ଦିଅ, ମୁଦ ଦିଅ । ସେଇ ଆଲମିରାରୁ ନେଇ ଆସ । ମତେ ସବୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ଦିଅ । ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦିଅ । (ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ଟିକିଏ ପରେ ଆସିଚି ପହରାଦାର କନେଷ୍ଟବଲ୍)

କନେଷ୍ଟବଲ୍—କିଏ ? କିଏ ଏଠି ଇମିତି ଶୋଇଚି ? (ବ୍ଲେଟ ଠେଙ୍ଗାରେ ଟିକିଏ ଆଘାତ କରି) ଶୁଣୁଚ ?

ରୂପା—(ଢରମୁଦା ଆଖିରେ) କ'ଣ କହୁଚ ?

କନେଷ୍ଟବଲ୍—ଏଇଟା ଶୋଇବା ଜାଗା ନୁହେଁ । ଉଠ ! ଘର-ଭିତରକୁ ଯାଅ ।

ରୂପା—ଘର ? ଏଇଟା କ'ଣ ମୋର ଘର ନୁହେଁ ? (ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି) କୋଉଠି ମୋର ଘର କହି ପାରିବ ? ମୋର ସଂସାରଟାକୁ ଏଇ ବର୍ଷାଖଣ୍ଡ ତଳେ କୋଉଠି ହଜେଇ ଦେଇଚି । ମତେ ଟିକିଏ ଖୋଜ ଦେଇ ପାରିବ ?

କନେଷ୍ଟବଲ୍—ତମକୁ କିଏ ଏଠି ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଗଲା ? ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକିଏ ନେଇଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ?

ରୂପା—କିଏ ଛାଡ଼ି ଦେଇଗଲା ଶୁଣିବ ? ମୋର ଭାଗ୍ୟ । (ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ) କିଛି ମଦ ଦେଇପାରିବ ? ଭାରି ଶୋଷ !

କନେଷ୍ଟବଲ୍—ଶୋଷ ?

ରୂପା—ହଁ ଅସରନ୍ତି ଶୋଷ । ଦେହରେ ରକ୍ତ ଫୁଟୁଛି । ମାଂସ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ରହୁଛି । ବହୁତ ଦିନ, ଆହୁରି ବହୁତ ଦିନ ଏ ଦେହ-ଟାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆହୁରି ବିଷ ପିଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା'ପରେ ଆରମ୍ଭ ହବ ଦଂଶନ । ଦେଇପାରିବ ଟିକିଏ......

କନେଷ୍ଟବଲ—(ତା'ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଚମକି ପଡ଼ି) କିନ୍ତୁ......ତମକୁ ମୁଁ କେଉଠି ଦେଖିଛି......

ରୂପା—ଦେଖିଚ ? ତା'ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନିପାରିଥିବ ମୁଁ କିଏ ? କୋଉଠି ଦେଖିଚ ? ପାର୍କରେ ? ଅନ୍ଧାରିଆ କୋଣରେ ପଡ଼ିଥିବା ସେଇ ବେଞ୍ଚଟା ଉପରେ ? ଛକ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବାବେଳେ ? ନା, ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଏମିତି କେଉଁ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ କାରରୁ ଫିଙ୍ଗାହୋଇ ପଡ଼ିଥିବାବେଳେ ?

କନେଷ୍ଟବଲ—ରାସ୍ତାରେ ?......ଠିକ୍ ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ କୋଉଠି ଦେଖିଚି । ତମେ ଚାଲିଲ, ମୁଁ ତୁମକୁ ତୁମ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଦେବି ।

ରୂପା—କିନ୍ତୁ ମୋ' ନିଶାଟା ଛଡ଼େଇଦବାକୁ ତମକୁ କିଏ କହିଲା ? ମତେ ଟିକିଏ ମଦ ଆଣି ଦିଅନା !

କନେଷ୍ଟବଲ—(ଦୃଢ଼କଣ୍ଠରେ) ଚାଲ କହୁଚି । (ଏତିକିବେଳେ ରୂପଲାଲ ଆସିଚନ୍ତି । ରୂପାକୁ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି)

ରୂପଲାଲ—କିଏ, ରୂପା !!

କନେଷ୍ଟବଲ—ଇଏ ତୁମ ଲୋକ ?

ରୂପଲାଲ—ହଁ ବାବୁ ।

କନେଷ୍ଟବଲ—ଆଜି ବହୁତ ପିଇଦେଇଚି । ଘର ଭିତରକୁ ନେଇ ଯାଅ । (ଚାଲିଗଲା)

ରୂପଲାଲ—ରୂପା !

ରୂପା—କିଏ ?

ରୂପଲାଲ—ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନୁ ରୂପା ?

ରୂପା—ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବା ମୋର ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଧୁ ! କାହାକୁ ମନେ ରଖି, ତା' ପାଇଁ ଝୁରି ହବା ମୁଁ ଅନେକ ଦିନରୁ ଛାଡ଼ିଦେଲିଣି !

ରୂପଲାଲ—(ଦୃଢ଼ଗଳାରେ) ରୂପା !

ରୂପା—(ନିରୀକ୍ଷଣ କରି) ଓ, ତୁମେ ସେଇ, ନା ? ଯମୁନାବାଈର ଆସରରେ ସାରଙ୍ଗୀ ବଜାଉଥିଲ ?—ହଁ ତୁମକୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନିଛି ।

ରୂପଲାଲ—ଆଜି ତୋ'ର ଏଇ ଅବସ୍ଥା ରୂପା !

ରୂପା—ଏ ସାରଙ୍ଗୀବାଲା ! କି ଅବସ୍ଥା ତୁମେ ମୋର ଦେଖୁଚ ? କେଉଁ ଦିନର କଥା ତୁମେ କହୁଚ ? ଏ ଦେହଟା ମୋର ପବିତ୍ର ଥିଲା । ମନଟା ଭାରି ସରଳ ଥିଲା । ଅନେକଙ୍କ ଆଖି ଆଉ ହାତ ବଞ୍ଚେଇ ଏ ଦେହଟାକୁ ମୁଁ ଅତି ସ୍ନେହରେ ସଞ୍ଚୟ କରିଥିଲି ଜଣକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଦେହଟାକୁ ସଜେଇ ଆଜି ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ସମାନ ଭାବରେ ବାଣ୍ଟିଦେଇଛି । ମୁଁ ଯମୁନାବାଈର ଝିଅ, ସାରଙ୍ଗୀ-ବାଲା ! ଯମୁନାବାଈ କେମିତି ଅଛି ?

ରୂପଲାଲ—ତା କଷ୍ଟପୂରେ କହୁଥିବା ଡେରରେ ଶୁଣିବାକୁ ରହିବନି ରୂପା ।

ରୂପା—(ହସି) ଡେରି ?

ରୂପଲାଲ—ସକାଳୁ ତୁ ଯଦି ଏ ବସ୍ତିକୁ ଆସିଥାନ୍ତୁ, ତେବେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥା'ନ୍ତୁ । ତତେ ସେ ଖୋଜୁଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତା' ଶବଟାକୁ ଦେଖିବୁ ଯା—ସେ ଘରେ ପଡ଼ିଛି ।

ରୂପା—ଓ, ମରିଗଲା ? ବନାରସରେ ତା'ମାଆଟା ବି ସେମିତି ମରିଗଲା ବୋଲି ସେ କହୁଥିଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ଏଠି !

ରୂପଲାଲ—ଲୋକ ଡାକିବାକୁ ମୁଁ ଯାଉଛି । ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ସତ୍କାର ନ କଲେ ବାସି ମଡ଼ା ହୋଇଯିବ ।

ରୂପା—ଯମୁନାବାଈ ତା'ହେଲେ ମରିଗଲା—ନାଇଁ ? ରୂପାବାଈ ବି ଦିନେ ସେମିତି ମରିଯିବ । ଏ ଦେହଟାକୁ ନେଇ ପୋଡ଼ି-ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ମନଟା ? ସେ ତ ବହୁତ ଆଗରୁ ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇଯାଇଛି ।

ରୂପଲାଲ—ଖାଇବାକୁ ପଇସା ନାହିଁ । ତା'ର ଯୋଉ ଖରଚ, ତାକୁ ମୁଁ କୋଉଠୁ ଆଣି ଯୋଗେଇଥା'ନ୍ତି ? ଭୋଗି ଭୋଗି ଶେଷରେ ଆଜି ରାତି ବାରଟାରେ ଚାଲିଗଲା । ତଥାପି ମୁଁ ବହୁତ ଖୋଜିଛି । କିନ୍ତୁ ପାଇନାହିଁ ।

ରୂପା—(ଉଠି ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ବସିଲା)

ରୂପଲାଲ—କୁଆଡ଼େ ଯାଉଚୁ ?

ରୂପା—ଦେଖିବାକୁ ।

ରୂପଲାଲ—କ'ଣ ଦେଖିବୁ ?

ରୂପା—ତା' ଶବଟାକୁ । ମରିଗଲେ କେମିତି ଦେଖାଯା'ନ୍ତି ଟିକିଏ ଦେଖିଆସିବି । ଯମୁନାବାଈ ମରିଯିବ, ରୂପାବାଈ ଦେଖିବ ନାହିଁ ? ଆସ (ଟଳି ଟଳି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା, ରୂପଲାଲ ତା' ଯିବାବାଟରୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଦେଖେ ତ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ।)

ରୂପଲାଲ—ଆରେ, ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ! ରୂପା ପକେଇ-ଦେଇଗଲା, ନଁ କ'ଣ ? (ଟଙ୍କାତକ ଉଠାଇ) ତୋ' ମା' ବି ଦିନେ ଏମିତି ଟଙ୍କା ଗୁଡ଼ାକ ବାଣ୍ଟି ଦେଉଥିଲା ରୂପା । ହେଲେ ଆଜି କେଇଟା ଟଙ୍କା ଅଭାବରୁ ଛଟପଟ ହୋଇ ତା

ଜୀବନଟା ଗଲା । (ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ଗଳି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଆସିଲେ ବିଜୟ ଓ ୟାକୁବ, ଯେମିତି ସେ କାହାକୁ ଖୋଜିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ।)

ୟାକୁବ—ଫେରିଚାଲନ୍ତୁ ବାବୁଜୀ । ସେ ବୋଧହୁଏ ଏ ସହରରେ ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—ଏ ସହରରେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ୟାକୁବ । ଏ ସହର ଛାଡ଼ି ସେ କୁଆଡ଼େ ଯାଇପାରେ ନା ।

ୟାକୁବ—ଦି'ଦିନ ଧରି ଏ ସହରର ପାର୍କ, ରାସ୍ତା, ହୋଟେଲ, ରେସ୍ତୁରାଁ ସବୁ ଖୋଜିସାରିଲା ପରେ ବି ଆପଣ କହୁଚନ୍ତି, ସେ ଏଠି ଅଛି ?

ବିଜୟ—ଏ ଗଳିଟା ବାକି ରହିଯାଇଚି ୟାକୁବ ।

ୟାକୁବ—ଏ ବସ୍ତିକୁ ସେ କେବେ ଆସିବ ନାହିଁ ବାବୁଜୀ । ଏଇ ବସ୍ତିଟାକୁ ପଛରେ ପକେଇ ଦିନେ ସେ ବଡ୍ ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ବାହାରି ଯ.ଇଥିଲା । ଏଇଠିକି ସେ ପୁଣି ଫେରିଆସିବ ।

ବିଜୟ—ଆସିବ ୟାକୁବ । ନିଜକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସେ ତା'ର ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷାର ବୃତ୍ତ ରଚନା କରିଥିଲା । ତା'ର ଆରମ୍ଭ ଏଇ ବସ୍ତି ଖଣ୍ଡ । ଶେଷଟାବି ଏଇ ବସ୍ତିଖଣ୍ଡ ହବ । ତା' ନ ହେଲେ ଜୀବନର ଧର୍ମ ନଷ୍ଟ ହବ । ତା'ର ଗତି ବ୍ୟାହତ ହବ । ତୁମେ ଖୋଜ ୟାକୁବ ।

ୟାକୁବ—ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା ଆପଣ ତାକୁ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ବାବୁଜୀ । ସେ ମଣିଷ ହେଇ ନ ଥିଲା, ଜାନୁଆର ହେଇଥିଲା । ସବୁବେଳେ ସରାବ ପିଇ ପିଇ ବୁନ୍ଦ୍ ହେଇ ରହୁଥିଲା ମନକୁ ମନ ହସୁଥିଲା, ମନକୁ ମନ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ବାବୁଜୀ, ଏଇ

କେତେଦିନ ହେଲା ବେଠିକ କେଲେ ମତେ ବି ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନ ଥିଲା ।

ବିଜୟ—ସେମିତି ହୁଏ ସ୍ୱାଲୁବ । ତାର ସ୍ୱଚ୍ଛ, ସୁନ୍ଦର ଜୀବନର ଭିତ୍ତି ଭୂମି ଉପରେ ସେ ଯୋଉ ନର୍ତ୍ତନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା, ତା'ର ପରିସମାପ୍ତି ବୋଧହୁଏ ଏଇମିତି ଭାବରେ ହେଇଯିବ ।

ସ୍ୱାଲୁବ—ମାସକ ତଳେ ଦିନେ ସକାଳେ ତା' ଦେହ ଖରାପ ଅଛି ବୋଲି କୋଉ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯାଇଥିଲା । ସେଇଠୁ ଫେରି ହସି ହସି ମତେ କହିଲା "ସ୍ୱାଲୁବ" ଜାଳିବା ମୋର ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲା । ମୁଁ ନିଜେ ଯେମିତି ଜଳୁଛି, ସେମିତି ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଳିଦେବି । କାହାରିକୁ ନିସ୍କୃତି ଦେବିନାହିଁ ।

ବିଜୟ—କେହି ତା'ଠାରୁ ନିସ୍କୃତି ପାଇନାହାନ୍ତି ସ୍ୱାଲୁବ । ପାଇବେ ବି ନାହିଁ । ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଯିଏ ସର୍ବନାଶର ନିଆଁ ଜାଳେ ସେ ନିଆଁକୁ ଲିଭାଇବା କ'ଣ ସହଜ ?

ସ୍ୱାଲୁବ—କାହିଁକି ସେ ଏମିତି ହେଲା ବାବୁଜୀ ?

ବିଜୟ—ସ୍ୱାଲୁବ, ରୂପାବାଈ ଜଣେ ମଣିଷ । ହିଂସା, ବିଦ୍ୱେଷ ତା'ର ବି ଅଛି ।

ସ୍ୱାଲୁବ—ଏଇ ବସ୍ତିରୁ ବାହାରିଗଲା ଦିନ ସେ କେଡ଼େ ଭଲ ଥିଲା । ହେଲେ ଆଜି······(ଏତିକିବେଳେ ହଠାତ୍ ରୂପାବାଈର ବୀଭତ୍ସ, ବିକଟ ଏବଂ ପୈଶାଚିକ ହସ ଭାସିଆସିଲା । ଚଟସ୍ଥ ହେଇ ବିଜୟ କାନେଇ, ସ୍ୱାଲୁବକୁ ଇସାରା କରି)

ବିଜୟ—ସ୍ୱାଲୁବ, ରୁପା । (ଦୁହେଁ ସେଇ ଦିଗକୁ ଗଲେ ଯେଉଁଆଡୁ ହସର ଧ୍ୱନି ଶୁଭୁଥିଲା ।)

—ପରଦା

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

—ବିକାଶଙ୍କ ଅଳିନ୍ଦ

[ଭିତରୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଆସିଲେ Dr. ଦାସ ଓ କୁମାର ବିକାଶ ନାରାୟଣ । ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ହାତରେ ବାଡ଼ି ଧରି ଟ୍ରେଟେଇ ଟ୍ରେଟେଇ ଆସିଛନ୍ତି କୁମାର ସାହେବ ।]

ବିକାଶ—କ'ଣ କହିଲେ ଡାକ୍ତର ? ଆଉ ଆଶା ନାହିଁ ?

Dr. ଦାସ—ଦେଖନ୍ତୁ, ଆଶା ନାହିଁ ବୋଲି ହଠାତ୍ ମୁଁ କହିପାରୁ ନାହିଁ । ତେବେ ମୁଁ ଏତିକି କହିପାରେ, ଏ ରୋଗର ମୂଳକେନ୍ଦ୍ର ହଉଚନ୍ତି ଆପଣ ।

ବିକାଶ—ଏ କଥା ମୁଁ ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲି ଡାକ୍ତର !

Dr. ଦାସ—ଅଥଚ ଜାଣିଶୁଣି ଆପଣ ଯୁ'ର କିଛି ପ୍ରତିକାର କରିନାହାନ୍ତି ।

ବିକାଶ—କିଏ କହିଲା ମୁଁ କୌଣସି ପ୍ରତିକାର କରିନାହିଁ ବୋଲି ? ଗୋପନରେ ମୁଁ ଅନେକ ଚିକିତ୍ସା କରେଇଚି । ଭଲ ବି ହୋଇଯାଇଚି ।

Dr. ଦାସ—କିନ୍ତୁ ସେ ମୋହ ଆପଣ ତ୍ୟାଗ କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ଭଲ ହୋଇ ସାରିଲା ପରେ ବି ପୁଣି ଆପଣ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଦାସ ହୋଇ ରହିଯାଇଛନ୍ତି ।

ବିକାଶ—ପ୍ରବୃତ୍ତି ? ନା ସେ ଲାଳସା । ଏ ବଂଶର ରକ୍ତରେ ମିଶିଯାଇଚି ଡାକ୍ତର, ଗୋଟାଏ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଚି । ଏଇ ବଂଶର ବଂଶଧର ହୋଇ ମୁଁ କେମିତି ଚରିତ୍ରବାନ ହୋଇପାରିବି କୁହନ୍ତୁ ?

Dr. ଦାସ—କିନ୍ତୁ ତା' ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ନିଜର କି କ୍ଷତି କରିଚନ୍ତି ଜାଣନ୍ତି ?

ପ୍ରକାଶ—କୁହନ୍ତୁ ।

Dr. ଦାସ—ଆପଣଙ୍କର ଆଗାମୀ ବଂଶଧରମାନଙ୍କର ଆସିବା ବାଟକୁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଚନ୍ତି ।

ପ୍ରକାଶ—(ଚମକିପଡ଼ି) ଡାକ୍ତର !!

Dr. ଦାସ—ଆପଣ କାହିଁକି ଏମିତି ନିଜର ସର୍ବନାଶ କଲେ କୁମାରସାହେବ ?

ପ୍ରକାଶ—କ'ଣ କରିବି ଡାକ୍ତର ? ସବୁ ଜାଣିଶୁଣି ବି ମୁଁ ମୋର ପ୍ରବୃତ୍ତିଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିପାରୁ ନ ଥିଲି ।

Dr. ଦାସ—ଏ ରୋଗର ସେଇଟା ସ୍ୱାଭାବିକ ଲକ୍ଷଣ । ଆଜି ସବୁ ଜାଣିଶୁଣି ଆପଣ ନିଜର ଚରମ କ୍ଷତି କରିଚନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ଚାରି ଚାରିଟି ସନ୍ତାନ ଭୂମିଷ୍ଠ ନ ହେଉଣୁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଚନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପଞ୍ଚମ ଥର ପାଇଁ ଏକ ରୁଗ୍ଣ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ କରିଚନ୍ତି । ସମସ୍ତ ଶରୀର ତା'ର ବିଷାକ୍ତ ଘା'ରେ ଭରିଯାଇଚି । ମତେ ଯଦି ନିଷ୍ଠୁର ସତ୍ୟ କହିବାକୁ ପଡ଼େ ତା' ହେଲେ ମୁଁ କହିବି, ଏ ପିଲାଟି ବି ଆଉ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚିପାରିବ ନାହିଁ । ତା'ପରେ ହୁଏ ତ ଜନ୍ମ ହେବ, ବିକଳାଙ୍ଗ, କୁତ୍ସିତ ଏକ ସନ୍ତାନ ।

ପ୍ରକାଶ—ଡାକ୍ତର !

Dr. ଦାସ—କୁମାର ସାହେବ । ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଦୂଷିତ ରକ୍ତକୁ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଖେଳେଇଦେଇଚନ୍ତି ।

ବିକାଶ—ତେବେ କ'ଣ........?

Dr. ଦାସ—ହଁ କୁମାର ସାହେବ । ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କ ପରିବାର, ଆଉ ବଂଶର ରକ୍ତଧାରା ବି ଦୂଷିତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ବିକାଶ—(ହାତ ଧରିପକେଇ) Please Doctor ! Please (ପ୍ଲିଜ୍ ଡାକ୍ତର ! ପ୍ଲିଜ୍) ମତେ ଏଥିରୁ ଆପଣ ବଞ୍ଚାନ୍ତୁ । ଏ ପରିବାରକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିଦିଅନ୍ତୁ ।

Dr. ଦାସ—ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ Family Doctor (ଫ୍ୟାମିଲି ଡକ୍ଟର) କୁମାର ସାହେବ । ଏମିତି ଏକ ସନ୍ଦେହ ମୁଁ ପ୍ରଥମରୁ କରିଥିଲି । ସେଇଥିପାଇଁ ଆପଣ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲି । ଆପଣ ମତେ ସେ ସୁଯୋଗ ନ ଦେଇ, ଗୋପନରେ ଅନ୍ୟ ଡାକ୍ତର ପାଖରୁ ନିଜର ଚିକିତ୍ସା କରେଇଲେ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ବଂଶର ସମ୍ମାନ ଆଉ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଉପରେ ଆପଣ ମାଧବୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ଡାକ୍ତର ପାଖରୁ ଲୁଚେଇ ରଖିଲେ । ତା'ର ପରିଣାମ ଆଜି ଆପଣ ଭୋଗୁଛନ୍ତି ।

ବିକାଶ—ଡାକ୍ତର ! ମାଧବୀକୁ ଆପଣ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିଦିଅନ୍ତୁ ।

Dr. ଦାସ—ଦେଖନ୍ତୁ କୁମାର ସାହେବ, ମୁଁ physician (ଫିଜିସିଆନ) । କାହାକୁ ନିରାଶ କରିବା ମୋର ଧର୍ମ ନୁହେଁ । ମୁଁ ମୋର ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ସମସ୍ତ ଦେଇ ମାଧବୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । କିନ୍ତୁ କୁମାର ସାହେବ, ଆପଣ ନିଜେ କ'ଣ ଭାବୁଚନ୍ତି ଯେ ଆପଣ ରୋଗମୁକ୍ତ ?

ବିକାଶ—ମାନେ ?

Dr. ଦାସ—ଆପଣଙ୍କର ଏ Joint pain (ଜଏଣ୍ଟ ପେନ)କ'ଣ ପାଇଁ, କହିପାରିବେ ?

ବିକାଶ—ଏ Joint pain (ଜଏଣ୍ଟ ପେନ୍) ଟ ମୋର ଆଜି ନୂଆ ନୁହେଁ । ଆଗରୁ ଅନେକଥର ଏମିତି ହୋଇଚି । କେତେଟା ଇଂଜେକ୍ସନ୍ ନେଇସାରିଲା ପରେ ଛାଡ଼ିଯାଇଛି ।

Dr. ଦାସ—ଛାଡ଼ି ନାହିଁ, କୁମାର ସାହେବ ଦବିଯାଇଚି । ଯୋଉ ପାପ, ଯୋଉ ଅତ୍ୟାଚାର ଆପଣ ନିର୍ବିଚାର ଭାବରେ କରିଚନ୍ତି ତା'ର after effect (ଅଫ୍ଟର ଏଫେକ୍ଟ) ଇଏ । କେହି ଜାଣିପାରିବ ନାହିଁ ଏ ରୋଗ ଧାରୁଚି ବୋଲି । ଜୀବାଣୁଗୁଡ଼ାକ ରକ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଯିବେ । ତା' ପରେ ମଣିଷର ସମସ୍ତ ପ୍ରବଣତାକୁ, ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଆୟତ୍ତ କରିଯିବେ । ଜାଣନ୍ତି କୁମାର ସାହେବ, ସୀ'ର ଶେଷ ପରିଣତି କ'ଣ ? ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଆପଣ ଚାଲିବାର ଶକ୍ତି ହରେଇ ବସିବେ । ସ୍ମରଣ ଶକ୍ତି ବି ଆପଣଙ୍କର ଚାଲିଯିବ । ଆପଣ ପଙ୍ଗୁ, ଅଥର୍ବ ହୋଇଯିବେ ।

ବିକାଶ—(ହାତ ଧରିପକେଇ) ଡାକ୍ତର ! !

Dr. ଦାସ—ତଥାପି ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି କୁମାର ସାହେବ । ତେଣିକି ଆପଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ । (ଟିକିଏ ରହି) ଆଚ୍ଛା, ମୁଁ ଆସୁଚି, ନମସ୍କାର । (ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ମୁହଁ ଫେରାଇଲେ ବିକାଶ)

ବିକାଶ—ଏଇ ଭାଗ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଖେଳି ଖେଳି ଅନେକ ଥର ଜିତିଚି ଡାକ୍ତର ! ଏଣିକି ବୋଧହୁଏ ଖାଲି ହାରିଯିବାର ପାଳି । (ପଛରୁ ମହୁଆ ଆସି ଧରି ପକେଇଚନ୍ତି)

ମହୁଆ—ତୁମେ, ତୁମେ ଏ ସବୁ ପାଇଁ ଦାୟୀ ।

ବିକାଶ—ମହୁଆ ।

ମାଧବୀ—ତୁମେ ମୋ' ଜୀବନଟାକୁ ଛାରଖାର କରିଦେଇଛ । ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନକୁ ତମେ ହିଁ ମାରିଛ । ତମେ ହତ୍ୟାକାରୀ । ମୋର ସୁସ୍ଥ, ସୁନ୍ଦର ଜୀବନରେ ତମେ ହିଁ ମୃତ୍ୟୁର ବିଭୀଷିକା ଭରିଦେଇଛ ।

ବିକାଶ—ଭୁଲ ମୁଁ କରିଛି ମାଧବୀ ! ମତେ ତୁମେ କ୍ଷମାକର ।

ମାଧବୀ—କ୍ଷମା ? ନାରୀର ନିଶାରେ ପାଗଳ ଥିଲବେଳେ ଏ ଭୁଲଟା ତ ଆଖିରେ ପଡ଼ୁ ନ ଥିଲା ?

ବିକାଶ—ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଚିନ୍ତା କରି ମଣିଷ ଯଦି ସବୁ ସମୟରେ ବାଟ ଚାଲିପାରନ୍ତା, ତେବେ ତା' ଜୀବନରେ କେବେ ଝଡ଼ ବହନ୍ତା ନାହିଁ ।

ମାଧବୀ—କିନ୍ତୁ ତୁମ ପାଖରେ ମୁଁ କି ଦୋଷ କରିଥିଲି କହିପାରିବ ? କାହିଁକି ତୁମେ ମତେ ଏ ଶାସ୍ତି ଦେଲ ? କାହିଁକି ମୋ ଜୀବନରେ ଏ ଅଭିଶାପ ଅଜାଡ଼ିଦେଲ ?

ବିକାଶ—ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର ମାଧବୀ । ପାପ ମୁଁ କରିଥିଲି । ତା'ର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଜାଣି ନଥିଲି ମାଧବୀ, ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି ।

ମାଧବୀ—ଜାଣି ନ ଥିଲ ? ମୋର ଆହତ, ଆକୁଳ ନାରୀମନ ବାରମ୍ବାର ଯେତେବେଳେ ଚିତ୍କାର କରି ତୁମର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଚାହୁଁଥିଲା, ସେତେବେଳେ ମୋର ନାରୀତ୍ୱକୁ ପାଦରେ ଦଳି ଦେଇ, ମୋର ଆକୁଳ ଆବେଗକୁ ବେଖାତିର କରି, ମୋର ଲୁହକୁ ହସି ଉଡ଼େଇଦେଇ, ତୁମେ ପଶୁଭଳି ନିଜର ଲାଳସାର ଚରିତାର୍ଥ ପାଇଁ ଘୁରି ବୁଲୁଥିଲ । ଆଉ ଆଜି କ୍ଷମା ଚାହୁଁଛ ?

ବିକାଶ—ମାଧବୀ Please (ପ୍ଲିଜ) !

ମନ୍ଦାର—କାହିଁକି ? ମୁଁ କ'ଣ ତୁମକୁ କାମନା କରି ନ ଥିଲି ? ମୁଁ କ'ଣ ମୋର ସମସ୍ତ ନାରୀତ୍ୱ ଦେଇ ତୁମର ସାନ୍ନିଧ ଚାହିଁ ନ ଥିଲି ? ମୁଁ କ'ଣ ବାସରଶଯ୍ୟା ରଚନା କରି ନ ଥିଲି ? କିନ୍ତୁ ସେସବୁ ତୁମ ଆଖିରେ କେବେ ପଡ଼ି ନ ଥିଲା ।

ବିକାଶ—ମତେ ଟିକିଏ ଏକା ରହିବାକୁ ଦିଅ ମନ୍ଦାର, ଅନ୍ତତଃ ଥରେ ଅନୁତାପ କରି, ମୋର ଶେଷ କଥାଗୁଡ଼ାକ ତୁମ ଆଗରେ କହିଯିବାକୁ ଦିଅ । ହୁଏତ ଦିନେ ଏ କହିବାର ସୁଯୋଗ ମୋ' ଜୀବନରେ ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦାର—ତୁମ ପାଖରେ ମୋର ନାରୀତ୍ୱ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି । ତୁମ ପାଇଁ ମୋର ମାତୃତ୍ୱ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ଆଜି ରିକ୍ତ । ମୋର କିଛି ନାହିଁ । (କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ଚାଲିଗଲେ)

ବିକାଶ—ମନ୍ଦାର, ଟିକିଏ ଶୁଣ । ଶୁଣିଯାଅ । ମୋ କଥା ଟିକିଏ ଅନ୍ତତଃ ମତେ ଶେଷ କରିବାକୁ ଦିଅ । ମନ୍ଦାର !(ଏତିକିବେଳେ ଆସିଛି ସଞ୍ଜୟ, ବିକାଶକୁ ଦେଖି)

ସଞ୍ଜୟ—ବିକାଶ !

ବିକାଶ—ସଞ୍ଜୟ ! ଆସିଲୁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, କାହିଁକି ଡାକିଥିଲୁ ଶୁଣେଁ ?

ବିକାଶ—ନିଜ ଦୁଷ୍କୃତିର ଇତିହାସ ତତେ ଶୁଣେଇବାକୁ । ମନ୍ଦାର ଶୁଣିଲା ନାହିଁ, ଚାଲିଗଲା । ଅନ୍ତତଃ ତୁ ହେଲେ ଥରେ ଶୁଣିଥା । ତା'ପରେ ହୁଏତ କହିବାର ଶକ୍ତି ମୁଁ ହରେଇ ବସିବି ।

ସଞ୍ଜୟ—କ'ଣ କହୁଛୁ ବିକାଶ ?

ବିକାଶ—ରିକ୍ତତାର ମରୁଭୂମି ଉପରେ ପାଦ ଟାଣି ଟାଣି ସମସ୍ତ ଲାଞ୍ଛନା ଅପମାନକୁ ଭୋଗ କରି ମୁଁ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ

କରିଚି ସଞ୍ଜୟ । କାରଣ ବଞ୍ଚିବାର ଲୋଭକୁ ମୁଁ ସମ୍ବରଣ କରି ପାରୁନ ।

ସଞ୍ଜୟ—ବିକାଶ !

ବିକାଶ—ହଁ, ତଟେ କାହିଁକି ଡାକଥିଲ ଶୁଣ । ଜାଣୁଛୁ ତ ସଞ୍ଜୟ, ନାରୀର ରୂପ ଆଉ ପୁରୁଷର ସାମର୍ଥ୍ୟ, ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ଦାୟୀ ।

ସଞ୍ଜୟ—ଓ, ବୁଝିଲି । ସେଇ ରୂପାବାଈ କଥା କହିବାକୁ ଡାକିଚୁ ବୋଧହୁଏ ? ତା'ର ବର୍ତ୍ତମାନର କାହାଣୀ ମତେ ଶୁଣେଇବାକୁ ଚାହୁଁଚୁ ତ ? ସେ କଥା ମୋ'ଠୁ ଶୁଣ ।

ବିକାଶ— ତା'ନୁହେଁ ସଞ୍ଜୟ । ଯୋଉ ପାପ ମୁଁ କରିଚି ଅନ୍ତତଃ ସେ ସବୁକୁ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ସ୍ୱୀକାର କରି ମୁଁ ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ଏଇ ରୂପାବାଈମାନଙ୍କୁ ଘରକୋଣରୁ ରାସ୍ତାକୁ ଟାଣିଆଣିଚି ପୁରୁଷର ନାରୀଲୋଭୀ ମନ । ପୁରୁଷର ଲାଳସା ସବୁ ଯୁଗରେ, ସବୁ କାଳରେ ନାରୀର କୋମଳତାକୁ ଦଗ୍ଧ କରିଚି ।

ସଞ୍ଜୟ—ତୋ' କଥା ମତେ କହ ବିକାଶ । ତୋ' କଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଆସିଚି ।

ବିକାଶ—ଶୁଣ ତ ମୋ କଥା ସଞ୍ଜୟ । କାରଣ ଅର୍ଥ ଆଉ ଲାଳସାର ଦାସ ହେଇ ଆଜ କୁମାର ବିକାଶନାରାୟଣ ସିଂହ ପଙ୍ଗୁ ହେଇଯିବାକୁ ବସିଚି । ପୁରୁଷର କ୍ଷୁଧାହିଁ ନାରୀକୁ ବେଶ୍ୟା କରେ । ସମାଜର ବ୍ୟଭିଚାର ଅବିଚାରହିଁ ନାରୀକୁ ପତିତା କରେ ।

ସଂଜୟ—ଭୁଲ କହୁଚୁ ବିକାଶ । ନାରୀର ମନ ହିଁ ତାକୁ ପତିତା କରିଚି, ରକ୍ତ ଚାଖିବାର ଲୋଭରେ ହିଁ ତାକୁ ଘରକୋଣରୁ

ପଦାକୁ ଟାଣି ଆଣିଚ । ପୁରୁଷର ଭୂମିକା ସେଠି ନିହାତି ଗୌଣ ।

ବିକାଶ—କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦିନୀ ? ସିଏ ତ ଗୃହିଁ ନଥିଲା ଘରୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିବାକୁ ? ଏଇ ବିକାଶନାରାୟଣ ସିଂହର ପଶୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିହିଁ ତାକୁ ବାନ୍ଧବୀର ଆସନରୁ ଟାଣି ଆଣି ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ କରିଚି ।

ସଂଜୟ—ବିକାଶ !! ନା, ନା ମିଛ, ମିଛ, ସବୁ ମିଛ ।

ବିକାଶ—ବିଶ୍ୱାସ କର ସଂଜୟ । ତୁମ ଘରୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ନନ୍ଦିନୀ ଫୁଲ ପରି ନିଷ୍ପାପ, ପବିତ୍ର ଥିଲା । ଆଜି ତାର ଅଧଃପତନ ପାଇଁ ଏଇ କୁମାର ବିକାଶନାରାୟଣ ସିଂହହିଁ ଦାୟୀ । ଆଉ ସେଇ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଆଜି ମୋର ପଙ୍ଗୁତ୍ୱ ଦେଇ, ଅର୍ଥବତ୍ତା ଦେଇ ତିଳ ତିଳ କରି ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଯାଉଚି ।

ସଂଜୟ—ନନ୍ଦିନୀକୁ ତୁ କଳଙ୍କିତ କରିନାହୁଁ ବିକାଶ । ତା' ମନ ବହୁପୂର୍ବରୁ କଳୁଷିତ ଥିଲା । ଖାଲି ସମୟ ଆଉ ସୁଯୋଗ ପାଇ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଚି ମାତ୍ର ।

ବିକାଶ—ସଂଜୟ !

ସଂଜୟ—ଏଇ ସବୁ କଥା ତା' ହେଲେ ମତେ କହିବାକୁ ଡକେଇଥିଲୁ ? ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ବିକାଶ, ମୁଁ ଆସୁଚି । (ଚାଲିଗଲା ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ)

ବିକାଶ—ସଂଜୟ, ସଂଜୟ, ମୁଁ ଜାଣେ, ମୋର ଏ ଦୁଷ୍କୃତିର ଇତିହାସ ଶୁଣିବାପାଇଁ ତୁମମାନଙ୍କର କାହାରି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ବେଶ୍ କେହି ନ ଶୁଣ । କିନ୍ତୁ ମୋର ନିଜର ମାନବିକତା ପାଖରେ ମୁଁ ସ୍ୱୀ'ର କୈଫିୟତ ଦେଇଯିବି । (ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଗଲେ)

—ପରଦା—

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

—ଭୁବନ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଅଳନ୍ଦ

[ଡାକ୍ତର ଏବଂ ବିଜୟ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ]

ବିଜୟ—ସବୁ ତ ଶୁଣିଲ ଡ଼ାକ୍ତର । ଏଥର ତୁମେଇ କୁହ—ସ୍ମୀ'ପରେ ସେ ତୁମ clinic (କ୍ଲିନିକ)ରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବ କ' ନା ?

ଡାକ୍ତର—Really, I feel pity for her (ରିଏଲି, ଆଇ ଫୀଲ୍ ପିଟି ଫର୍ ହର୍) ନନ୍ଦିନୀର case (କେସ୍) ମୁଁ take up (ଟେକ୍ ଅପ୍) କରୁଚି ବିଜୟ । ହୁଏତ ମୁଁ ତାକୁ ସାମୟିକ relief(ରିଲିଫ୍) ଦେଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଭଲ ହେଇ ସେ ଯିବ କୁଆଡ଼େ ? କିଏ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବ ? ତାର ସେଇ ପ୍ରତିଶୋଧପ୍ରବଣତା ପୁଣି କ'ଣ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନଷ୍ଟ କରିବ ନାହିଁ ? ଆହୁରି କେତେ କୁମାର ସାହେବ, ଶେଠ୍‌ଜୀ, ମାଲହୋତ୍ରା, ବାନାର୍ଜୀ ମାନେ କ'ଣ ତା'ର ଏଇ ପ୍ରତିଶୋଧ ନିଆଁରେ ଧ୍ୱଂସ ହେଇଯିବେ ନାହିଁ ?

ବିଜୟ—ମୁଁ ତା'ହେଲେ ସେ ଚରିତ୍ରର ସମାଧାନ ପାଇବି କେମିତି? ତା'ର ଚରିତ୍ର କ'ଣ ମୋ'ନାଟକରେ ଅସମାହିତ ହେଇ ରହିଯିବ ?

ଡାକ୍ତର— ମୁଁ ତୁମ ନାଟକର ଚରିତ୍ର କଥା ଭାବୁନାହିଁ ବିଜୟ । ତୁମର କଲମ ମୁନହିଁ ତାର ସମାଧାନ ଆଣିପାରିବ । କିନ୍ତୁ, ମୁଁ ଭାବୁଚି, ରକ୍ତମାଂସର ରୂପାବାଈ କଥା । ଧର, ଭଲ ହେଇସାରିଲା ପରେ ସେ ପୁଣି ଯଦି ଯାଇ ରାଜପଥ ଉପରେ ଠିଆ ହୁଏ ? ତେବେ ମୋ' ଭଲ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ କଣ ରହିବ ?

ତେବେ blood report (ବ୍ଲଡ୍ ରିପୋର୍ଟ) ନ ମିଳିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ନନ୍ଦମା ବିଷୟରେ କୌଣସି guarantee (ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି) ଦେଇପାରିବି ନାହିଁ ।

ବିଜୟ—ଆଚ୍ଛା, ମୁଁ ତା'ହେଲେ ଆସୁଚି ଡାକ୍ତର । guarantee (ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି) ହୁଏ ତ ନ ଦେଇପାର ; କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଚ ।

ଡାକ୍ତର—ଏସବୁ case(କେସ୍)ରେ guarantee (ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି)ତ ଦୂରର କଥା, ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦବାକୁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଡାକ୍ତର ସାହାସ କରିପାରିବେନା ।

ବିଜୟ—କାହିଁକି ଡାକ୍ତର ?

ଡାକ୍ତର—କାରଣ ତା'ର ଇତିହାସ ତୁମ ପାଖରୁ ଶୁଣିସାରିଲା ପରେ ମୋର ଧାରଣା ହେଇଚି, ରୂପାବାଈ କେବଳ neuratic(ନ୍ୟୁରେଟିକ) patient(ପେସେଣ୍ଟ୍) ନୁହେଁ ତା'ର ରକ୍ତ ମଧ୍ୟ ଦୂଷିତ । ତେବେ blood report (ବ୍ଲଡ୍ ରିପୋର୍ଟ୍)ର ଫଳାଫଳ ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରୁଚି । ତୁମେ ବରଂ କାଲି ସକାଳେ ଟିକଏ ଆସ ବିଜୟ । (ଡାକ୍ତର ଭିତର ଯିବାକୁ ହଉଥିଲେ, ଏତିକବେଳେ ଭବଗ୍ରାହୀର ପାଟି ଶୁଭୁଚି)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ସାତ ନମ୍ବର ଦେଖ ! ଟିକଏ ଶୁଣ ଭଲା । ଟିକଏ ବ୍ରେକ୍ ଦିଅ । (ଆଗେ ଆଗେ ନନ୍ଦମା,ପଛେ ପଛେ ଭବଗ୍ରାହୀ ଆସିଲେ)

ଡାକ୍ତର—(ଆଗରୁ ଘେରିଲେ) ଏତେ ରାତିରେ bed (ବେଡ୍) ଛାଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ବାହାରିଲ ନନ୍ଦମା ?

ନନ୍ଦମା—ବାହାରକୁ ।

ଡାକ୍ତର—ବାହାରକୁ ! ଏତେବେଳେ ତ ବାହାରକୁ ଯିବା କଥା ନୁହେଁ ।

ନନ୍ଦମା—କେତେଟା ବାଜିଚ ଡାକ୍ତର ?

ଡାକ୍ତର—(ଘଣ୍ଟା ଦେଖି ଟାଇମ କହିଲେ)

ନନ୍ଦମା—(ହସି) କୁମାର ସାହେବଙ୍କ ଗାଡ଼ିର ହର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଲା ! ଭୂଷଣ ବୋଧହୁଏ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଚ । ମୁଁ ଯିବ ।

ଡାକ୍ତର—କାହିଁ, କେହି ତ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିନାହାନ୍ତି । ଏତେବେଳେ ତୁମେ ଯିବ କୁଆଡ଼େ ?

ନନ୍ଦମା—ଦେହଟା ମୋର ଜଳଯାଉଚି ଡାକ୍ତର । ମୁଁ ତାକୁ ଶୀତଳ କରିବାକୁ ଚାହେ । ମତେ ତୁମେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।

ଡାକ୍ତର—(ଆଦେଶ ଭଙ୍ଗୀରେ) ଯାଅ—ବିଛଣାକୁ ଯାଅ—ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

ନନ୍ଦମା—ଶୋଇବ ? (ହସି)ମନ ଭରି ବିଷପାନ ନ କଲେ ମତେ ନିଦ ହବନାହିଁ ଡାକ୍ତର । ମତେ ଟିକିଏ ମଦ ଦେଇପାରିବ ? ମୁଁ ଚାହେଁ ମଦ—ପ୍ରଚୁର ମଦ, ଆଜି ଦେହ ।

ଡାକ୍ତର—ଆଚ୍ଛା, ଦିଆଯିବ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଔଷଧ ଦେବ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—କାହିଁକି ସେଗୁଡ଼ାକ ଦଉଚନ୍ତି ଡାର୍ ? ସେଗୁଡ଼ାକ କ'ଣ ସେ ଖାଉଚନ୍ତି ? ଘର ଚଟାଣି ଉପରେ ଛୁରି କାଟି, ତାକୁ ନେଇ କ ଘ ଵ ଜ ସ୍ଵ ଖେଳ ଖେଳୁଚନ୍ତି । ଅଚ୍ଛା, shock therapy (ସକ୍ ଥେରେପି) ଦେଇଦିଅନ୍ତୁ, ନହେଲେ hot chamber (ହଟ୍‌ଚେମ୍ବର) ରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦିଅନ୍ତୁ । କାଲି ସକାଳକୁ ଦେଖିବେ, ସବୁ ଠିକ ହୋଇଯିବ ।

ନନ୍ଦମ—Hot chamber (ହଟ ଚେମ୍ବର)! ଆତୁର ଡଡେଇବାକୁ ବୃହ୍ମର ମଡେ ? ଡତାଅ, ଡତାଅ, ଆତୁର ଡଡେଇ ଦିଅ, ମଟେ ଜାଲପୋଡ଼ ପାଉଁଶ କରିଦିଅ । (କାନ୍ଦ ପକାଇଲେ)

ବଜୟ—ନନ୍ଦମ ! please (ପ୍ଲିଜ୍) ଯାଅ—ସୁନାଝିଅଟି ପରି ଶୋଇପଡ଼ିବ ।

ନନ୍ଦମ—ଶୋଇବ ? କହିଲ ନା ଅରେ, ମୁଁ ଶୋଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—କ'ଣ କରିବା ସାର୍ ?

ଡାକ୍ତର—(ଔଷଧ ବାହାର କରି) ନିଅ, ଆଁ କର ! ଖାଇଦିଅ ।

ନନ୍ଦମ—ନିଶା ହବ ? ନିଶା ? ଦେହ ମୋର ଶୀତଳ ହେଇଯିବ ?

ଡାକ୍ତର—ହଁ, ତୁମେ ଆରାମରେ ଶୋଇପଡ଼ିବ ।

ନନ୍ଦମ—ଦିଅ । (ଔଷଧ ନେଇ ଗୁଳିଯିବାକୁ ବସିଲା, ଭବଗ୍ରାହୀ ତା'କୁ ଧରି ଧରି ନେଇ ଯାଉଥିଲେ ।)

ଡାକ୍ତର—ଦେଖ ଭବଗ୍ରାହୀ ! ଔଷଧଟା ଯେମିତି ସେ ଖାଏ । ତାକୁ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଖୁଆଇଦବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ହଜ ଆଜ୍ଞା ! (ନନ୍ଦିମାକୁ ବିଦା କରିଦେଇଯିବାକୁ ଗଲେ । ଏତିକବେଳେ ପାଗଳ ଜ୍ୟୋତିଷ ଆସିଚନ୍ତି । ଭବଗ୍ରାହୀ ଆସିଚନ୍ତି ପଛେ ପଛେ ।)

ଜୋତିଷ—Care taker (କେୟାର ଟେକର) ! ଗୋଟାଏ ଉଲ୍‌କାପାତ ହେଲା, ଦେଖିଚ ? କେହି ବଞ୍ଚେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତମେ ଗୋଟାଏ କାମ କରିପାରିବ Caretaker ? ଏ ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟାଟାକୁ ବୁଲେଇ ଆଣି, ପୁଣି ଏକ୍ ପାଖରେ ରଖି-ଦେଇପାରିବ ? ତା ହେଲେ ସେ ବଞ୍ଚିଯିବ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଘଡ଼ିବାବା ଘଡ଼ି ବଜେଇ ବଜେଇ ଆସିଗଲେ । ଆଜି ଏ କ୍ଲିନିକ୍‌ରେ କ'ଣ ହେଉଛି କେଜାଣି, ସମସ୍ତଙ୍କର ପାଗଳାମିର record (ରେକର୍ଡ଼) ଭାଙ୍ଗିଯାଉଛି । ଆଜି ଜବରଦସ୍ତ night duty (ନାଇଟ୍ ଡ଼ିଉଟି) ସାର୍, ଛୁଟି ଦେଉନ୍ଥାଅନ୍ତୁ !

ଡାକ୍ତର—ତୁମେ ଯାଅ ଭବଗ୍ରାହୀ ! ନନ୍ଦିନୀକୁ ଦେଖ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଗଲି ସାର୍ । (ଚାଲିଗଲା)

ଡାକ୍ତର—Mister Bigben (ମିଷ୍ଟର ବିଗ୍‌ବେନ୍) ଚରାଚରର ନିୟମ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଆପଣ ଚା'ହେଲେ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦଉଚନ୍ତି ?

ଜ୍ୟୋତିଷ—What (ହ୍ୱାଟ୍) ! ସେମାନେ ତ କୌଣସି ମତେ ନିୟମ ମାନିଲେ ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତର—କିଏ ?

ଜ୍ୟୋତିଷ—ସେଇ ଶନି, ରାହୁ, କେତୁ । ଏମାନେ ଆଜି କୌଣସି ମତେ ନିୟମ ମାନୁନାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଆଜି କକ୍ଷଚ୍ୟୁତ । ତାଙ୍କୁ ତ କେହି ଧରି ରଖିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଚି । ଆପଣ ଯା'ନ୍ତୁ ।

ଜ୍ୟୋତିଷ—ନା, ରାତିସାରା ମତେ ଜଗି ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା' ନ ହେଲେ ପ୍ରଳୟ ହେଇଯିବ । (ହସି) I am the pendulum, the big ben of the world (ଆଇ ୟାମ ଦ ପେଣ୍ଡୁଲମ୍, ଦ ବିଗ୍‌ବେନ ଅଫ ଦ ୱାର୍ଲଡ଼)

ଡାକ୍ତର—ଭବଗ୍ରାହୀ ! ଭବଗ୍ରାହୀ ! (ଭବଗ୍ରାହୀ ଆସିଲେ)

ଭବଗ୍ରାହୀ—ସାର୍, ବାଘବଜାଣି ଖେଳ ଦେଖିବେ ଆସନ୍ତୁ । ଛେଳିମାନେ ବାଘକୁ ବନ୍ଦୀ କରିଦେଲେଣି ।

ଡାକ୍ତର—ଆଃ ସେ କଥା ନୁହେଁ । ଯୁଆଙ୍କୁ ନେଇଯାଅ । ପାଗଲଡ୍ରାଇଭର ଇଂଜେକ୍ସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର । କାଲି ସକାଳେ Insulin therapy(ଇନସୋଲିନ ଥେରାପି)ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—(ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ଧରି) ଗୁଲି ଘଡ଼ିବାବା ! ବାରଟା ପାଖା ପାଖି ହେଇଗଲାଣି । ଜଗିବସିବା ପରା ? ଗୁଲି । (ଧରି ଧରି ନେଇଗଲେ ଭିତରକୁ)

ବଜପୁ—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତୁମର ଚିକିତ୍ସା ଡାକ୍ତର ! ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତୁମର ଧୈର୍ଯ୍ୟ !

ଡାକ୍ତର—ଅନେକ ସମୟରେ ନିଜର ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁର ହେବାକୁ ପଡ଼େ ବଜପୁ ! ତା' ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନଥାଏ । ଆଚ୍ଛା, କାଲି ସକାଳୁ ତ ଆସୁଚ ? ପୁଣି ଦେଖା ହେବ । Good night (ଗୁଡ୍ ନାଇଟ)(ଭିତରକୁ ଗଲେ)

ବଜପୁ—Good night Doctor (ଗୁଡ୍ ନାଇଟ ଡକ୍ଟର) ! ବାହାରକୁ ଗଲେ ।

—ପରଦା—

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

—ଡାକ୍ତରଖାନା ଅଳନ୍ଦ

[ଆଗେ ଆଗେ ପାଗଳା ଜଜ୍—ପଛେ ପଛେ ଭବଗ୍ରାହୀ ଆସିଲେ]

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଧର୍ମାବତାର ! ଟିକଏ ଶୁଣନ୍ତୁ, ଧର୍ମାବତାର କୁଆଡେ ଯାଉଛନ୍ତି ?

ଜଜ୍—କୋର୍ଟକୁ ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ସାବାସ୍ । ସକାଳ ସାତ ନ ବାଜୁଣୁ କୋର୍ଟର ଦୁଆର ଖୋଲିଗଲା ?

ଜଜ୍—ଲୋକଟାକୁ କାଲି ଫାଶୀ ଦେଇଦେଲି । କେଡ଼େ ଭୁଲଟାଏ କରିପକେଇଲି !

ଭବଗ୍ରାହୀ—ବଞ୍ଚିଗଲି your honour (ଇୟୋର ଅନର) ! ଆପଣଙ୍କ ହାତରୁ ଫାଶୀ ଅର୍ଡ଼ର ପାଇ ତା'ର ମରିଯିବାକୁ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲାନି । ମତେ ବି ସେମିତି ଗୋଟାଏ ଅର୍ଡ଼ର କରିଦିଅନ୍ତୁ ଧର୍ମାବତାର ! ଆପଣମାନଙ୍କ ସ୍ନେହରୁ ମୁଁ ବି ବଞ୍ଚିଯାଏଁ ।

ଜଜ୍—ଏଁ, ତୁମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫାଶୀ ପାଇ ନାହିଁ ? କାଲି ମୁଁ ଅର୍ଡ଼ର ଦେଇଚି । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ execute (ଏକ୍‌ଜିକ୍ୟୁଟ) ହୋଇନାହିଁ । Alright ଅଲରାଇଟ ! ମୁଁ ତାକୁ cancel (କ୍ୟାନସେଲ) କରିଦେଲି ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ମୋଟେ cancel (କ୍ୟାନସେଲ) କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ଧର୍ମାବତାର ! ଦରକାର ପଡିଲେ ମୁଁ ନିଜେ execute ଏକ୍‌ଜିକ୍ୟୁଟ୍ କରିଦେବି ।

ଜଜ୍—ତୁମେ କଣ ଚାହଁ ? କେମିତି ?

ଗୁଡ଼ଗ୍ରାହୀ—ଦଉଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ କିଣିଆଣିବ । ବେକରେ ଗଳେଇଦେଇ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଝୁଲିପଡ଼ିଲେ ବାସ୍ first class (ଫାଷ୍ଟ କ୍ଲାସ) ଫାଶୀ । ଦାହଗଂଜର ସୀମା ଟପିଗଲାଣି ଧର୍ମାବତାର !

ଜଜ୍—ଓ, ତୁମର ତା' ହେଲେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ ଅଛି ? ବେଶ୍, ଉପଯୁକ୍ତ କୋର୍ଟଫିସ ଲଗେଇ ମୋ ଇଜ୍‌ଲାସରେ ଦରଖାସ୍ତ କର । ମୁଁ ବିଚାର କରିଦେବି ।

ଗୁଡ଼ଗ୍ରାହୀ—କିଛି ଧର୍ମାବତାର ! କିଛି !

ଜଜ୍—ତୁମେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲ ? ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ୩୦୯ ଦଫାରେ ମୁଁ ତୁମକୁ କି ସଜା ଦେଇପାରେ ? (ଭାବିଲେ)

ଗୁଡ଼ଗ୍ରାହୀ—ଫାଶୀ ।

ଜଜ୍—No (ନୋ), ଫାଶୀ ନୁହେଁ । ତୁମକୁ ଏକବର୍ଷ ପାଇଁ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଦିଆଗଲା ।

ଗୁଡ଼ଗ୍ରାହୀ—ଘଣା ପେଲିବା କ'ଣ ମୋର ସରିଲା ନାହିଁ ଧର୍ମାବତାର ! Indoor ରୁ clinic ଆଉ clinic ରୁ indoor ହେଇ ଆଉ କେତେ ଘଣା ପେଲିବି ? ଏଥର ଚୁଲିଲୁ, ଚୁ' ଅଣ୍ଡା ହେଇଗଲା ।

ଜଜ୍—ଓ, recess (ରିସେସ) ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେଉଁ Judgement (ଜଜ୍‌ମେଣ୍ଟ) ଦେଇଗଲି, ଠିକ୍ କଲି ନା ଭୁଲ୍ କଲି ? ଠିକ୍ କଲି ନା ଭୁଲ କଲି ? (ଚୁଲିଗଲେ କିଛି କହି)

ଗୁଡ଼ଗ୍ରାହୀ—(ଯିବାବାଟକୁ ଚାହିଁ) ନା, ଧର୍ମାବତାର ! ଆପଣ ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି । ଭୁଲ ମୁଁ କରିଚି । ଆକବରଙ୍କ

ବାପାଙ୍କ ନାଁଟା ମନେ ରଖିପାରିଲନାହିଁ ବୋଲି ସିନା...
ନାଃ, ଆଉ ହବନି । ଆଜି ଡାକ୍ତରବାବୁ ଆସିଲାବେଳକୁ ମୁଁ
ନିଜେ ପାଗଳ ହୋଇଯାଇନ୍ତି ଭଲ । ମତେ ବି ସେମିତି କୋଉ
ରୁମ୍‌ରେ ପୂରେଇଦିଅନ୍ତେ । ହାଃ ହାଃ (ପାଗଳ ପରି
ହସୁଥିଲେ, ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ ।)

ଡାକ୍ତର—ଭବଗ୍ରାହୀ !

ଭବଗ୍ରାହୀ—(ଚୁଳିପଡ଼ି) Good morning Sir (ଗୁଡ୍ ମର୍ଣ୍ଣିଂ ସାର୍)

ଡାକ୍ତର—Patient (ପେସେଣ୍ଟ୍) ମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା କ'ଣ
କଲ ?

ଭବଗ୍ରାହୀ—ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି ସାର୍ ! ଢଡ଼ିବାବା ଆରାମରେ
ଶୋଇଛନ୍ତି । ସାତନମ୍ବର ଦେବୀ ତ ଏ ଯାଏ ଉଠିନାହାନ୍ତି ।
ଯେତେ ଗୋଳମାଳ ହେଲେ ବି ନିଦ ଭାଙ୍ଗୁନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତର—ନିଦ୍ରାମଗ୍ନ ଶୋଇଛି ? Good sign (ଗୁଡ୍ ସାଇନ୍) ।
ଭବଗ୍ରାହୀ, ମୁଁ ଭାବୁଚି, ଏମିତି କିଛିଦିନ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଶାନ୍ତିରେ
ଶୁଆଇ ଦିଆଯାଇପାରନ୍ତା ତା' ହେଲେ ତା' condition
(କଣ୍ଡିସନ) ଅନେକଟା ଆୟତ୍ତକୁ ଆସନ୍ତା ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଆଜ୍ଞା, ମତେ କିଛିଦିନ ଶୁଆଇ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ ?

ଡାକ୍ତର—ଭବଗ୍ରାହୀ !

ଭବଗ୍ରାହୀ—Yes Sir. (ୟେସ୍ ସର୍)

ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ତୁମର ଅସୁବିଧା ବୁଝିପାରୁଚି ଭବଗ୍ରାହୀ । କିନ୍ତୁ କଣ
କରାଯିବ ? ଆଉ କିଛିଦିନ ତୁମେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର । ମୁଁ staff
(ଷ୍ଟାଫ) ବଢ଼େଇବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଚି । ଚାଲ, patient
(ପେସେଣ୍ଟ)ମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଆସିବା ।

ଭବଗ୍ରାହୀ—ଚାଲନ୍ତୁ ସାର୍ । (ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ)

—ଶରଦା

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

(ଶେଷ ଦୃଶ୍ୟ)

—ଭୁବନ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା

[ବଜସ୍ପ ବସିଚନ୍ତି, ୟାକୁବ୍ ହାତରେ ଫୁଲତୋଡ଼ାଟିଏ ଧରି ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ ବୁଲୁଚି, ମଝିରେ ମଝିରେ ଯେମିତି କାହାକୁ ସାକ୍ଷାତ ଅପେକ୍ଷା କରଚି]

ୟାକୁବ୍—ବାବୁଜୀ ! ଡାକ୍ତର ସା'ବ ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଲେ ନାହିଁ ।

ବଜସ୍ପ—ଭିତରେ ହୁଏତ patient (ପେସଣ୍ଟ)ମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବେ ।

ୟାକୁବ୍—ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଜବାବ ଦେଇଚନ୍ତି, ରୁପା ଭଲ ହୋଇଯିବ ?

ବଜସ୍ପ—ସେ ଭଲ ହୋଇଯିବ କି ନାହିଁ, ସେ କଥା ଡାକ୍ତରବାବୁ ବୁଝିବେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ସବୁଠୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖ କ'ଣ ରହିଗଲା ଜାଣିଚ ? ଆଜି ବି କନ୍ଦର୍ପ ତୁମକୁ ତୁମର ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦେଇପାରିଲାନି ।

ୟାକୁବ୍—ତା' ପାଖରୁ କେବେ ମୁଁ କୌଣସି ସମ୍ମାନ ଦାବୀ କରି ନାହିଁ ବାବୁଜୀ !

ବଜସ୍ପ—ଅଥଚ ଆଲୋକର ସ୍ପର୍ଶ ଟିକିଏ ପାଇବା ପାଇଁ ସେ ଯୋଉ ଦୌଡ଼ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା, ସେଥିରେ ସେ ତା'ର ନିକଟତମ ଆଲୋକସ୍ତମ୍ଭକୁ ବି ଅତିକ୍ରମ କରି ଚାଲିଗଲା ।

ୟାକୁବ୍—ବୋଷନର କଣାନ୍ ମୁଁ ବୁଝେଁ ବାବୁଜୀ, ଏ ଯାନ୍ ଦୁନିଆର ମାଲିକ ଖୁଦାତାହ୍‌ଲା । ତାଙ୍କର ଖେୟାଲ ଖୁସିରେ ଯାହା କରୁଚନ୍ତି, ସେଇଆ ହିଁ ହେଇଯାଉଚି । ରୂପା କଥା ଦେଖନ୍ତୁ ନାହାନ୍ତି, ତାକୁ ନେଇ ଆମେ କେତେ ଆଶା କରିଥିଲେଁ, କିନ୍ତୁ ହେଲା କ'ଣ ?

ବିଜୟ—ଆଉ ତୁମେ ? ତୁମେ କ'ଣ ପାଇଲ ୟାକୁବ୍ ? ତା' ଦୁଃଖରେ, ତା' ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ଏକମାତ୍ର ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ ହୋଇ ତା' ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲ । ତା' ଆନନ୍ଦରେ ନିଜେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଇଥିବାର ଅଭିନୟ କରିଗଲ । କିନ୍ତୁ ତୁମର ଦରଦୀ ମନଟା ଶାନ୍ତି ପାଇଲା କି ? (ଟିକିଏ ରହି) ରୂପାକାଣ୍ଡ ତା' ଜୀବନଟାଯାକ ଖାଲି କାଚ ଗୋଟେଇବାରେ ବିତେଇଦେଲା । ହାତ ପାଖରେ ହୀରା ପାଇ ବି ତାକୁ ଥରେ ଦେଖିଲା ନାହିଁ । ତା' ପାଖରେ ତୁମ ଭଲ ପାଇବା ବ୍ୟର୍ଥ ହେଇଗଲା ।

ୟାକୁବ୍—ବାବୁଜୀ !

ବିଜୟ—ମୁଁ ଜାଣେ ୟାକୁବ୍, ଏ ପୃଥିବୀରେ ଏବେ ବି ଏମିତି ଦଳେ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଦାବୀକୁ କାହାରି ଉପରେ ଜୋରକରି ଲଦି ଦେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ୟାକୁବ୍—କ'ଣ ଆଉ କରିଥା'ନ୍ତି ବାବୁଜୀ ? ରୂପା ଯଦି ମତେ ନ ଚିହ୍ନିଲା, ତେବେ ମୋର ବା କ'ଣ କରିବାର ଅଛି ?

ବିଜୟ—ସେ ଚିହ୍ନିବାର ସୁଯୋଗ ତୁମେ ତାକୁ କେବେ ଦେଇଚ ? ଖାଲି ଦୂରରେ ଥାଇ ତାକୁ ଭଲ ପାଇଯାଇଚ । କେବଳ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ତାକୁ ନେଇ ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଚ । ଅଥଚ ଆଗେଇ ଆସିବାକୁ ସାହସ କରି ପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ

ତା' ଜୀବନରେ ଏକ ମହାନ୍ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଚରିତ୍ର ହୋଇ ତୁମେ ରହିଗଲ । ପୂଜା ପାଇଲ, କିନ୍ତୁ ଭଲ ପାଇବା ପାଇଲ ନାହିଁ । ଯଦି ସେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଯାଏ···(ୟାକୁବ୍ ଅସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କଲା)···ମୁଁ ଜାଣେ ୟାକୁବ୍, ତମର ସ୍ୱୀକୃତି ହିଁ ତାକୁ ପୁଣି ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିପାରିବ ।

ୟାକୁବ୍—ବାବୁଜୀ !

ବିଜୟ—ହଁ, ତୁମେ । ନିଜକୁ ଫାଙ୍କିଦେଇ ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗର ବଡ଼େଇ କରିବା ପୁରୁଷକାର ନୁହେଁ ।

ୟାକୁବ୍—ବାବୁଜୀ ! ସେ ଆପଣ କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ?

ବିଜୟ—ରୂପା ବାଈର ଚରିତ୍ରକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ମୋର ଏ "ତିମିର ତୀର୍ଥ" ନାଟକର ପରିକଳ୍ପନା । କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ବାଦ ଦେଇ ରୂପ ବାଈର ଚରିତ୍ର ତା'ର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପାଇପାରିବ ନାହିଁ ୟାକୁବ୍ । ସେଇଥିପାଇଁ ତା' ଜୀବନ ଭଳି ମୋ' ନାଟକରେ ତମେ ବି ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର ହୋଇ ରହିଗଲ । (ଏତିକି-ବେଳେ ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ । ଗମ୍ଭୀର ମୁଖ, ଯେମିତି ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଚନ୍ତି, ଆସି ନୀରବରେ ଠିଆ ହେଲେ)

ବିଜୟ—(ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ) କ'ଣ ହେଲା ଡାକ୍ତର ?

ଡାକ୍ତର—(ନୀରବ)

ବିଜୟ—ନଇଦୀର blood report (ବ୍ଲଡ଼ ରିପୋର୍ଟ) ଆସିଲା ?

ୟାକୁବ୍—ଡାକ୍ତର ସା'ବ ! ରୂପା ବାଈ ଭଲ ହୋଇଯିବ ତ ?

ଡାକ୍ତର—(ଭଙ୍ଗା ଗଳାରେ) ତମ "ତିମିରତୀର୍ଥ" ନାଟକ ପାଇଁ ରୂପାବାଈ ଚରିତ୍ରର ସମାଧାନ ଖୋଜୁଥିଲ ନା ବିଜୟ ?

ବିଜୟ—ଡାକ୍ତର !

ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ବି ତୁମ ପାଖରୁ ତା'ର ଇତିହାସ ଶୁଣି ତା' ପ୍ରତି ଦରଦୀ ହୋଇଉଠିଥିଲି । ମୁଁ ବି ଚାହିଁଥିଲି, ତା' ଜୀବନର ଏକ ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର ସମାଧାନ ।

ବିଜୟ—କ'ଣ ହୋଇଚି ଡାକ୍ତର ?

ଡାକ୍ତର—ଆମର କାହାରି ପାଇଁ ସେ ଅପେକ୍ଷା କରିନି । ତା' ଚରିତ୍ରର ସମାଧାନ ସେ ନିଜେ କରିଯାଇଚି ।

ବିଜୟ—ତା' ମାନେ ?

ଡାକ୍ତର—ଆଜି ସକାଳୁ ତା' ବିଛଣାରେ ତାଙ୍କୁ ମୃତ ଅବସ୍ଥାରେ ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇଚି ।

ବିଜୟ—ଡାକ୍ତର ! ! (ଦୁଃଖରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ି)

ସ୍ଥାଣୁ—ଡାକ୍ତର ସା'ବ ! ! ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ରୂପା ତା'ହେଲେ ଚାଲିଗଲା ? ?

ବିଜୟ—ନା, ନା, ଡାକ୍ତର, ଏ ଅସମ୍ଭବ । ଗୋଟାଏ ସଂଗ୍ରାମଶୀଳ ଜୀବନ ଏମିତି ଭାବରେ ଅପମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିପାରେ ନା ! ନନ୍ଦିନୀ ଭଳି ବଳିଷ୍ଠ ଚରିତ୍ର ଯୁଦ୍ଧ କରୁ କରୁ ଏମିତି ଭାବରେ ଅସ୍ତ୍ରତ୍ୟାଗ କରିପାରେନା ଡାକ୍ତର !

ଡାକ୍ତର—ବିଜୟ ! ତୁମେ ଚାହୁଁଥିଲ ରୂପାବାଈ ପୁଣି ସୁସ୍ଥ ହୋଇଉଠୁ । ପୁଣି ସେ ସାମାଜିକ ସମ୍ମାନ ପାଉ । ତମ ନାଟକର ସେଇ ସମାଧାନ ବି ତମେ ଚାହୁଁଥିଲ । ଏଇଟା ହୁଏତ ଗୋଟାଏ poetic solution (ପୋଏଟିକ୍ ସଲ୍ୟୁସନ୍) । କିନ୍ତୁ ଜୀବନଟା ତ ଗୋଟାଏ କାବ୍ୟ ନୁହେଁ ! ସେ ତା'ର ନିଜ ଛନ୍ଦରେ ବହିଚାଲେ ।

ସ୍ଥାଣୁ—ସେ କେମିତି ମଲା ଡାକ୍ତର ସା'ବ ?

ଡାକ୍ତର—ଅନେକବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନ ଉଠିବାର ଦେଖି ଆମ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା । କବାଟ ଭାଙ୍ଗି ଦେଖିଲାବେଳକୁ···

ବିଜୟ—ତା' ମାନେ··· ?

ଡାକ୍ତର—ସେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି !

ସ୍ୱାକୁବ—ଆତ୍ମହତ୍ୟା ?

ଡାକ୍ତର—ହିଁ । ନିଦ ହଉନି ବୋଲି ତାକୁ ଯୋଉ sleeping drugs (ସ୍ଲିପିଙ୍ଗ ଡ୍ରଗସ୍) ଦିଆଯାଉଥିଲା, ତାକୁ ନ ଖାଇ ସେ ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖୁଥିଲା । ଭବଗ୍ରାହୀ ଅନେକଥର ସେ ବିଷୟରେ ମତେ କହିଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ନ ଥିଲି । କାଲି ରାତିରେ ହୁଏତ ସେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ-ପଡ଼ିଛି । ଆଉ ସେଇ ସଞ୍ଚିତ ନିଦ ଔଷଧଗୁଡ଼ିକ ଖାଇ-ଦେଇଛି ।

ବିଜୟ—ଓ କ୍ରୁର !!

ଡାକ୍ତର—କିନ୍ତୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଦାୟିତ୍ୱମୁକ୍ତ କରିଯାଇଛି ବିଜୟ ! ମଲା ପୂର୍ବରୁ ସେ ତା'ର dying declaration (ଡାଇଙ୍ଗ୍ ଡିକ୍ଲରେସନ୍) ଲେଖି ଦେଇଯାଇଛି ।

ବିଜୟ—ମୋ' ନାଟକରେ ତା' ହେଲେ ରୂପାବାଈର ଚରିତ୍ର ଏଇମିତି ପଳାୟନବାଦୀ ଜୀବନଧାରୁ ହୋଇ ରହିଯିବ ?

ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ତୁମକୁ କାଲି ବି କହିଥିଲି ବିଜୟ, ରୂପାବାଈର ଚରିତ୍ର ଏକ ମହାନ୍ ଚରିତ୍ର ନୁହେଁ । ତାକୁ ତମ ନାଟକୀୟ ରଙ୍ଗ, ରୂପ ଦେଇ ହୁଏତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିପାର—ବର୍ଣ୍ଣାଢ଼୍ୟ କରିପାର । କିନ୍ତୁ ରୂପାବାଈ କେବଳ ରୂପାବାଈ । ଆମେ ତାକୁ ଭଲ କରିବାକୁ ଗ୍ରୁହିଁଥିଲେ, ତା'ର ଭଲ ଦେଖିବାକୁ

ଆଶା କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେ ତା'ର ନିଜର ପରିଣତି ନିଜ ହାତରେ ଟାଣିନେଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଭାବୁଚି, ତା' ଚରିତ୍ରର ବୋଧହୁଏ ଏଇଟା ହିଁ ହଉଚି ସବୁଠୁ ବଡ଼ logical ending (ଲଜିକାଲ ଏଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍) ।

ବିଜୟ—ଡାକ୍ତର !

ଡାକ୍ତର—(ବିଜୟ ପାଖକୁ ଯାଇ କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି) ରୂପାବାଈର ମୃତ୍ୟୁ ତୁମକୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଚି, ନା ବିଜୟ ?

ବିଜୟ—ତୁମେ ବୁଝିବ ନାହିଁ ଡାକ୍ତର । ଜଣେ ସାହିତ୍ୟିକର ହାତରେ ତା' ନିଆରି ଚରିତ୍ରର ମୃତ୍ୟୁ ତା' ପାଇଁ କେଡ଼େ ମର୍ମନ୍ତୁଦ । ଆଜି ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ସାହିତ୍ୟ, ସମାଜ, ସଂସ୍କୃତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହଉଚି ।

ଡାକ୍ତର—ବିଜୟ !

ବିଜୟ—ହଁ ଡାକ୍ତର । ଏ ସାହିତ୍ୟ, ସମାଜ, ସଂସ୍କୃତି ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ତାହାକୁ ମାନବିକ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ, ବେଦ, ଉପନିଷଦ, ବାଇବେଲ, କୋରାନ୍, ତ୍ରିପିଟକ ଖାଲି ଧର୍ମର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ହୋଇ ରହିଗଲା ।

ଡାକ୍ତର—ମାନବିକ ସ୍ୱୀକୃତି କେହି କାହାକୁ ଦିଏ ନା ବିଜୟ । ସେଇଟା ଆପେ ଆପେ ମିଳେ ।

ବିଜୟ—ତା'ହେଲେ କୁହ ଡାକ୍ତର, ନନ୍ଦିନୀ କାହିଁକି ଗୋଟାଏ ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର ଗୃହକୋଣ ପାଇଲା ନାହିଁ ? ଅଥଚ ରାମାୟଣ ଜରତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇଥିଲା; ଭାଗବତ ପିଙ୍ଗଳାକୁ ଦେବୀର ଆସନରେ ବସେଇଥିଲା । ବୌଦ୍ଧଯୁଗ ଆମ୍ରପାଲୀକୁ ନୃତ୍ୟ, ସଙ୍ଗୀତ, ସଂସ୍କୃତିର ବାହକ ରୂପେ ସମ୍ମାନିତ କରିଥିଲା ।

ଓମର ଖୟାମ୍ ସଂଙ୍ଗୀର ଆସନରେ ବସେଇ ରୂବାୟତ ରଚନା କରିଥିଲେ । ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଗୋଟାଏ ବେଶ୍ୟାଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରି ତାଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆଣି ଦେଇଥିଲେ । ହେଲେ, କହିପାରିବ ଡାକ୍ତର ? ଏ ଶତାବ୍ଦୀର ସଭ୍ୟତା, ମାନବିକତା ଆଉ ଉଦାରତା ନନ୍ଦିନୀ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଝିଅକୁ ଦେଲା କ'ଣ ?

ଡାକ୍ତର—ବିଜୟ ! (ସାନ୍ତ୍ୱନା ସ୍ୱର)

(ଏତିକିବେଳେ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର ଆସିଲେ)

ପୋ: ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର—ଡାକ୍ତର ବାବୁ !

ଡାକ୍ତର—Investigation (ଇନ୍‌ଭେଷ୍ଟିଗେସନ) ସରିଗଲା ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର ?

ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର—ହଁ, ସରିଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ Post mortem (ପୋଷ୍ଟମାର୍ଟମ) ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ନେଇଯାଉଛି । ଆଚ୍ଛା, ଡାକ୍ତର-ବାବୁ, ତା body (ବଡି)ର କେହି ଦାୱୀଦାର ଅଛନ୍ତି ?

ବିଜୟ—ବଞ୍ଚିଥିବାବେଳେ ତା' ଦେହରେ ବହୁତ ଦାୱୀଦାରଥିଲେ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର ! ମଲାପରେ ବୋଧ ହୁଏ କେହି ନାହାନ୍ତି ।

ସ୍ୱାଲୁବ—ମୁଁ ଅଛି ବାବୁଜୀ ! ତା' ଦେହର ଦାୱୀଦାର ମୁଁ ।

ବିଜୟ—ସ୍ୱାଲୁବ !!

ଡାକ୍ତର—ନା', ସ୍ୱାଲୁବ ! ତା'ର ଏ declaration (ଡିକ୍ଲେରେସନ)ରେ ସେ ଲେଖିଦେଇଯାଇଛି, ବଞ୍ଚିଥିବାବେଳେ ତା'ର ଏ ଦେହଟାକୁ ସେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର କାମନା ପାଖରେ ଭୋଗ ଲଗେଇଥିଲା ; ଆଉ ଆଜି ମରିଗଲା ପରେ ସେଇ ଦେହଟାକୁ ସେ ଚକ୍ଷୁଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେଇଯାଇଛି । ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର, post mortem (ପୋଷ୍ଟମାର୍ଟମ) ପରେ

ତା'ର ଶେଷ ଇଚ୍ଛା ହିସାବରେ ତା' ଦେହଟାକୁ Medical College କୁ ପଠାଇଦେବେ ।

ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର—ଆଚ୍ଛା, ତା'ର declarationଟା ?

ଡାକ୍ତର—(କାଗଜ ଖଣ୍ଡିଏ ବଢ଼େଇଦେଇ) ନିଅନ୍ତୁ ।

ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର—ଆଚ୍ଛା, ଆମେ ଆସୁଚୁଁ, ନମସ୍କାର ।(ଏତିକିବେଳେ ନନ୍ଦିମାର ଶବକୁ ଷ୍ଟ୍ରେଚରରେ ବୋହି ଆଣିଲେ ଦୁଇଜଣ କନେଷ୍ଟବଲ୍)

ସ୍ୱାଲୁକ—(ଧରିଥିବା ଟୋପାଟିକୁ ଶବ ଉପରେ ରଖି) ଆଜି ବୋଧ ହୁଏ, ଏ ଟୋପା ଆଉ ଓ୍ୱାପସ କରିବ ନାହିଁ ବାଈଜୀ ! ଆଉ ଓ୍ୱାପସ କରିବ ନାହିଁ । ଅଲ୍ ବିଦା । (କହ୍ନୁ ଶବ ପଛେପଛେ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲା, ଡାକ୍ତର ଓ ବଜସ୍ତୁ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ସେଇ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଥିଲେ—ଏତିକିବେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ ନଇଁ ଆସିଲା ଯବନିକା ।)

ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
୩।୯୨
୨:୨:୭୨